

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:

BRÁUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Monológ a koporsóból.

Budapest, január 8.

(v.) Éjfélkor az ólomzár lepattant a koporsóról s a halott szólni kezdett:

Szolgáljon az én halálom oktatásul. Énnekem hajh, keserves, tinektek fontos ez az oktatás. Ne kutatgassatok halálom okát. Hisz tudnotok kell, hogy belső elvérzésben haltam meg. Seb érte a szívemet s a sebnilyáson át egyre hullott a piros permeteg: a szívem vére. Ezt az öldöklő sebet ki ejtette? Nekem mindegy immár; legyen hát mindegy nektek is. Aki ejtette, majd számol érte, ha tul lesz ő is azon a küszöbön, amelyet tegnap magam mögött hagytam. De hogy mi az, ami szívemet halálosan megsebezte, erről szölok én tinektek még innen is, még a koporsóból is, mert ebben van a nagy oktatás. Fogadjátok be a lelketekbe ezt az oktatást; s váljék tibeneteket okulássá.

Mióta megemberekedtem, magamnak sohasem éltem, családomnak alig; munkám, gondom legnagyobb része a hazámé volt. Amíg köztetek jártam, sohasem hallottatok tőlem ilyen beszédet. De innen a koporsóból bizvást elmondhatom. Hiszen semmi érdemem sem volt benne. Ha másoknak erkölcsi törvény a hazaszeretet, nálam több volt ennél is: életprincipium. Mert csecsemőkoromban jutottam árvasorsra; árvája lettem a magyar hazának, a magyar szabadságnak. Ötvenkét esztendővel ezelőtt az oláh pártütők felkocolták szülőimmet és testvéreimet. Istennek csodás kegyelméből az egész nemzetségnek egyetlen ivadéka menekült meg: egy csecsemő. Ez a csecsemő én voltam. Ennek az országnak a talaját megtermékenyítette az enyéim vére. Hát megfogadtam, hogy megtermékenyítem én is a verejtékemmel. És

dolgoztam szakadatlanul nemzetemért. Életem vezérelvül tűztem ki, hogy érzéseim, gondolataim, izmaimnak és agysejtjeimnek minden munkája a hazámé lesz. És hogy magamnak nem tartok meg semmi egyebet, csak a nyugodt lelkiismeretét és a szeplőtlen becsületet.

Gyarlandó ember voltam, hibázhattam sokat, megtántorodhattam szándékaim egyikeben és másikában; munkám sokszor meddő volt s eredménye többnyire innen maradt akaratomon. De ezt a két legnagyobb kincset megőriztem mindenha: lelkiismeretem nyugalmát és becsületem szeplőtlenességét. Mindenha? Ó nem, csak az utolsóelőtti állomásig. Ott ejtették rajtam azt a sebet, amely nem tudott soha többé behegedni. Ott esett a lelkem abba a halálos kórságba, amelyből csak az enyészett tudott meggyógyítani.

Gyanu... A magyar közélet erkölcsi nyavalyája. Szörnyeteg, mely bünt szimatol és szennyet lövell ki magából. Orgyilok, mely sujt és mocskol... Gyanu... Gyanu... Csak hirből ismertem az undok bestiát. Rossz hiréből, meg némely áldozatból. Másutt is van ereje a gyanunak. De nálunk a gyanu: hatalom. S ennek a hatalomnak kiszámíthatatlanok a szeszélyei és megmérhetetlen a kegyetlensége.

Ugy rendeztem be életemet, hogy ne találkozzam vele soha és sehol. Tiszta volt a lelkem, tiszta volt a kezem; s érintkezni csakis tiszta lelkekkel és tiszta kezűekkel akartam. Nem néztem a magam kárát, valahol hasznát láttam nemzetemnek. Nem akartam megtalálni a magam hasznát, ha belőle kár hármlott volna hazámra. S ugy véltem, hogy soha nem térvén le erről az ösvényről, nem fogunk soha összetalálkozni: a gyanu és én.

Pedig ugy volt megírva a végzet köny-

vében, hogy találkoznunk kellett mégis. Utánam kullogott láthatatlanul, rám lesett s utamat szegte éppen akkor, amikor a világ színe előtt diadalkaput emeltem a magyar hazának. Ahogy elhaladtam mellette, rám lehelte a szörnyeteg. Ó, ez a bűzhőd, mérges lehelet. Mélytűt támasztott becsületemben s fekélyt fakasztott lelkemben. Beteggy lettem, betegjévé a magyar közélet erkölcsi pestisének,

Másutt is vannak viperák. S a viperák másutt is marnak. De csupán minálunk gyógyíthatatlan a marásuk. Széles e világon van, ami immunizál a rágalom kigyómérge ellen. A meggyanusított egyének erkölcsi tartalma s a közéletnek elszánt igazságszeretete. A társadalom lelkiismerete mindenütt a világon oltalmára siet a méltatlanul gyanusítottak, csak Magyarországon nem. A legjobbak egykedvűen nézik az ártatlannak a rágalommal való dulakodását. A többieket kellemesen izgatja a látványosság. Találják, a birkozók melyike marad vajjon felül. Olyik kárörömmel, olyik sportszenvedéllyel latolgatja a viadal esélyeit. Láttatok ti már sok ilyen hajtóvadászatot, amelyben a gyanu kopófal-kája csaholva üldözte tuskön-bokron át a közélet egy-egy emberét. Mondjátok nekem egyetlen esetet, ahol a rokonszenv nem a farkát kísérte, hanem az üldözöttet. Csak egy esetet is mondjátok s beismerem innen, hogy meg voltam hibbanva, hogy nem volt bennem elég emberi érzés magam iránt. Mondjátok esetet arra, hogy az igazságszeretetében felzakított társadalom odasereglett a gyanusított köré, védő rokonszenvével, buzdításával, kombattáns részvétével. Páholyokból nézitek ti ezeket a tusákat, amikben a rágalom gladiátorai könyörtelenül végeznek áldozataikkal. Olykor magának a gladiátornak is megesis a szíve ellenfelén, s kérdő tekintettel néz

TARCA.

Theatralia.

(Színházi vázlatok.)

Irtá: dr. Szécsi Ferenc.

I.

A színház iránt való érdeklődés nálunk az utóbbi időben nemesak általánosabbá, hanem behatósabbá is vált.

Az általános műveltség terjedésével mindinkább szertefoszlik az az ósrégi előítélet, mely alantabb helyre utalta a színművészetet a művészetek közt és a színpad embereit a társadalomban.

A civilizáció lomtárába kerül az a felfogás, mely a költészet, a zene, a festészet és a szobrászat produktív jellegével szemben a színművészetnek csak reprodukív jelentőséget koncedált, mely hajdan rabszolga-foglalkozásnak minősítette a színészkedést és még sok évszázaddal később is megtagadta egy Molière-től a polgári temetés tisztességét.

A modern, humanisztikus műveltség a gyakorlati színpadnak is meghozta azt a megbecsülést, mely ezelőtt csak a színpad irodalmára szorított. Sőt — személyi tekintetben — a reakció hirtelensége, egyéb szertelen tulzások közt, sok helyt zajos színész-kultusszal szorította félre a közeliismerésben a színpadi költő esőndesebb munkásságát.

A mai színpad már teljesen elismert életvezetésben és teljesen kiaknázott tudatában van azoknak az előnyöknek, melyek az összes művészetek közt a színművészetnek biztosítják a leg-hatalmasabb, mert legközvetlenebb és legáltalánosabb hatásokat.

Ekként kerekedett felül, népszerű jelentőség dolgában, a színpad demokratikus művészet az összes többi, arisztokratikus — mert a hatás segédeszközeiben a nagy tömegtől távolabb álló — művészet, az illis céllességgel egyesítő és a maga szolgálatába hajtva ezeket.

Es azóta tapasztalható, hogy a színház belső élete, a maga meleg, érdekes mozgalmasságával nemesak az óleső kíváncsiság pikáns kielégítése szempontjából kelt általánosabb és mélyebbre ható érdeklődést.

*

Még nem is olyan régen a színház ügye tulnyomóan közérdek volt nálunk Magyarországon. Azzá tette az a fontos nemzeti misszió, melyet a hazai színpadnak teljesítenie kellett.

A művészet szükséges eszköze volt a nemzeti politikának.

Ma már a színház inkább a közérdeklődés tárgya.

Azzá tette az általános művelődés haladása, amely lépést tartott a magyarosodás diadalmas terfoglalásával.

Onálló nemzeti politika tárgyává lett a művészet.

Természetesen ezzel éppen nem esőkkent a színház kulturális és általános művészeti jelentősége. Sőt a művészet nézőpontjából határozottan emelkedett. Mert lehet ugyan művészet a politikában, de azért magának a művészetnek semmi köze a politikához.

Az általános műveltség és izlés terjedésének örvendetes jele, hogy ennek a „politikus” országának a legtágabb köreiből is hatalmasan kezd tért hódítani a művészet iránt való meleg érdeklődés.

Es ez az, ami életét sugaraival a színművészet felkarolása terén is mind biztatóbb rügyeket fakaszt.

A főváros szinte meglepően felpezsdült színházi életének buzdító hatása alatt a vidék nagy

városai versengő áldozatkészséggel, sorra teremtenek állandó, díszes hajlékokat a magyar Tháliának, mely eddig alig léle honját a hazában.

Az állam sorsának intézői is alaposabban kezdenek tudomást venni a színházról, amely eddig „hivatalosan” csak azért batorkodott létezni, hogy évenként a budgetvita egy kised óráskája számára meghozza a kedvetlítő pikantériát, az emésztést elősegítő parázs-bojrányt — ami a fő — egynémely, sebtiben informált „szakember” parlamenti sikerét.

Sőt a hatóságilag engedélyezett esztétika egyik-másik nagyfejű egyedúrása is hajlandó már a „komédia”, a gyakorlati színpad jelentőségét elismerni és nemesak azt komolyan venni, ami bekötött, lapszámozott és jelíges levéllel ellátott színpadirodalmi théoria. Néha-néha, habár még mindig némi fölnyes lemosolygással, de mégis csak megbillentik a hivatalos vaskalapot a „színházi emberek” előtt.

A színház közszükséggé lett.

A szellemi, művészeti élet mindennapi kenyere. A legkeresettebb, mert leghálásabb irodalmi siker forrása.

A színművészettel való foglalkozás, ha nem is mindig joggal irigyelt, de erkölcsi és anyagi tekintetben bármely más életpólyával egyenrangú, számottevő pozíció, — a legteljesebb nyilvánosság által állandóan ellenőrzött ut a dicsőség felé; nehéz, régös pálya, de a legigazságosabb haladás útja, mert csak a valódi tehetség számára az.

Az általánosabbá vált érdeklődés természetesen közelebb férközött a színpad titokzatos világhoz. A színpad hagyományos, szükséges nimbusának esorbólása nélkül kerül a nagy nyilvánosság elé a színházi életnek sok olyan belső részlete, melynek mint okozatnak a külső nyilvánulását a színház iránt érdeklődő laikus naponként láthatja a nélkül, hogy a belső okról számot adhatott volna magának.

Erdemes és tán nem is érdektelen s meddő

reátok, a közönségre, irgalmat adjon-e, vagy kegyelemdőfést. *Irgalmat* kívántatok-e valaha? S a kegyelemdőfésért valaha megvontátok-e a *tapsvihar* jutalmait? Benneteket még él a régi Róma vérszomja. Akit a porondra hurcolnak, annak a vére ontását kívánjátok. A régi Rómában a tömeg, ha fölfelé tartott hüvelykujjal emelte fel kezét, a gladiátor irgalmat tartozott adni. A ti hüvelykujatok mindig lefelé van fordulva.

Engem is leráncigáltak a porondra s fegyverét rám emelte az undok gladiátor: a rágalom. Akkor esett ez meg rajtam, amikor becsületes és szívós munkám dicsőséget gyümölcsözőt a hazának. Vártam a tömeg morajját, amely elítéli odahurcoltatásomat. Vártam tiltakozásoknak indulatos zugását, de ti némán ültetek ott s egykedvű nézői maradtatok a kezdődő tusának. Lestétek a viadal télopontját, *pollice verso*: lefelé fordított hüvelykujjal. S talán pillantásaitok már előre keresték a *spoliariumot*, az amfiteátrumnak azt a végzetes árkat, amelybe roncsolt tetemetet majd beledobják, ha én leszek a legyőzött.

Egyes biztató szövegeket igenis hallottam; de a tömeg néma maradt. A közvélemény felviharazása nem söpörte el mellőlem a gyanút. Az a siker, amelyet a hazának szereztem, sokkal drágább volt nekem, semhogy hálát vártam volna érte. De ekkora hálatlanságra sem lehettem elkészülve. A névtelen gyanu által rajtam ejtett seplőt sem tudtam volna túlélni. De a közvélemény közönyében passzív bünrészességet láttam. S ez megölt, mielőtt magamat meggyilkoltam volna.

Ime az oktatás, amely kihasson az én esendes koporsómból. Okuljatok rajta. Okuljatok én rajtam. Hadd legyek én az utolsó áldozata a magyar közélet erkölcsi pestisének. Imádkozzatok érettem.

Igy szólt a halott éjjeli monológja.

BELFÖLD.

Magyar miniszterek Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök, mint Bécsből táviratozzák, ma délelőtt az uralkodóház tagainál tiszteletet, hogy átadja utjévi szerencsekívánatát, délután 1 órakor pedig hosszabb kihallgatáson volt a királynál. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a délutáni gyorsvonattal

törekvés lehet tehát, hogy a bennfentes nyilvánosan is hozzászóljon egyik-másik, több-kevesébe idősebb, kisebb-nagyobb színházi kérdéshez, melynek végső szálai legtöbbször a színpad belső, a nagy közönség által ritkán ismert, de sokszor félreismert *gyakorlati* életben gyökereznek.

Ez a törekvés vezet engem, amidőn megkísértem, hogy a *személyes tapasztalás világánál* vegyek boncoló tollhegyre egyet-mást annak a magasabb rendű látszatnak e színes, érdekes, izgató világából, melynek kiindulási pontja a természet, végül pedig a szépség ideálja, — egyet-mást, igény és rendszer nélkül, tarkan, szabadon és ösztönt csevegve mindenféléről, és — még valamiről.

Legidősebb színházi kérdésünknek tartom azt, hogy: *miért pang nálunk a drámaírás?*

Sokan, sokszor és sokat tárgyalták már ezt a panaszos kérdést, mely — aktív színházi ember korában — természetesen e sorok íróját is eleget foglalkoztatta.

Persze az én esékélyiségetem sem kímélte meg a kegyetlen vád: hogy én az életképes irodalmi embriónkat pokoli kárörömmel hivatalos spirítuszba dugom és azt várom, hogy ott folytassák természetes fejlődésüket.

Csakhogy nekem, az ugynevezett tiszta lelkiismeretem kívül, vizsgálásomra volt az a tudat, hogy minden idősk titkos és titoktalan drámaírói a színpadi irodalom hőbérjál — a kritikusan kívül — legelső sorban a *dramaturgot* tekintették. A providenciális, született bűnbakot, akinek az a hivatásos végzete, hogy úgy gyűjtse magának az ellenséget, mint más a lepke, vagy a levélbolygót.

Amde megnyugtattam engem az is, hogy elég jó társaságba kerültem abban a bűnlajstromban, melynek kissé elesélt vádpontjait alább felsorolom.

Denikve *nincs eredeti drámaírodalmunk* — ez a tagadhatatlanként felállított tétel.

Van mindenféle egyéb irodalmunk, költészetünk, szak-, regény-, novella- és tárcsi-irodal-

visszatért Budapestre. Széll Kálmán miniszterelnök valószínűleg délután vagy legkésőbb esütörtökön reggel tér vissza Budapestre, hogy jelen legyen Lukács Béla esütörtökön délután leendő temetésén.

Bécsből jelenti tudósítónk: Széll Kálmán miniszterelnök valószínűleg esütörtökön reggel fog innen elutazni. Ma az esti órákban az angol nagykövetség tett látogatást. A miniszterelnök a bankgassei palotában fogadta holnap délelőtt Koerber osztrák miniszterelnök, Kállay közös pénzügyminiszter és Goluchowski közös külügyminiszter látogatását.

Lukács Béla öngyilkossága.

Budapest, január 8.

Lukács Béla megdermedt holtteste mellett tündöve állunk, s kutatva a halalos elszántság okait, amelyek ezt az embert a halálba kergették, hiába keressük azokat a tévedéseket, melyek a közpályán működő embereket idáig szokták hajszolni. Ez az élet a munka szeretetéből és a föltétlen becsületességéből szövődött össze s mégis az emberek által legtöbbször becsült két nemes tulajdonság sem volt elég erős vért olyan elhatározás ellen, amelynek áldozata, halálra váltan, dermedten fekszik a ravatalon.

Valóban kétségessé válik minden emberi erény értéke, mikor az igazán becsületesek és munkások így végzik életüket s mikor a rágalom olyan erős hatalommá serdülhet már közöttünk, hogy legjobbjaink életét dobhatja martalékká a halálnak.

Vagy túlzérkenységnek nevezhető-e az, hogy a rettenetes halálba kergetett ember még a gyanu sem tudta elviselni s hogy inkább a mai szenzációeszerű halál hősvé tudott lenni, mintsem egy pillanatig is tovább tudta volna hordani azt a tövist, amelyet szívébe ütött a gyanakodás? Nem a túlzérkenység ez, hanem ama katóli jelek sájtja, amelyek nem tudnak megalkudni a forrongó társadalmaknak a becsületről alkotott elasztikus fölfogásával. Ime, ennek a megalkuvás nélküli becsületességnek a halottja Lukács Béla!

Előkétsületek a halálra.

A halál keresése volt Lukács Béla utolsó napjainak legkeserveesebb munkája. Ugy kellett visszahódítania azt a szabadságot, hogy megölhesse magát s amit soha életében nem tett, bizonyos pózokat és lelki játékokat kellett kitalálnia, hogy öngyilkos szándékát végrehajthassa. Most, amikor megdermedve fekszik a ravatalon, lassan-

munk, csak a modern eredeti drámaírodalmunk az a bizonyos valami, ami fölött keseregni illik, mert az tulajdonképpen — nincs.

Most, amikor végre-valahára nálunk is egy kissé érdemes már írni és legálábbis dolog épp színderabot írni, — amikor rég bb, elismert színpadi íróink csaknem mind makkacsul halgatnak, — van ugyan fiatalabb drámaírói nemzedékünk, amely szorványosan, több-kevesébe szíre került jobb, rosszabb darabokat produkál, jóval több színpadunk, mint azelőtt, mely kétszöröse nyit tét a kezdő talentumoknak, örvendetesen megszaporodott, bár haladótabb igényű közönségünk, mely az élemedett rutinier ügyességénél rekonvenesebben fogadja a fiatal tehetség üdését, — de drámaírodalmunk, az még sincs.

És miért nincs?

Következik a szinte közhelylyé vált, módosítani vagy tágitani meg sem kísértett argumentáció.

Mert:

1. *anyagi okok* íróink túlnyomó többségét a hírlapírásnak, illetve más fő- vagy mellékfoglalkozásnak időt és tehetséget szétforgóesoló munkájára kényszerítik és akadályozzák abban, hogy a színpadnak dolgozhassék;

2. az a *társadalmi élet*, amelyből a reális mintákra utalt drámaírói a megfigyeléseit meríthetné, nálunk nagyrészt hiányzik;

3. a *sajtó* egy része következetesen sürgöti, de aztán — az elvben perhorreskált, de esetül-estére mégis megkövetelt abszolút mérték tulzsiguru alkalmazásával — épp oly következetesen „levégia” a szíre kerülő eredeti darabokat;

4. a *színházak* nem keresik, tehát nem is fedezik fel elég lelkesen és szakavatottan a drámaírói tehetségeket és a véletlenül, önmaguk vagy mások által felfedezettéket nem buzdítják kellően azzal, hogy műveiket szíre hoznák, amiből a kezdő talentumok legtöbbet tanulhatnának.

Ki tehát a hibás?

Mindenki és senki.

És mi következik a fatalisztikus belényugvásnak ebből az okoskodásból?

kint ki lehet hüvelyezni élete utolsó napjaiban tanusított viselkedésének minden indító okát.

Minden jól arra mutat, hogy Lukács Béla lelkében már hónapokkal ezelőtt megérett a végzetes elhatározás. A margitligeti sanatóriumban eleinte szigorú felügyelet alatt állott s e felügyelet kijátszásával kezdte meg annak az utnak a planirozását, amelyen végre a halálra indult. A megnyugodott, lelkében megcsillapodott ember szerepét játszotta s úgy tett, mintha mi sem bánatná már s a kire senkinek sincs oka vagy joga felügyelni többé. Egész viselkedésével azt akarta elhitetni, hogy őt már nem kell félteni önmagától s minden törekvése az volt, hogy bizonyos szabadságokat vivjon ki. Ez a törekvése sikeres is volt. A sanatóriumi felügyelet lassankint meggyöngült s Lukács Béla eleinte felügyelet alatt, majd, mert őrei bizalmát teljesen megtudta nyerni, egyedül is kísértelt a sanatórium helyiségeiből. Azt a szomorú bizalmat, melylyel csak a halálhoz való jogát akarta biztosítani, kivívta s e keservesen szomorú bizalommal vissza is élt. Megölte magát. Az első visszaélés volt, melyet életében elkövetett.

Tegnap reggel rábírt a sanatórium orvosát, dr. Martint, hogy bejőjjön vele a fővárosba.

— Minek megyünk be — kérdezte az orvos.

— Ugy érzem — mondta Lukács, hogy beteg van a családomban s hogy titkolják előttem.

Dr. Martin engedett a kérésnek s elkísérte betegjét a fővárosba, ahol legelőször is Lukács családját keresték föl Budán, a Disz-tér negyedik számú házában. A hazatért Lukács Bélát családjá meleg szeretettel fogadta s a csakhamar fölterített családi asztalnál vidám beszélgetés indult meg. A hitvesi hűségben és női éretyekben példás anyja s két kis leánya akkor még nem gondolta, hogy a halálba készül menni az a szelid nézésű ember, a férj, az atya s az a hosszú, bánatos pillantás, melynek értelmét csak a katasztrófa magyarázta meg, még akkor nem jelentett egyebet, mint azt a szeretetteljes simogatást, amelylyel a családjá körébe visszavért apa vonja magához szereteteit. Lukács Béla nyugodt volt, sommi fölindulás nem látszott rajta s lelke viharjából mitsem lehetett sejtteni. Mindössze az volt a rendellenesség, hogy a kedves kinalgatás dacára sem nyult az ételhez, hanem egyre a gyermekekkel foglalkozott s bensőségteljes szeretettel pihentette szemeit rajtuk. Most tudják csak, hogy pillantásaiban benne volt a halálba induló atya keserves bucsuja.

Egyszerűen az, hogy nemesak hogy *nincs* eredeti drámaírásunk, *de nem is lehet*.

Miután tudniük egyhamar nincs kildatás arra, hogy íróink anyagi helyzete, meglepő fizetésfel-emelések, tetemes örökösök, szerencsés spekulációk vagy nagy sorsjegyeremények utján fényesekre váljanak, hogy társadalmi viszonyaink a drámaírás kedvéért megváltozzanak, hogy az a bizonyos hírlapi kritika „megjavuljon” és a színházak „megtérjenek”, — egyelőre nem is várható az eredeti drámaírás fellendülése.

Nemesak vigasztalandó, de káros, mert bénító okoskodás.

De szerencsére, csak a rövidlátó theoretikusok és legfeljebb a jó darabokat nem író, vagy a nem-írás kesergő borongásában leledző „érdekeltek” egyoldalú, az igazi okok mélyére nem ható okoskodása. Azoké, akik a helyett, hogy kissé önmagukban is keresnék a hibát, sikertelenségük és téglenségük számára keresik az olcsó mentésgöt és a közszánakozást.

Szerencsére, mondom. Mert épp a *színház gyakorlati emberei* azok, akik nem látják annyira pesszimisztikus színben az eredeti drámaírás szömban forgó helyzetét.

A praktikus színpad emberei, akik elég illetékesek a nyilatkozására, amikor olyan jelenségek okait kutatjuk, amelyeknek végső és döntő okozatai — az empiria közvetlenül és hitelesen tájékoztató hűségével — a gyakorlati színházi élet naponként új tanulságokban megújuló vérkeringésében mutatkoznak.

Személyes tapasztalásból merített meggyőződésem, hogy az eredeti drámaírás pangásának felsorolt okai legfeljebb csak több-kevesébe ható *mellékokok* és hogy a *főokot* szinte önként értetődő eljárással, sokkal közelebb, még pedig első sorban *magukban a drámaírókban* kell keresni.

Ennek a kimutatását fogom megkísérteni. Teljes őszinteséggel, ha kell, kiméletlenség-gel kell megállapítani a diagnózist, hogy a helyesen felismert baj orvoslása sikerral kecsgetessen.

Ebéd után Martin doktor eltávozott. Ugy mondta, hogy egy és más elintézni valója van a városban, de hozzátette:

— Legyen készen, kegyelmes uram, mert öt óraker visszajövök s együtt visszamegyünk Margitligetre.

— Természetesen, — felelt Lukács Béla s megszorította a távozni készülő orvos kezét.

Az orvos távozása után Lukács dolgozószobájába ment s írásai közt keresgélte. Egyet-mást elégetett a papírosok közül s úgy látszik kiscselezte irományait. Munkája végoztól újból fölkereste családját s így szólt a nejkének:

— Kedves Fatime, el szeretnék menni.

— Hová?

— A városba.

— Minek?

— Tudod édesem nagyon hideg van ott Margitligeten s nekem nincs meleg sapkám. Bemennék a városba s vennék egyet.

— Engedd meg, Béla, hogy én is veled menjek — könyörgött Lukácsné.

— Nem, édesem — mondta Lukács Béla, miközben megsimogatta neje arcát. Nagyon hideg van odakünn s én magam is megveszem azt a sapkát. Remélem, rám bízod?

Lukácsné beleegyezett, hogy férje egyedül távozzék. Kiszólt a cselédnek, hogy hozza be a bundát és a kalapot. Lukács Béla esőndösen öltözött föl, keztükhuzás közben kezét esőkölt nejkének s csak ennyit mondott:

— Isten áldjon, Fatime.

Az ajtó felé fordult, de hirtelen elhatározással újból visszajött s megfogta a felesége kezét:

— Ne nehezeltél rám, édesem, — mondta, — hogy annyi bajod van velem. Bocssás meg...

— Ugyan Béla, — mondta mosolyogva Lukácsné, — hisz mindig olyan gyengéd vagy hozzám, hogy gyengédebb már nem is lehetnél.

— Köszönöm, — mondta Lukács Béla s távozott.

A lépesén még utána kiáltotta a szobalány: — Öt óraker jön a doktor. Tessék akkora visszajönni.

Lukács fölnezett s esőndösen mondta:

— Otthon leszek.

A haláltb.

Lukács Béla elindult azon az uton, melyről nincs visszatérés. Lejött a várból és a Lánchid felé került. El kellett ott haladnia a híd előtt, amely marakodó, küzködő embereket visz a há-

hoz esakis *halálom és olvasmány* megbizhatatlan utján jutott és melyeket a *höltyő fantázia* egészít ki önkényesen stilizált képpé.

Ekként találkozunk egynemely külföldben szépen gondolt és helyesen szerkesztett szinpadai műten a milieu tulzolt, önkénytelen karrikaturává váló rajzával, hamis hangokkal, hazug szinkekkel, furesaságzamba menő jellemzéssel, lehetetlenül gondolkozó, beszélő és eszelekvő alakokkal.

Val igaz, hogy nálunk zsenge kezdetektől eltekintve, sajnos, idegen fogalom még a francia *salon*, mely a legkülönbébb társadalmi rétegek, hivatások képviselőit — arisztokratát, művészt, államférfiut, író, hivataltokot, katonát, ügyvédet, orvost, papot, kereskedőt, mérnököt, gazdát, gyáro-rost — előkelő, de feszelen, termékenyítő és termékenyítő érintkezésre egyesíti és megbeesülhetetlen, kimerithetetlen forrást jelent a drámairóra néve, aki teljes közvetlenséggel tanulmányozhatja mindazoknak az osztályoknak a hangját, típusát, óhajait, előítéleteit, félszégeit.

De ha aránylag szűkebb is az a kör, amelyre írónk közvetlen megfigyelése szorítokzik és így egy a legérdekesebb és leghatásosabb feladat: a modern hazai társaság hűsége megrajzolásá válik bajos és kényes feladatá, — de ez a drámairás szempontjából legfeljebb csak sajnálatos nehézséget jelent, de nem életbevágó, leküzdhetetlen akadályt.

Az a következtelen és elfogott elbánás, amelyben *sajónk* egy része az eredeti drámairást részesíti, nagyon is szörványos tünet, mint hogy azt a pangás egyik számbavehető okozójául lehessen tekinteni.

A nemleges pajtáskodásból fakadó szemelyeskedést, a rosszindulatot és a túlságos szigort bőségesen ellensúlyozza a sok buzdító jóakarát, amely nem ritkán lényeges hibák és hiányok fölött túlzott elnézéssel hunyva szemet, némelykor több örömet okoz az illető drámairónak, mint hasznot magának a drámairás ügyének.

Az a kár pedig, melyet a kritika egy részé-

tán, míg alatta hatalmas zugással roppannak egymásnak a jégtömbök. Talán meg is állt ott s néma szemléletbe merülve nézte a vizet, a torlódo jégtömböket és az élettől elszakadó meredt szemével talán annyira belebámult a habokba, hogy megértette hivatató szavukat.

— Gyere közénk! Vess véget életednek, a küzdelmeknek. A rosszak, a kegyetlenek és rágalmazók közül menekülj ide, ahol örök nyugalom és békeesség vár reád.

Hiába hívta a Duna. Alant nagy jégtáblák usztak s ezeken csak sürülést szenvedett, de halált nem talált volna. Tovább ment hát s szabaddabb helyet, vizet keresett. Mert ugylátszik hosszú napokon keresztül folytatott tárgyalások után állapotott meg a Dunával, hogy az ő vizébe fojtja az életét. Valami csöndes összeesküvés lehetett kettőjük között, hogy a rettenő hideg dacára nem keresett ez az ember más megoldást, mint a jeges Duna hullámsírját.

A Ferenc József-hídnál aztán talált olyan helyet, amelyen megtalálta szövetséges társát: a vizet. Egy pillanatra megállt s hogy nem látott odalent egyebet zöldelő, tiszta viznél, átvette magát a híd karfáján. Mire leért a teste, egy jégtábla uszott ki a híd alól. A fejével surolta a jég éles szirtjét, amely fölhasította a fejét, úgy hogy a vére kicsordult. A messze fehérlő Duna jegét vértócsa festette, pirosította meg egy kis helyen. A megbillenő jégtáblába pedig göröcsösen kapaszkodott a haladkó ember, míg fel-teste a vízbe süllyedt. Fejéből patakzott a vér s kínos jajgatását elnyomta a jég morajlása. Egy óráig tartott ez a szörnyű küzdelem a halállal, hatalmas szimbolumaként annak az életnek, mely legjobb erejével küzködik a mindent megölő és mindennél hatalmasabb, jégnél is fagyasztóbb rágalmak ellen.

A jég hátán nem lehet megélni. Véres fővel, sáppadt areal fekkdt ott egy volt miniszter, a szegények és nyomorutak halálának bölesőjében: a Duna hátán.

Nem használt a segítségre siető tüzőltök halálmegvető munkája, hiába törekedtek felje csákánynyal, kötéllel, csak egy órai rettenetes munka után tudták hurokra szedni a holttestet. Mire a családhoz ért a gyászshir, addig már a balsejtelmek madarai fészkeltek a hitves és a gyermekek szivében. Az öngyilkos, távozása előtt, óráját és jeggyűrűjét az íróasztalán álló téntartató alá rejtette. A rémület logikája legott megfejtette a dolgot. Ha itt feledte volna,

nek szakavatatlansága tesz a drámairás zsengeiben, aránytalanul kevesebb, mint amennyi előny-nyel járnak különösen azok a bírálatok, melyek nem fölületes, szellemeskedő kijelentésekben teszelegnek, hanem beható szakértelemmel, *közönnyre és szerzőre nézve egyaránt tanulmányosan* indokolják meg az ítéletüket.

A *színházak* ellen az eredeti drámairás hiányos pártolása címén emelt vád szintén indokolatlan.

Különbösen is sokkal kevesebbet tehetnek azok a téren, mint amennyit a fölületes fraízis róluk föltelevez és tölök megkövetel. Amit pedig e részben megtenni erkölcsi és hazafias kötelességük, azt nagyjából elég lelkiismeretesen teszik meg.

Amidőn a *szubvencionált műintézetek* is gyakran csak a hivatásos, vagy ha tetszik, hivatatos kötelesség indítja a hazai darab előadására, a *magánszínházak* akárhányszor, megbeesülendő áldozatkészséggel, ugyszólván „contre coeur” adják elő azokat, még akkor is, ha nagyobb és biztosabb sikerrel biztató idegen darabokkal bőségesen el vannak látva.

Az ellenkezőlve gyanúsító felfogásnak nincs sem alapja, sem értelme.

A jó darabot a színház folyton éber figyelemmel keresi és rendszerint el nem szalasztja. Idegen és hazai művek közt csak annyiban tesz különbséget, hogy jóval elnézőbb kritikát gyakorol az eredeti darabdal szemben, mint a külföldi szindarab elfogadásánál, holott az utóbbival, már csak azért is, mert az már máshol bevált, bizonyára kevesebbet kockáztat.

Ennél több „buzdítással” a színház alapjában véve aligha szolgálhat.

A külföld fejlettebb drámairódalma állandóan kézebb és használhatóbb művekkel látja el színházait, mint hogy az eredeti darabok szinrehozatala a legtöbb esetben ne jelentene bizonyos fokig olyan *hazafias áldozatot*, melyet legalább is el kell ismerni, ha a színházat az ilyen dícséretes,

nem rejtette volna el s hogy elrejtette, az valami szörnyüt jelent.

S mialatt a legjobb hitves és anya e kérdés fölött töprengve sirva várta vissza az urát, az alatt a Duna mellől lassu lépésben indultak meg a halottas székér elé fogott lovak. A fagyott ruhákban dermedt holttestet vitték a morgueba.

A kormánybiztos.

Lukács Bólát ezelőtt négy évvel, még *Bánffy* Dezső miniszterelnöksége idején, szemelték ki a párisi kormánybiztosság vezetőjévé, mely állásra kiváló szakértelem, komolysága, munkaaereje és besületessége és a millenniumi kiállításnak főleg általa előidézett sikere egyenesen kijelölték. Arról volt szó, hogy Magyarország méltóképpen legyen képviselve a párisi kiállításon s hogy a nemzetek világversenyében történeti multjához s jelenbeli kulturájához méltó helyet foglaljon el. Lukács Béla vasakarátára volt szükség, hogy az ország azt a nagy diadalt arathassa Párisban, mint amelyet csakugyan aratot is.

Az ujonnan kinevezett kormánybiztosnak két hatalmas tábor közönyét vagy inkább félelmet kellett legyőznie. Az iparosokat meg kellett győznie arról, hogy ha nem várhatnának is közvetlen anyagi hasznót a kiállításból, hazafias kötelességet teljesítenek részvételükkel. Lukács Béla hát nem kímélt semmi fáradságot, bejárta az országát, fölolvásokat tartott, áldozatkészségért könyörgött s legyőzte iparosaink közönyét vagy félelmét.

A másik tábor, amelynek köréből Lukács Béla joggal várt oly sokat, főpapjaink és főuraink tábora volt. A történelmi kiállítás számára szükséges műkincseket összegyűjtötte, mesés kincseket mozgósított s integer jellemével szavatolt azért, hogy nem esik rajtuk semmi esorba. Még a felséget is meg tudta nyerni kiállítónak s így történt, hogy egy év alatt a magyar kiállítás sikere részben már biztosítva is volt. A munka második része, a tárgyak elhelyezése, átvétele, a helyek kijelölése nagyrészt Lukács vállán nyugodott. Lankadatlan szorgalom és vas erély kellett mindehhez és a magyar kormánybiztosság helyiségeiben reggeli hét órától éjfélig serényen dolgoztak. Maga a kormánybiztos járt elől a jó példával, mert az volt a szándéka, hogy Magyarország a megnyitás napján készen álljon a versenyterén. Lukács Béla úgy fogta föl a dolgot, hogy a kis Magyarországnak nem csak avval kell győznie, amit hoz, hanem imponálnia

kell serénységével, rátermettségével s azon a napon, melyen megnyitják a kiállítást, a magyar csoport készen álljon. S úgy történt, hogy míg Franciaország, a világ első nemzete, a kiállítás megnyitása napján alig végezte el a munka felét, sőt Németország, a serények országa is kézzel-lábbal sietett, a magyar kiállítás nagyszerű pompájában ott állott ország-világ csodájára. Ez volt a siker alapfeltétele s e feltétel teljesítése a Lukács Béla érdeme.

Természetes dolog, hogy ez a sietség áldozatokat is igényelt s ami hiteltülpés mutatkozik a költségvetéshez képest, azt ez a sietség okozta, mely pedig a siker conditio sine qua nonja volt. A drága napszám fejében sikereket mutatott föl a kormánybiztos, aki első perctől fogva tisztában volt vele, hogy Magyarország az elkésés luxusát nem engedheti meg magának.

Mind e munkát Lukács Béla az aránylag csekély, sőt nevetségesen csekély anyagi dotációk fejében végezte. A kormánybiztos fizetés hateres forintjához mindössze száz frank napidíj járult akkor, ha a kormánybiztos Párisban tartózkodott. Nem is szólva a fizetés csekélységéről, a napidíj elenyésző összeg, ha meggondoljuk, hogy abból egy szuverén államot kellett reprezentálni ott, ahol magánemberek nagyon könnyen és nagyon gyakran költöttek ugyanannyit egy napi élélmükre. Lukács Béla takarékoságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy párisi tartózkodásának óráit is pontosan kiszámította s ha okvetlen nem kellett ott tartózkodnia, legott távozott, hogy ily módon a napidíjakat megtakaríthassa az állam. E mellett gyakran és fényesen vendégelte meg a kormánybiztoság tisztviselőit és ily alkalmakkor a költségeket mindig sajátjából fedezte. Munkáját mindig a pontosság vezette. Jellemét pedig a kvekkerénél is tisztább puritánság. Józanon és becsületesen mindig két dolognak élt, a munkának és a becsületességnek.

Érdekes, hogy mikor Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter Párisban volt, Lukács úgy érezte, hogy fényes estélyt kell rendeznie a magyar kormány képviselőjének tiszteletére. Az estélyre meghívta a francia közélet kitűnőségeit s a nagy ünnepélyek során mindössze egyetlen egy konfliktusa támadt csak. Abból, hogy a sajátjából akarta kifizetni az ünnepségek költségeit.

Barátainak minden ékesszólásukra volt szükségük, hogy kapacitálják s hogy megértessék vele

azt, hogy az ünnepélyeket nem Lukács Béla, az ember, hanem a kormánybiztos rendezte s így jogos és méltányos, hogy a kormánybiztos zsebéből fizesse.

Lukács Béla, szegény, sehogysem akarta megérteni ezt a distinkciót s ugyancsak duzzogott, mikor meggyőződött róla, hogy ebben a kérdésben leszavazták.

A konfliktus.

A katói jellemek sem mentesek azonban az élet kellemetlenségeitől. Ennek a tiszta jellemű, szeplőtlen és becsületes életű embernek bőségesen kijutott belőlük. Már jeleztük azt az incidenst, mely megzavarta lelke nyugalomát s a halál torkába vitte szegényt.

Egy műszaki közegéről rossz hírek jutottak a kereskedelmi miniszter tudomására. A vád, melyet a kormánybiztoság hivatalnokai ellen emeltek, az volt, hogy nem bánik egyformán a magyar iparosok számláival. Barátainak és jó ismerőseinek hamarabb és jobban likvidál, mint azoknak, akik nem járnak kedvében. A kormánybiztos csakhamar értesítette a kereskedelmi miniszterium a vádról s közölte vele a följelentést. Lukács Béla személyesen járt a dolog után. Eljárásának eredményét már közöltük tegnapi számunkban s jeleztük azt is, hogy mi lett az eljárás eredménye. A holttost előtt nem kívántunk rekriminálni, de mert egy bécsi lap budapesti tudósítója körülmenyesen följegyezte az esetet, részben félre kell tennünk a kíméletet s el kell mondanunk annyit, amennyi indiskréció nélkül az esetről elmondható.

A gyanúsított közeg megvált a kormánybiztoságtól. Néhány nappal utána két helybéli folyóirat is foglalkozott ezzel az ügygel s azt tulzotlan tárgyalta, sőt burkolt gyanúsításokkal illette nemcsak a hivatalától megvált közeg, hanem az egész kormánybiztos hivatalát is. Lukács Bélát ez az incidens annyira fölzigatta, hogy Párisot elhagyva, erdélyi birtokára, Zalathnára utazott. Ott tartózkodása alatt Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter megküldte Lukácsnak a két folyóiratot és sürgősen Budapestre kéréte. Lukács megjelent a miniszteriumban, ahol tekintettel az ügy publikus voltára, azt tanácsolták, hogy ő is nyilatkozzék.

Természetesen Hegedüs Sándor csupán azt akarta, hogy ez ügyben tüzetes, részletes vizsgálat induljon meg. A miniszter ekkor arra kérte Lukácsot, hogy beszéljen a szóban forgó

két folyóirat szerkesztőjével s szerezzon tájékozást a szélesebb keretben folytatandó vizsgálat anyagára és irányára nézve. Lukács Béla legott érintkezésbe lépett a szerkesztőkkel, akikről azonban lényeges fölvilágosítást nem tudott szerezni. Ezt azonnal bejelentette Hegedüs Sándornak, s kérte, hogy a kormány vizsgáltsa meg az ügyet. Hegedüs Sztérényi József miniszteri tanácsost bízta meg a vizsgálat vezetésével. Sztérényi kimentvén Párisba, csakugyan vezette is a vizsgálatot, kihallgatta a kormánybiztoság személyzetét s tárgyalta az ügyről magával Lukács Bélával is. A vizsgálat az ügykezelés teljes tisztaságát derítette ki, de Lukács lelkében ott maradt a fullánk, a meggyanusitottság tövise, amelytől most elvérzett a lelke.

Ezek az izgalmak tették beteggé. Most már nem akart tudni semmiről semmit, elutazott végleg Párisból s Budapestre jött. Ideérkezésének körülményei valóságos föltűnést keltettek. Első dolga volt, hogy a miniszteriumban fölmentését kérje, melyet azonban nem kapott meg. Pedig Lukács Béla semmi szin alatt sem akart többé befolyani a kormánybiztoság ügyeire. Úgy gondolta, hogy fáradságos munkájáért s azért a dícsőségért, melyet a nemzetnek Párisban szerzett, nem járt ki neki bérül, hogy munkáját s jellemét meggyanusítsák. Fölmentését azért kérte, mert nem akart felelősséget vállalni azokért a dolgokért, melyek az ő távollétében történhetnek. Az elszórtgyanút még hangosabba tette volna a hivatalos fölmentés megadása s így magyarázható, hogy a miniszterium megtagadta Lukács kérelmét.

Barátai egyre biztatták Lukácsot, hogy tiszta lelkiismeretében keressen megnyugvást s ne törődjék az aljas rágalomokkal. De Lukács lelkét ekkor már annyira megrontotta a gyanakodás, hogy nem tudta befogadni legjobb barátainak vizsgálatását sem.

Időközben Hegedüs miniszter gondoskodott arról, hogy az a két folyóirat, amely a kormánybiztoság ügyeivel foglalkozott, konstatalja a vizsgálat eredményét. A szerkesztők kifejezetten kijelentették, hogy Párisban semmiféle szabálytalanság nem történt. De Lukács Béla attól félt, hogy ez mitsem használ. Az öngyilkosság mérge egyre terjedt lelkében, azt kicsapolni többé nem lehetett.

Úgy érezte, hogy a tiszta jellem még azt sem élheti tul, hogy tisztáznia kellett önmagát. Őt, az abszolút becsületesség emberét, megilletto

de sokszor veszedelmes kísérletezéstől alaposan elriasztani nem akarjuk.

A színháznak pedig ugyancsak ügyelnie kell arra, hogy — erre is volt már elég sajnos eset — a maga részéről az olyan tulságba vitt drámai kisedővással el ne riaszsa a közönséget, mely türelmes is, jóakaratu is, hazafias is, de — mint mindig — abban is igaz van, hogy amily fokozottan lelkes örömmel üdvözli az eredeti darab megérdemelt sikerét, épp oly kevéssé fogadja el a szinpadí silányságot, csak azért, mert hazai termék.

Úgy legyen, hogy az eredeti darabot a színház ne csak hazafias, erkölcsi kötelességből, hanem első sorban önérdékből adja elő. De aztán írójának is meg az ilyen darabok, még pedig minél sürűbben.

A hozzáértő színházi embernek mindig az lesz a legnagyobb ambíciója, hogy a valódi tehetséget felfedezze. De természetesen felfedezni is csak ott lehet, ahol valami van és a talentumot is csak akkor, ha nemcsak (a la Cordelia) „hallgat és szeret”, hanem hallhatóan megszólal.

A színházainkhoz benyújtott eredeti darabok közt nem ritkán akadnak olyanok, amelyek egye egy igazán figyelemreméltó minőséggel, érdekes eszeleménnyel, hatásos dialógussal, ügyes jellemzéssel nyulnak ki a kéziratok mennyiség és minőség dolgában egyaránt borzadalmas tengeréből.

Amde ami az örvendetes, néha szinte meglepő kvalitások mellett csaknem épp oly meglepően, szinte következetesen hiányzik, az nem más, mint a szinpadképessé tevő kidolgozás, más szóval, az a bizonyos, theatrális szempontból döntő fontosságú valami, ami a drámát tulajdonképpen szinpadra teszi, tehát színházi darabbá teszi: a szinpadí technika.

Jellemző tapasztalás. Miután pedig a szinpadí technikát semmi sem képes pótolni, az a kérdés merül fel, hogy ki legyen az, aki jól-rosszul, de mégis csak valahogy segítsen a fatális hiányon.

Természetesen a színház, vagyis — már ahol van — a dramaturg, — ez a felelet.

Es csakhamar jelentkezik a sajátos tapasztalás, mely áldatlan ellentétben mutatja az egy-

más üdvös kiegészítésére hivatott elméletet és gyakorlatot.

„Az íródalom és a színház közt nálunk fennálló bizalmatlan idegenkedés, mely az egymás érdekeit kölcsönös méltatáshoz és így az egymás tevékenységét kölcsönös megbecsüléshez nem juttatja, kezdi megteremni sajnálatos gyümölcseit.

A benyújtott darabot természetesen nemcsak abszolút irodalmi, hanem különféle gyakorlati szempontból is bírálja el a színház. Szerző és szinpad közt létre jön az első összehúzózás.

Az irodalmi becsüvy intranszignens nézőpontjából ítélő szerző művének akadémiikus védelmére kel, amivel szemben a színház azokat az életbevágó tekinteteket hangoztatja, amelyekkel közönségének és önmagának tartozik.

Az élére állított helyzet gyakran már itt lel a szakításban erőszakos megoldást.

De általában e ponton még nem áthidalhatatlanok az ellentétek. A darabot előadásra elfogadják.

A színház, mondjuk csak ezt az egyet, szinpadtechnikai értelemben átdolgozást követel.

A szerző — abban az állandó tévhitben, hogy az engedmények visszautasítása csak az irodalmi álláspont védelmét jelenti — hősiiesen ellenszegül. A második összehúzózás.

Az ügynek ebben a stádiumában, tapasztalás szerint, két dolog szokott gyakran megtörténni. Van olyan kapacitáhatatlan szerző, aki ke- reken megtagadja az átdolgozást és visszaveszi a darabját.

Van aztán egy másik kategória, mely a kívánt átdolgozást kilátásba helyezi, e célból átveszi a kéziratot és sohasem jelentkezik vele többé a színháznál vagy legalább ugyanannál a színháznál.

De mondjuk, hogy a kénytelen-kelletlen „átdolgozott” darab mégis csak visszakerül a színházhoz és megkezdődnek a szinrehozatal előkészületei.

A szerző, aki nálunk minden inkább, mint szakember, a próbánál a sok szerep közt a „kellemetlen ur” szerepét kezdi játszani, amint ezt később bővebben lesz alkalommal kimutatni.

Mindennel elégedetlen. A szereposztástól kezdve a kellékek kiválasztásáig. Es csakhamar megszületik a harmadik összehúzózás.

Végre következik a bemutató-előadás. A kritikusk napja; a kritikus nap. Ettől függ.

Persze siker esetén minden rendben van. A kiengesztelt szerző azzal a meggyőződéssel gratulál magának, hogy neki most már — hála az Egnek! — nincs többé mit tanulnia.

De a balsiker — ó jaj! — meghozza a keserű szerző hangos „megállapításait.”

Ezek szerint a bukás „belső” okai: az értelmetlen dramaturg, amiért a darabot kényyszerítő ok nélkül elfogadta; a tulbuzgó, fontoskodó dramaturg, aki a végzetes átdolgozást követelte és belékontárkodott a kéziratba;

a hanyag, közönyös dramaturg, aki az átdolgozást nem követelte és perfidül fukarkodott a vörös ceruzával;

a makuas, tudatlan direktor, aki rosszul osztotta ki a szerepeket;

a szükkeblű, hazafiatlan igazgatóság, mely a kiállítással garaszkodott;

az ügyetlen rendező, aki gondatlan és izléstelen volt a betanításnál;

a léha színészek, akik elejtették a szerepeiket;

az ügyelő, aki rosszakaratlan ügyelt;

a világosító, aki elfogultan világított;

a sugó, aki célzatosan sugott, stb. stb.

A „külső” okok (közönség, sajtó, intrikák, időjárás stb.) természetesen külön.

A szerző tehát önmagát fosztja meg attól a lehetőségétől, hogy a darabja szinrehozatalából tanulhasson, amikor mindenkiben és mindenben keresi a hibát, csak önmagában nem.

Pedig mindenekelett ott kell keresnie a bajt.

Hogy tudniillik haszonnal okulhasson, más- hot és mást kell előbb tanulnia.

Hogy hol és mit, erről majd a legközelebbi alkalommal.

A kósza gyanu, kikezdtek a rossz és felületes emberek. A gyanu szelétől pedig elhervadt ez a lélek s belepusztult. A rágalom által kikezdett önrzert halottja Lukács Béla.

Az egész nemzet közvéleménye megrendülve áll teteménél. A puritánság martírját siratja benne.

A temetés.

A temetés csütörtökön délután 3 órakor lesz a Dissz-tér 4. szám alatti levő gyászszobából.

Már holnap, szerdán délután akarták ellakartani, de Thék Endre kívánságára elhalasztják csütörtökre. Thék ugyanis, aki maga is részt vett a párisi kiállítás magyar osztálya rendezésében, azt mondja, hogy az iparos világ részt akar venni Lukács Béla temetésén s ezzel le akarja róni azt a nagy hálát, melyre Lukács Béla ugy miniszter korában, mint a párisi kiállítás rendezésével kötelezte az iparosokat. Az előkészületekhez pedig legalább még a szerda is szükséges. A család e kívánság folytán belement abba is hogy a temetés csütörtökön legyen.

Ezt a rendelkezést tudomásul vette Lukács László pénzügyminiszter is, aki, mint a kormánynak egyetlen Budapesten időző tagja, a kormánynak nevében megjelent a családnál a délelőtti folyamán és részvétét fejezte ki. A temetésen való részvétel megbeszélése végezt Thék Endre a kormánybiztosság nevében a következő meghívót küldte zét a párisi kiállításnak:

„Alulírott tisztelettel kérem t. címet, hogy holnap, folyó hó 9-ikén délelőtti kilenc órakor az Országos Iparügyi tanácsban (VI. Utca 4.) megjelenni sziveskedjék, mely alkalommal megbeszélés tárgyát képeznék az, hogy szerencsétlenül járt nagyméltóságú Lukács Béla, valóságos belső titkos tanácsos ur, párisi kiállítási m. kir. kormánybiztosunk természetesen mily arányban vegyünk részt. Megjelenésére biztosan számít hívé
Thék Endre, s. k.“

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter az elhunyt kormánybiztos temetésére való tekintettel már ma este hazaérkezett Bécsből és intézkedésére a boldogult Lukács Béla temetésének rendezését a kereskedelmi miniszterium vette át. A ravatalt a miniszteriumban állítják föl és a gyászszertartás, amelyen a kormány tagjai mind megjelennek, csütörtökön délután 3 órakor megy végbe.

A lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Özvegy Lukács Béláné született Gajdó Fatime egy a maga és gyermekei, Simon, Paula és Salome, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy felejthetetlen jó férje:

Lukács Béla

valóságos belső titkos tanácsos, volt magyar királyi kereskedelmi miniszter, Marosvásárhelyi országgyűlési képviselője, a párisi kiállítás magyar osztályának kormánybiztosja, az I. osztályú vaskorona-rend lovagja, a francia becsület-rend nagykeresztese és több más külföldi rendjel tulajdonosa, folyó évi január hó 7-én, életének 53-ik, boldog házasságának 30-ik évében Budapesten hirtelen elhunyt. A boldogultnak hét tetemei csütörtökön, folyó hó 10-én délután 3 órakor fognak I. ker. Dissz-tér 4. szám alatti lakásán a római katolikus vallás szerénye szerint beszenteltetni és a kerepesi-úti temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miséidőzött a boldogultnak lelküdvért folyó hó 11-én délelőtti 10 órakor fog Budapesten a várbeli Mátyás-templomban és Zalathán a katolikus plébánia-templomban a Mindenhatónak bemutatni. Budapesten, 1901. január 8-án. Aidas és béke emlékére!

A részvét.

A Bécsben időző magyar miniszterek még tegnap este értesültek Lukács Béla megrendítő haláláról és ma reggel táviratilag kondoleáltak a lesújtott özvegynek. A szabadelvű pártban Lukács Béla tragikus haláláról folyt ma leginkább a beszéd. Tegnap este a klubban mísem tudtak a szerencsétlenségről. A szabadelvű pártban mély részvételt és kegyeletes elismeréssel az elhunyt érdemei iránt beszélték a gyászos esetről. Szerző György és Mohay Sándor este az özvegy-nél látogatást tettek s mint a család régi barátai, segítettek némely sürgős dolog intézésénél.

Az első résztvevők táviratit közt volt a királyé. A király nevében Kónig Károly, a kabinetiroda vezetője, a következő táviratot küldte az özvegynek:

Ó Császári és Apostoli királyi Felsőgo osztinte részvétét nyilvánítja Nagyméltóságodnak, férje gyászos elhunytja alkalmából. Legfelsőbb parancsra: Kónig.

Szell Kálmán miniszterelnök a következő táviratban kondoleált:

Mélyen megrendülve értesülök arról a nagy és fájdalmas csapásról, amely Nagyméltóságodat sújtotta. Súlyos vesztesége érte az országot is, mert a megboldogult, aki mindenkor és minden állásban a kötelesség-telejtesítési mintaképe volt, utolsó lehetőséig a legnagyobb becsületességgel, híven és lelkiismeretesen szolgált minden ügyet, amely gondozására volt bízva. A párisi kiállítás-on elért fényes sikerünk legnagyobb részét az ő érdeme,

Fogadja Nagyméltóságod mélyen érzett részvétém kifejezését. Teljes szívemből osztozom Nagyméltóságod fájdalmában, annál is inkább, mert a boldogultban igen régi és igen bü barátot és munkatársat veszítettünk.

Szell Kálmán.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ezt táviratozta:

Mélyen megdöbbenett és elszomorított a szerencsétlen gyászeset. Adjon az isteni Gondviselés Excelesiának erőt a csapás elviselésére és szolgáljon vigaszul, hogy gyászában az egész ország osztozik, különösen én, aki az elhunytban egyik legrégibb és leghívebb barátomat és legönzetlenebb munkatársam egyikét siratom. Adjon az ég enyhét és vigaszt megőrt szívének.

Hegedűs Sándor.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a következő táviratban fejezte ki részvétét:

Fogadja Nagyméltóságod azon megdöbbenő csapás alkalmából mely kedves családjával együtt mindnyájunkat ért, legbensőbb fájdalommal részvétém nyilvánítását. A boldogult utólagra a párisi és azzal együtt a mezőgazdasági kiállítás rendezése és vezetése körül oly rendkívüli sikerrel járt el, hogy amár mindig nagy véleménynyel voltam róla, a fényes eredmény minden várakozást felülmúlt. Nagy érdemei, a ritka kötelességtudás és őszinte jellem, melyek őt mindig disztették, hálás emlékeztünkben fognak maradni mindenkor. Az Istenről fájdalomnak enyhítését kívánja Nagyméltóságodnak és az egész igen t. családnak

Darányi Ignác.

A Budapesti Újságírók Egyesülete Lukács Béla özvegyéhez a következő részvétiratot intézte:

Nagyméltóságú Asszonyom! A legnagyobb fájdalomtól megrendülte értesülésként arról a nagy csapásról, amely Nagyméltóságodat a legnemesebb lértől, immáron árva gyermekeit a legragyogóbb peidat adó atyától, hazánkat egyik nagy fiától, minket, újságírókat pedig attól a férfiltől fosztott meg, aki hivatásunknak rendkívüli tehetségével és szelétlen szemlével örök időkre szóló díszot adott. Nagyméltóságod fájdalmában a legmelyebb részvételt osztozik a Budapesti Újságírók Egyesületével, mely mindenkor hálás kegyelettel fogja megőrizni elhunyt tagja emlékét.

Budapest, 1901 január 8.

Szatmári Mór, főtitkár.

Vésti József, elnök.

Az Otthon írók és hírlapírók körének mai választmányi ülésén Békési Jenő elnök is igaz kifejezést adott annak a részvétnak, amelyet az újságírók körében Lukács Béla megdöbbenő katasztrófája kellett. Lukács Béla, aki csheli újságíró volt és taltával szerelte első sikereit, amelyekből később más hivatásban is sok jutott neki, tiszteletbeli tagja volt az Otthon körnek. A mai választmányi ülést az elnök annak a veszteségnek az elsratásával nyitotta meg, amely Lukács Béla halálával a magyar közéletet és az Otthont érte.

Azzal kellene — úgymond — megnyitni az ülést, hogy az új évben ezen az első ülésen boldog új élet kívánjon a választmány tagjainak, de ez az első ülést egy gyászos esemény zavarta meg. Lukács Béla, mindnyájunk kartársi barátja, az Otthon tiszteleti tagja, megrendítő katasztrófának lett az áldozata. Mindnyájan a legnagyobb szimpátiával, őszinte részvétellel, igaz szerelétlen gondolkodni rá és azokra akiket legközelebből sújt a csapás. Az elnöki székéből enunciatia, mennyire gyászos ránk nézve ez a fordulat, egy tiszteletre méltó ember pályafutásában, aki velünk a szerkesztőségben kezdte munkáját, szép pályát futott meg és áldozata lett lelkiismeretessége érzékenysége, kötelességtudása finomságának és lelke sebhelységének. Indítványozza, hogy az Otthon a megboldogult özvegyéhez intézett részvétiratban is fejezze ki fájdalmát a nagy veszteségen.

A választmány egyhangulag magáévá tette az elnök indítványát.

Rendkívüli hosszú lista csak a nove atoknak, akik a bánatos özvegyet e szomorú napon igaz részvétükkel felkeresték. Köztük van: báró Bányffy Dezső főudvarmester és neje, Rakovszky István, báró Fejérváry és Széchenyi Gyula miniszterek, Brázy Kálmán, Puloll lovag, a Theresianum igazgatója, Farbaky József, Gajdó Ödön, Wekerle Sándor, Kónig Manó, Hegedűs Loránt, Miklós Ödön, Gyula ehérvar városa, Békésvármegeye stb.

Már eddig is temérdek koszort küldtek a ravatatra. Szép koszort küldött a kormánybiztosság tisztikara Miklós Ödön, özvegy Baross Gáborné stb.

Lukács Béla a betegségéről.

December elején Lukács Sándor pénzügyi tanácsos és Szerb György képviselő a margitligeti sanatóriumban fölkereste Lukács Bélát, aki előtűk ekként mondta el az okát, hogy miért hagyta el olyan hirtelenül a francia fővárost:

— Valóságos illüziós mánia fogott el. Mikor aktát hoztak előm, hogy irjam alá, nem mertem magam elhatározni. Skrupulizáltam, hogy nem akarnak-e megcsalni? Ha pedig aláírtam, azon tűnődtem, nem esaltak-e meg? Pokoli

félelem vett rajtam erőt: hátha csupa tolvaj vesz körül? Hátha feltörök az íróasztalom fiókjait és fontos aktákat visznek el onnan? Ljnek idején gyakran járítottam és siettem hivatalomba: nincs-e fellőve a fiókom? Boldog voltam, mikor az ellenkezőjéről győződtem meg. Majd meg attól rettegiem, hogy a kiállított rengeteg értékű műkinesek közül ellopják egyiket, vagy másikat. Sok álmatlan éjszakám volt e miatt és nem egyszer keltem föl, hogy megnézzem, megvannak-e a műkinesek. Lelki szükségét éreztem annak, hogy kiragadjam magamat e borzasztó helyzetből. Felültem a vasutra és anélkül, hogy sokat tekintőriztam volna, elutaztam Párisból. Minek? Hová? Még magam sem tudtam. Utközben egy állomáson beszállott Rosenbergy Gyula képviselő, akivel egy kupéba kerültem össze. Ejjel volt, lefeküdtünk, hogy aludjunk. En azonban nem voltam képes a szememet lehunyni. Ugy feküdtem nyitott szemmel és folyton néztem Rosenbergre, mintha hipnotizált volna. Kezdetem tőle is félni és boldog voltam, mikor nemskára elhagyott.

Megrendítő a maga egyszerűségében a boldogtalan férfiú elbeszélése, amelyből kitűnik, hogy illüziós mániában szenvedett.

Miklós Ödön nyilatkozata.

Miklós Ödön, a párisi világkiállítás helyettes kormánybiztos, aki tanuja volt Lukács Béla emberföltéti munkájának, ma egy hírlapíró előtt a következőket jelentette ki:

— A magyar sajtónak, mikor Lukács Béla emlékéiről ír, a legtisztább tollat kell mártania a legtisztább kalamárisba. Lukács Béla maga volt a becsületesség és tisztesség. Élete egy nagy munka volt, egy nagy szolgálat, melyet szinte emberföltéti erővel teljesített az országnak. Emlékezz még a gyá-nunak árnyéka sem fér. Elszámolási nehézségekről beszélni nem lehet, mert ilyenek soha nem voltak. Lukács Béla, illetőleg a kormány biztosa, hónapról-hónapra cszámolt a kormánynak s nem tudom, hogy mi lenne az, ami még elszámolva nem volna. Ez tehát mese, borzasztó mese, mely Lukács Béla emlékét nem képes elhomályosítani. Ugy is mint ember, ugy is mint hivatalfőnök, aki a vezetésem alatt álló kormánybiztosság minden ügyét ismerem, kijelenthetem, hogy ezekből a rossz-akaratu hívezetésekből egy szó sem igaz. Egy reggeli lap az írja, hogy a Nemzetgazdasági Szemle és más lapok támadása keserítette el anyyrim, hogy öngyilkosságban keresett menedéket. Ez olyan embernél, mint Lukács Béla volt, ki évek hosszú sora óta működött a közélet terén és hozzá volt szokva a dicsé-rethez és gáncshoz, hihetetlen. — Tisztára subjektív okok, talán betegség, talán pillanatnyi elmezavara vihették a derék férfit az az öngyilkosságra. De elszámolási nehézségek, vagy pláno valamely vizsgálat, mely a kormánybiztosságnál ellene folyt volna — ezekből semmi sem tény. Ami azt a vizsgálatot illeti, mely ellene folyt volna egy névtelen följe-lentés folytán, erre vonatkozólag kijelentem, hogy az nem is ellene folyt, ahhoz neki semmi köze nem volt, az a kormánybiztosság egy hatodrendű műszaki alkalmazottjának ügye volt. Ujra hangsúlyozom: Lukács Béla rászolgált arra, hogy emléke örökké tisztán maradjon a közvélemény előtt.

A kormánybiztosság.

Némely lap Lukács Béla tragédiáját összekötetésbe hozza az érdemes férfiú párisi kiállítási kormánybiztosi működésével, ugy tüntetvén fel a dolgot, mintha ez is egyik erkölcsi oka lett volna Lukács Béla öngyilkosságának.

Ennek a méltatlan gyanúsításnak semmi alapja sincs. Ebben a tekintetben egyszerűen utalunk az országgyűlésre, amely nemrégiben tárgyalta a párisi kiállítás magyar osztályának költségvetésében felmerült túlküldéseket és ugy a képviselőház pénzügyi bizottságában, mint a plénum előtt egyetlen hang sem emelkedett Lukács Béla kormánybiztosi működése ellen, aki csak tisztelet, dicséretet szerzett a művelt külföld előtt ezzel a magyar osztályival, amelynek megteremtésén éveken keresztül annyi ügybuzgósággal, lelkesedéssel, felülmulhatatlan munkakedvvel és valóban erőjének tulfeszítésével fáradozott, amely talán közeli oka volt mindinkább súlyosbóó idegbetegségének és így közvetve tragikus halálának.

A salathnai portáról.

Erdély bérce vidékén, ott, ahol az Ompoly vize siet a hegyről a völgybe, Gyulafehérvártól alig harmadfélórára van egy nagy község, amely történelmi nevezetességi. A történelem sötét betűkkel emlékszik meg róla; a magyar sirva gondol a szomorú napokra és az oláh, — az talán megbánta már a multat. Fátýolt rá!

Fátýolt vetett rá az a férfi is, akinek lehetetlen a feleség. Emléket állított a zalathnai temetőbe és az emlékebe ezt vésette be:

1848 OKTÓBER 24.
 ANYJA: LUKÁCS SIMON
 ANYJA: GÁL TERÉZ
 TESTVÉREI:
 ISTVÁN, FERENC, SIMON, PÉTER, ELIZONORA
 VALAMINT AZ ITT NYUGVÓ 700 ZALATHNAI
 LAKOS EMLÉKÉNEK
 EMLÉKTETTÉ KÖNYVELTTEL
 LUKÁCS BÉLA
 1890-RE.

Az emlékoszlop másik oldalán pedig ez az egy szó van:

P A X.

Békét és bocsánatot hirdet ez a kő. Az iszonyatos zalathnai vértürdőbe belefojtották az oláhok Lukács Béla édesanyját édesanyját és testvéreit. És irgalmas az örökké gyászoló szive...

Az „Erzsébet-Vári Lukács Nemzettség” ott van elhantolva Preszszakon, Lukács Béla pedig a régi nemesi portán, Zalathnán él.

Fenn az ebédteremben a két ablak között díszlik az ósrégi nemesi elválasztott címer, két aranyos oroszlanal. Az egyiknek a markában hegyes kopja, a másikéban pálmavirág, alatta terpeszkedik a pelikán, amely főkjait táplálja a vérvél.

Az apját, anyját, a testvéreit is megölték az oláhok és Lukács Béla minden ügyes-bajos dolgukat egy a szívére viseli. mintha a gyermekei volnának. Az oroszlanból csak az egyik lebeg a szemei előtt. Az, amelyik a virágot tartja a markában. A másik már akár eldobhatja a hegyes kopját. Fegyverre itt már nincsen szükség. Az ő legyvere a szeretet: azzal győzött. Ha végig sétál a községben az az oláh, nagy tisztességtudással emelkedik föl és mélyen megemeli a kalapját. Mert Lukács Béla itt nem excellenciás ur. Itt ő több. Itt ő a domnu.

Egy egész esztendőből alig tölt otthon egy hónapot, mert a kiállítás munkálatait Budapest és Páris között kell megosztania. A családja azonban közel három hónapig tartózkodik Zalathnán. A mőcök már tudják, mikor jön haza a kegyelmes asszony családjával és akkor furcsa változás esik a községben. A meszelőnyelekről leszedik a pókhálók és az egész fő-utca során versenyt tisztogatják a házakat. Tudják, hogy a nagyszonyy szereti a tisztaságot és ők örömet szereznek véle, ha megmutatják neki, hogy fogott a tanítása. . . .

Ha Lukács Béla az apja Zalathnának, úgy Lukács Béláné, akit csak úgy hívnak, *domna Fatime*, az anyja ennek a községnek. Pénteken sorra jelentkeznek az uri porlán a szegények és a kegyelmes asszony gyermekeitől körülvéve hallgatja meg ügyes-bajos dolgukat. Ha kérvény akad, azt Simon urfi veszi át nagy fontos ábrázattal, mintha csak ő intézné el.

„Domnu!” Béla korán reggel, amikor még a cselédség alszik, már fenn jár a kertben, amelynek kanyargós útja fölvezet a hegyoldalba. Egy-egy fahíd köti össze a sziklahasadékokat. Itt szokott ő elmélázva gyönyörködni a pompás tájon. Ha vendége van és bizalmasodik vele, akkor eldicsékszik neki, hogy most itt érvényesíti az ő közlekedési tudományát. Hanem amikor Zalathnán van, csak a szülőhelyének él. Most szabályoztatta az Ompoly patakját, építtetett miniszter korában ipariskolát, megcsinálta a kénkövánd-gyárat és megteremtett itt sok mindent, hogy ne az excellenciás urnak, hanem a hasznos polgártársnak szőljön a süvegelés. Mikor aztán hosszú sétájáról visszatérve, lelelé a kertbe érkezik, gyermekei körülugrálják; aztán megreggelizik és a munka után lát. Két-három óriási csomag várja rendszerint sorát az elintézésnek. Párisból, Budapestről egyaránt érkezik az aktahalmazat, ami most már sürgős, mert küszöbön a kiállítás.

A szavát alig hallja az ember, hanem a munkáját, azt megnevezti mindenki. Olyan aggodva kíséri a többi nemzetek terveit, olyan elővigyázattal készíti a mi osztályunkat, mint egy jó hadvezér, aki még a kémszemekben sem bíz. Ha valamelyes gyanus dologról hall hírt, hogy a spanyol vagy olasz ezt vagy amazt tervezi, már ő utban van akkor Páris felé és keresi, kutatja, nem üti-e ez vagy az a terv a mi kiállításunkat?

A kastély udvarában a fenyvesek árnya alatt van egy kis ósdi lakóház, amely egyszerű polgári ivléssel van berendezve. Ide húzódik a domnu Béla, mikor dolgozik. Ott nem háborgatja senki, senmi,

Dolgozószobájában egy pár kedves emlék van államtitkár meg miniszter korából, — az ajtóval szemben pedig a falra szögezve egy nagyon régi szongorpedálnak hat fatoga. *Ez az egyetlen emlék, amely családjáról ráraradt.* A többi mind elpusztult, elégett. . .

A preszakai országot kőoszlopa hirdeti a békét. . . Oláh pap mondott áldást a magyarok porladó osontjaira. Az oláh keresztet vet és imát mond, amikor elmegy a gyászos emlék előtt. Kegeletes emlékezés az az oszlop, amelyet Lukács Béla állítottatott föl az utkaparó háza mellett. A politikusok is tanulhatnak belőle, mind a két részről.

Ezt az intim rajzot Boros Samu kollégánk írta másfél esztendője a zalathnai portáról, amikor Lukács Béla fáradszónan munkálkodott a párisi kiállítás magyar osztályának sikere érdekében. Jellemzi Lukács Béla puritán gondolkodását, hogy a cikk megjelenése után indignálódva ezt a trófiás megjegyzést tette Boros Samu előtt:

— Szamar kend, Sámuel! A világ még majd azt hiszi, hogy kendet azért fizetjük, hogy engem dicsőséjjen . . .

KÜLFÖLD.

Az osztrák választások. Bécsből táviratozzák: Báró Dipauli tegnapi vereségét és Gessmann antisemita képviselőnek a pótválasztáson való bukását, a klerikális és az antisemita körök kivételével, mindenfelé egyforma elégtellel fogadták. A lapok elítélőleg nyilatkoznak az antisemiták taktikájáról. A keresztény-szociálisok leplezetlenül meglegedéstiknek adnak kifejezést a miatt, hogy Dipauli bárónak a katolikus néppártra gyakorolt démoni befolyása megtört. A bécsi sajtóban a *Vaterland* az egyetlen lap, mely sajnálkozik Dipauli bukásán, de e sajnálkozás mögött is rejtőzik szemrehányás. Azt írja róla, hogy „a katolikus néppárt vezére fáradszónan és kifogyhatatlan volt a közvetítő indítványok kiemelésében és előterjesztésében. Ha az egyik módon nem ment, más módon próbálkozott. Báró Dipauli veresége aktuálissá teszi azt a kérdést, vajjon lehetséges lesz-e, hogy a német klerikálisok megújítsák régi szövetségüket a csehekkel és a lengyelekkel?” A helyzetet nagyon jellemzi, hogy az antisemiták fő orgánuma azt a reménységét fejezi ki, hogy Dipauli kudarcra rá fogja bírni a katolikus néppártot, hogy a többi német párt közönségéhez csatlakozzék. Az antisemita Gessmann tegnapi bukása mellett is valószínűleg tagja marad a parlamentnek. Gregoriv József ugyanis bejelentette a keresztény-szociális választási bizottság elnökének, hogy a Neubau-kerületben párttaktikai okokból Gessmann javára lemond a mandátumról. Ha tehát a választók is beleegyeznek, Gessmann a Neubau-kerületet fogja képviselni. A mai választásokon 67 mandátum sorsa dől el.

Bécs, január 9.

Az eddig megejtett választások határozottan az ifju-cserek vereségét mutatják. Cseh- és Morvaországban hét kerületet vesztek eddig. Azon kerületek közül, melyekben az ifju-cseh jelöltek kisebbségben maradtak, négy Morvaországra, hat pedig Csehországra esik. Az előjelökből itélve, Cseh- és Morvaországból alig jut be a Reichsrathba egy-két keresztény-szocialista képviselő. Ausztria déli részében bíz az a párt legtöbbit, pedig nincs rá különös oka, amit elég eklatánsan dokumentálnak az eddigi be nem teljesedett, de a fantázián kőverre hízalt reményeik. A cseh-nemzetipárti paraszok, a cseh-agráriusok és a haladó agráriusok szép számmal kerülnek a Reichsrathba. Mint a választási mozgalmakból már most nyilvánvaló, huszonöt frakcióból fog állni az ujonnan összerült Reichsrath. A Tirolból beválasztott keresztény-szocialisták pártállását nem szabad összevetészetniük a dél-ausztriai szocialistákkal, illetve a konzervatív-keresztény-szocialistákkal, mert a tirol kerületek képviselői nem antisemiták.

Merán, január 8.

A konzervatívok az itteni községi választókerület holnapi választásához a visszalépett Trogmann helyébe Dipauli bárót jelölték.

Bécs, január 8.

Egy, az alkotmányhü nagybirtokos-párthoz közel álló újság a parlament munkatervéről a következőket írja:

Bár a legutolsó választásokat még január hó utolsó hete előtt megejtik, a birodalmi gyűlést hír szerint csak február első napjaira fogják egybehozni. A közbeeső tizenegy napot előreláthatólag fel fogja a kormány használni arra, hogy pourparler-kat folytasson a függő kérdések, főképpen pedig a Ház megalkulása tárgyában. Ami a legközelebbi munkaprogrammot illeti, aligha van alapja annak az aggodalom-

nak, hogy az összerült Reichsrath teendőit túlságosan szűkre fogják megszabni. Sőt ellenkezőleg, szó van róla, hogy a folyó ügyek mellett a Házat már első ülészakában nagy jelentőségű gazdasági javaslatokkal foglalkoztassák. A budgetügyeken kívül foglalkoztatni kívánja a kormány a parlamentet a beruházási törvényjavaslattal és a szeszadónak a tartományok előnyére való felemeléséről intézkedő törvényjavaslattal is. Hasonlóképpen elintézendő lesz a *bonyhád-vasutakról szóló törvényjavaslat*. Az első szesszió tartama a husvéti szünidőig húzódniék, amely márius végén venné kezdetét. A második ülészak előtt esetleg a delegációk tárgyalása is várható.

HIREK.

A morgue előtt.

A téli égen szürke fellegek
 Csapatja száll a csöndes morgue felett,
 Nem tündökölnék tiszta csillagok,
 Csupán a hó ragyog.

A város népe régen elpihent,
 Kőröskörül sivar halotti csend,
 A morguenak újra bús lakója van,
 Dermét és hangtalan.

Körültolonták mind az emberek
 Kegyet leső, alázatos sereg,
 És ime, néhány röpke perc alatt
 De egyedül maradt!

Komor falak, mogorva, zord falak
 A rejtelemről mitse szólanak
 Ma te, ah, holnap én leszek talán
 A sivar éjszakán . . .

Herczeg János.

Budapest, január 8.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— József főherceg unokája. József főherceg legifjabb unokáját, József Agost főherceg és Augustia főherceggasszony fiát, aki tudvalevőleg január 8-án született, tegnap délelőtt 11 órakor keresztelték meg a voloscai villában. Az újszülött főherceg a kereszttségben László Luitpold József Antal Ignác Benedek Bernát Mária nevet kapta. Keresztapa Luitpold bajor régens-herceg volt, akit Lipót bajor herceg képviselt a szertartáson. A keresztelést Zamlic Vince voloscai plébános végezte. A szertartás adatait a hivatalos lap mai száma közölte.

— Elmaradt kihallgatás. Félhivatalosan jelentik, hogy Széll Kálmán miniszterelnök, úgy is mint belügyminiszter e héten nem ad kihallgatást.

— A hágal esküvő. Hágából táviratozzák, hogy immár kétségtelen, hogy Vilma királynő esküvője február 7-én lesz. Az esküvőn csak azok az uralkodók fognak megjelenni, vagy magukat házuk egy tagja által képviseltetni, akik a királynővel vagy vőlegényével rokonságban vannak. A többi uralkodó külön küldöttel vagy diplomáciai képviselőjével képviselteti magát. Az eddigiek szerint jelen lesznek az esküvőn: A cári pár képviselőjében Vladimir nagyherceg és felesége Mária, minthogy Vilma királynő dédunokája Pál cárnak; Károly svéd-norvég királyi herceg; Keresztély dán trónörökös és neje; a luxembourgi örökös nagyherceg; Albert porosz herceg; Waldeck-Pyrmont herceg és neje; a württembergi király és királynő. A berlini udvar Henrik porosz herceg és felesége fogja képviselni. Feltűnést kelt, hogy az angol királynő, aki szintén rokon, eddig még nem jelentette be képviselőjét. Azt hiszik, hogy a napokban bejelenti, de a küldött nem lesz tagja a királyi háznak. Ezt az elhídegülést Krüger személye okozta.

— Észak felé. André tragikus sorsát már megpecsételte az idő. De a katasztrófa úgy látszik nem elrettentő, hanem lelkesítő hatással van a pólus misztikus birodalmának fűrkészőire. Göteborgból írják, hogy Balsewin Evelyn amerikai sarkutazó, aki észak-sarki expedícióra készül, ma odaérkezett. Terveiről értekezni akar André igazgatóval, a szerencsétlenül járt léghajós fivérével.

— **Ordó.** Senki sem kerülheti el a sorsát. Az öreg gróf Zepelin sem. Vele is megessett az, ami már előtte a tudomány sok szárazföldi vértanujával megessett. Rendjelet kapott. Kitüntette a német császár, aki elküldte vízözön hadseregét, a déleget *Hahnket* a német gyarmatosító társaság ülésére, ahol gróf Zepelin előadást tartott s átadta neki a vörös-sasrend első osztályát. S a jó Zepelin mit tehetett? Elfogadta a sasokat és hálásan köszönte a nagy császár kegyét, aki nem feledkezett meg magasba törő legalázatosabb szolgájáról. Jól esik is talán neki az ilyesmi a nyugalom napjaiban, amikor podgyászszá lett a nagy ballon minden ördögös furlangjával együtt s a léghajósok ideje van arra is gondolni, hogy mit csinálnak a földi téreken az emberek. Vajjon mi az ordó az agg léghajósok, aki egy egész életet át kísérletezett s egyetlen törekvése az volt, hogy szárnyakra kapva repülhessen ki ebből a gyarló környezetből? Buzdítás nem kell a buzgóknak. Jutalom nem lehet az, aminek nincs értéke az előtt, aki kapja. Vagy talán tapasz, amely behogszti annyi esztendő effesérelt és tönkrement reményeit? Érezte ezt maga a hatalmas germán császár is s jól sejtette, hogy a vörös-sasrend egymagában kevés Zepelinnek. És ötletessége ezáltal sem hagyta cserben. Az ordó egy írásba volt csomagolva. Az írás pedig kabinetparancs volt, amely utasítja a léghajósai osztályt, hogy Zepelin további kísérleteit minden lehető módon és eszközzel támogassa. S ha a bodeni tó sima tükre fölött tavaszra újra megjelenik a hurkanlaku léghajó, bizonyára hálásan fogja emlegetni gróf Zepelin az írást, amibe az ordó volt csomagolva.

— **A bolgár fejedelem mint tanu.** Münchenből jelentik, hogy Pfannenstiel Jenő, a bolgár fejedelem volt titkára még hosszabb ideig vizsgálati fogságban marad. A bizonyíték teljességéhez szükségessé vált Ferdinánd bolgár fejedelem kihallgatása is, hogy megtudják, milyen aktív szerepet játszott Pfannenstiel a fejedelem ügyeiben. A bíróság kérelmére Ferdinánd fejedelem már tett is tanuallomást és kijelentéseit a sikkesítő Pfannenstiel elleni pörben döntő befolyásnak lesznek. Minthogy a bizonyítási eljárásához szükséges anyag úgy az ügyesség, mint a vádlott részéről nem egészen teljes, a végtárgyalás a legjobb esetben is csak a jövő hónapban tartható meg. A vádlott védelmét Bernstein Miksa, München egyik legelőkelőbb kriminalistája vállalta el.

— **A római díszbölcső.** Nagy az öröm szerte Itáliában, hogy a gólyamadár készül leröpülni a Quirinali aranyozott tetőzetére. S a míg az államférfiak mélyeséges tanácskozásokba elegetnek, hogy kellően előkészítsék a nagy eseményt, addig a római munkások bizottságot alakítottak. E bizottság feladata, hogy megszerezze a díszbölcsőt, amelyet a római munkások a születendő gyermek számára ajánlanak fel.

— **Mária Henriette betegsége.** Bússzéből táviratozzák lapunknak: Mária Henriette királyné egészségi állapota napról-napra rosszabb. Orvosainak egybehangzó ítélete szerint betegsége komoly aggodalomra ad okot.

— **Az örült bajor király.** Münchenből írják, hogy II. Ottó bajor király eszondes lakója a fürstenriedi kastélynak. Az örült király állapota napról-napra rohamosan hanyatlók. Naphosszat mozdulatlanul áll vagy ül, mert nem tudja a lábait mozgatni. Az orvosok véleménye szerint a szerencsétlen királynak meg vannak számlálva a napjai.

— **A színházak és a publikum tüdeje.** Párisban az egyéb hőbortos emberek között él egy Hanriot nevezetű tudós. Azaz, hogy nem is olyan hőbortos, amilyennek az első pillanatban látszik. Azt mondja, hogy a színházak egyáltalában fészkei a bacillusnak. Hiányzik belőlük a jó levegő és a világosság. A szőlőzetés valamennyiben hiányos s a bársony zsöllyék és a pádimentum, amelyet nem lehet a széksorok közt elég tisztán tartani, betegségeket terjesztenek el a publikum között. Azt mondja, hogy a bársonyos székek helyébe csupa bőrözött széket kellene beállítani s a padlót be kellene vonni vizálló, mosható anyaggal. Hanriot ur az előadások alatt kísérletezik, rőmbosszuságára a színházdirektoroknak, akik attól tartanak, hogy olyan alapsan ki találja mutatni a színházbajjáról egészségtelenségét, hogy a publikum egy része jónak látja lemondani az élvezetről. Felvonásokközben valami különös masinával mérgetti a levegő tisztaságát, miközben hangosan társalog a segédjével, hogy elnyomja a gépezet berregésének hangját. A publikum azonban mégis figyelmes lesz a két különös urra s a Hanriot ur színház-bacillus-teóriája már is híveket hódított magának.

— **Páter Hiller a királynál.** Az elmúlt hónap elején Budapesten időzött páter Hiller, a zambezi menti misszió egyik legkiválóbb tagja. Lapunkban elmondta ugyanakkor a misszió történetét és bemutatta Petrus *Cananisist*, azt a kis szerencsét, akit a rabzoltságából váltott ki. A szerencsés fiút a páterrel együtt ma — mint Bésből jelenti tudósítónk — kihallgatáson fogadta a király. O felsége elismerőleg nyilatkozott a páter működéséről és beszélgetett az okos, szerencsés fiuval is, aki eltávozásra előtt így szólt a királyhoz:

— Mindig imámba fogom foglalni a király és a királyi család nevét.

A páternek pedig csodálkozva mondta a fiu: — Soh' se hittem, hogy a király ilyen jó ember. Azt hittem, hogy valami hatalmas ur, páncélban, sisakban és a fején tollbóbita van...

— **A taxaméter.** Akit még sohase zsarolt meg budapesti bérkocsis, aligha fogja megérteni örömlünkét. De vajjon van-e Budapestnek ilyen lakosa? Ami valamikor a Bakonyknak a szegénylegény volt, az Abruzzoknak a briganti, az Alpeseeknek a szálloda-tulajdonos és a tenger fenekének a cápa, — ezt a rémet a budapesti lakosra és a hozzánk ránduló idegenekre nézve — a bérkocsis jelenti. Hogy az impertinenciának mekkora találokonyúságával tudja a budapesti konflis- és flacker-kocsis a vendéget megszarolni, arról bohózatokat lehetne írni, ha keserű boszankodásunk humorrá válnék. Hiába adsz neki borralvált, akármennyit is, hiába duplázod meg a taksáját, a bérkocsis nem köszöni meg, a bérkocsis elégedetlen. Neki semmi sem elég! Ki hallotta valaha bérkocsis-ajakról ezt a szót: *Köszönöm!*? Ki látta valaha a bérkocsis szemében a megelégedettség sugarát fölesillanni?! Senki. Soha. Ellenben ha kiszállván a kocsiból, csak egy koronával adsz többet a taksánál, tíz esetben nyolcszor történik meg, hogy a bérkocsis lovai közé útvén, feléd kiált a nagy nyilvánosság előtt:

— Az ilyen pasast is elvihetné az ördög! Elroboh. Számát nem láthatod. Nincs büntetés. És te ott állsz a közönség előtt agyonkompromittálva, pirulva. Oh mi mindent nem tud a budapesti bérkocsis, akinek különleges képességeiről minden külföldi ember, ha valaha itt járt, otthon esudás dolgokat tud elmondani idegen-forgalmunk emelése érdekében. Ezek a gyalázatos állapotok már régóta szemet szartak az intéző köröknek és a tóváros közgyűlése elé nemskára egy új szabályrendelet kerül, amely a bérkocsis dolgában végre rendet akar csinálni. Ez ellen a szabályrendelet ellen a *Budapesti Bérkocsi-Ípartársulat* egy memorandumot tesz közzé, amelyben már eleve védekezik a szabályrendelet igazságtalanságai ellen. "Egy némely óhaj, nekünk is úgy remlik, mintha jogosult volna, de a kötelező taxaméter ellen való állásfoglalás, reméljük, fejtlenül eredmény nélkül fog maradni. Mert a kötelező taxaméter az egyetlen büvös talizmán, amely a bérkocsisok zsarolása és neveltsége ellen megóvhatja a közönséget. Sok világvárosban már behozták kötelezőleg a taxamétert, amely mindenütt kitűnően bevált. Berlinben a közönség vidám és a bérkocsis szomorú, — míg nálunk megfordítva áll a dolog; vidám a fityűl a bérkocsis és szomorúan lapul meg a publikum. Kérjük a kötelező taxamétert. Minél előbb!

— **Az újságírók helyzete.** Az Othon-Kör mai választmányi ülésén Kovács Dénes újságírói kollégának a magánhivatalnokok és a kereskedelmi alkalmazottak érdekében készült törvényjavaslat ötletéből azt az indítványt terjesztette elő, tegye az elnökség megfontoltság tárgyává, vajjon nem lehetne-e ezt az alkalmat felhasználni az újságírók hivatalbeli viszonyainak a rendezésére. A választmányi Csiklay Lajos ama fővilágosítására, hogy ez az életbevágó kérdés a *Budapesti Újságíró-Egyesület* is foglalkoztatja: a kérdés megvitatására Csiklay Lajos, Kovács Dénes, Rothausser Miksa választmányi tagokat és dr. Gonda Dezső ügyészt küldte ki.

— **Házasság.** A dohány-utcai zsidó-templomban vasárnap délelőtt vezette oltárhoz Löwy Adol' fővárosi bizottsági tag leányát Margitot, Szepesi Sándor ungvári gyógyszerész. Az esküvőn díszes közönség volt jelen, köztük Márkus József főpolgármester, számos fővárosi bizottsági tag a VII. kerületi bizottsági tagok. Morzsányi Károly és Ehrlich G. Gusztáv vezetése alatt, továbbá a fővárosi kereskedő-világ előkelő képviselői.

Dr. Mikler Gusztáv ügyvéd, az ismert fiatal poéta, eljegyezte Drottner Aranka kisasszonyt Zólyomban.

Wahl Zsigmond és neje tegnap ünnepelték házasságuk ötvenéves fordulóját. A jubiláló házaspár a főváros számos előkelősége kereste íő üdvözléttel.

— **A beiratások új rendje.** Az iskolai esztendő elején mindig sűrűn megújul a közönség részéről az a panasz, hogy a beiratási rendszer rossz. Folytonos bonyodalmakra ad okot és mintha arra lenne szánva, hogy a közönséget bosszantsa, hazuvonával, akadékoskodással van megterhelve. A tanács közoktatásügyi osztályában, úgy látszik, megvan a jóakarata arra, hogy segítsen a bajon. Felszólította az ügyosztály a közönség felől kereskedelmi és polgári fiu- és leányiskolák igazgatóságait, hogy eszeljenek ki valami olyan módot a beiratások eszközésére, amelylyel megszűnjének a panaszok. Zsinórmértékül csak azt adta meg a tanács, hogy az új rend biztosítsa az iskolákban a fővárosi növendékeknek az elsőséget. Ezt olyanformán gondolják elérhetőnek, hogy szeptember négy első napján csak fővárosi gyereket irjanak be az iskolák törzskönyvébe. Ötödiken kerülne aztán az idegen növendékekre a sor. Ennek az intézkedésnek az az oka, hogy eddig sűrűn megessett az, hogy különösen a polgári iskolából kiszorították a fővárosi növendékeket az előbb jelöltet vidékiek.

— **Krüger vádlói és védői.** A báró Oppenheim testvérek, hihetőleg azért, hogy ezzel angol államférfiakat lekötölezenek, provizó-pört akasztottak a nyakába a bolygó hullandusnak, a hazátlanul barangoló öreg Krügernek. A pör londoni és brüsszeli törvényszékek előtt folyik s a vád és védelem aktáiból két dolog domborodik ki. Az egyik az, hogy Krüger éveken keresztül nagy összegeket kapott különböző koncesszióért, melyeket a transvaali elnökség engedélyezett. Ezzel szemben okmányszerűen bizonyítja be a védelem azt, hogy Krüger elmők egész vagyonát a háboru előkészítésére áldozta fel, amennyiben hatalmas vastartányokban fegyvereket hozott és gyűjtött és pedig oly mennyiségben hogy a háboru kitörése idején az állampénztárnak alig kellett pótlendéseket tennie. Ez tehát más szavakkal azt jelenti, hogy az öreg Krüger a magán jellegű spekuláció leplevel takarta el az angolok kandi szemé elől az ő diplomáciai tervét. Ez az önzetlen ravaszság szintén olyan lélekbeli vonás, amelyik teljesen beleillik a boer elnök jellemképét megalkotó többi faktumok közé és mindenfelé szaporítani fogja azt a nimbuszt, mely a hősök hazájának esodás erélyű vezetőjét körülveszi.

— **Négyszeres gyilkosság.** Fényes nappal négyszeres gyilkosság történt ma Bésben s a vérfürdő párja magyar ember kezéhez tapad. A gyilkos: Vanyek István, nyitrai illetőségű asztaloslegény. A rendőrség előtt nem ismeretlen ez a huszonhárom éves suhanc, hosszabb ideig tartózkodott itt Budaposten is és innét ment Bésbe. Ma reggel kilenc óra felé a Favoriten-kerületben bolyongott és be akart törni egy *Sieghardt* nevű lakatos harmadik emeleten levő lakásába. Éppen az ajtózárat feszítette, amikor hazérkezett a piacról a lakatos felesége s elijesztette a betörőt. A megrémült asszony kiáltani kezdett s utána rohant a betörőnek. Az első emeleten el is érte s ekkor Vanyek revolvert rántott elő, rálőtt az asszonyra, akit a golyó a szívén furt keresztül. A szerencsétlen asszony szörnyet halt. A lövés zajára a házbeliek kiszaladtak az udvarra, majd az utcára és el akarták fogni a rohanva menekülő gyilkost. Mikor a közölsége férföztek, Marek kocsis elébe állt, de még mielőtt a gyilkoshoz hozzáérhetett volna, ez a szerencsétlen kocsist is agyonlőtte. Óriási zaj és kiáltások támadt erre az utcán és a tömeg egyre növekedett. A gyilkos menekülni akart, de Fischer Károly asztaloslegény elébe állt. Vanyek ismét a revolveréhez nyúlt, lőtt és a golyó átfurta Fischer tüdejét, úgy, hogy holtan terült el a kövezeten. Most Hauser József lakatoslegény kísérlete meg, hogy ártalmatlanná tegye a gyilkost, aki revolverét ráfogta és haldiosan megsebesítette Hauser-t. Ekkor már kifogyott revolveréből a töltés és most Hochstätter rendőr állott a gyilkos elé. De ez nem adta meg magát egykönnyen, a revolver agyával súlyos csapásokat mért a rendőr arcára, aki végre kardot rántott és hatalmas csapással ártalmatlanná tette a gonosztevőt. A gyilkost megkötözték és a rendőrségre vitték. A négyszeres gyilkost a közönség meg akarta linchelni s lovasrendőröknek kellett kivonulniok, hogy a gonosztevőt megvédelmezhessek. A négyszeres gyilkosság híre gyorsan bejárta egész Bését és mindenütt óriási megdöbbenést keltett a borzasztó szenzáció.

— **Zsebtolvaj a vonaton.** Sajtos Sándor hajduböszörményi sertés-kereskedő tegnap este hazautazott a fővárosból. A vonaton elaludt s e közben ellopták a pénztárcáját, amelyben 3510 korona volt.

— **Csatal Zsófi árvái számára.** A *Szűzester-éji társaság* alárással 5 koronát kaptunk. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

Maager Vilmos-féle valódi tisztított DORSCH májolaaj

Egy üveg ára sárga 2 korona, fehér 3 korona és kapható a gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Heumarkt 3., és minden gyógyszerháznál és drogeriában.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emésztésűségű fővárosi gyermekorvosok is különösen ajánlják ezt a májolaajt, melynek az orvosok az egész testi szervezet, különösen a mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a növekvő iavítását, valamint az étvágyat és a vér tisztaságát el akarja érni.

— **Kipusztult családok.** Debrecenben fél-estendővel ezelőtt öngyilkos lett egy Földessi János nevezetű kárpos. A betegsége keserítette el annyira, hogy fejevert fogott maga ellen. Fel-leséget és két fiut hagyott maga után árván. Pár héttel ezelőtt a nagyobbik fia hirtelen rosszul lett és meghalt. Az anyját olyan keservesen megví-selte és az újabb vesztésé, hogy egy hétre rá szintén meghalt. Fél-estendő leforgása alatt tehát egy fiu maradt életben az egész családból — s ez se élte túl sokáig a család pusztulását. A ti-zenyolc éves fiatal ember, aki az óras-mestersé- get tanulta ki, ma reggel hazament abból a mű- helyből, amelyben dolgozott és szíven lötte ma- gát. Levelet hagyott hátra, amiben ez állott:

— Most tudom, mi az árvaság. Egész éj- szaka görcsösen fáj a szívem. Aludni nem tudok, fölébredék, kiabálok. Nem bírom tovább az ár- vaságot.

Más természetű és még irtózatosabb az a család dráma, amelyet Liptó-Szent-Miklósról jelentenek. Liptó-Lovallón történt meg a rémre- genybe se illő borzalmas eset. Egy Drb Matyei nevű földműves az országos vásárról hazamé- ves, háromszáz forintnyi papírpénzt, amit az eladott marháért kapott, az asztalra tette. Míg kiment, három éves kis fia játsszani kezdett a pénzzel, aztán egy ollóval fölaprózta a sok cifra papíros- t. Mikor az ember visszament, olyan elképzelhe- tetlen dühbe jött a pusztítás láttára, hogy meg- fogta a gyereket, kivitte az udvarra és a fejét egy tőkén szétzúzta a fejszéval. A felesége a konyhán éppen az egy éves kis fiát fűrésztötte. Az irtózatos visításra kirohant s amikor meg- látta, hogy mi megy végbe az udvaron, szörnyet- halt. A teknőben azalatt belefutott a fűrdővizébe a gyerek. Erre aztán tudatára ébredt a gyilkos apa is annak, hogy mit tett s visszament a szo- bába és fölakasztotta magát a mestorgerendára. — Tiszára olyan ez a történet, mint a paupetiku- mokban a nagyon véres, borzalmas esetek. Ki kellene függeszteni a cédulát föléje, hogy aki nem bízik eléggé az idegeiben, az ne olvassa el.

— **A pilis-szent-lászlói plébános.** Nemrégiben azt a hírt közöltük egy estilap nyomán, hogy Pilis- Szent-Lászlón a legutóbbi tanítválasztáson konfliktus támadt a község lakossága és Matyasovszky Gergely plébános között. A plébános ugyanis kijelentette, hogy neki nem kell a megválasztott tanító, mert magyar. — Ezzel szemben ma levelet kaptunk a plébános urtól, aki kijelenti, hogy csak a rosszakarat terjeszthet róla ilyen hírt. Ő régi magyar nemes család ivadéka, jó hazafi s ha mégis megtörtént az, hogy kifogás alá esett az ő részéről a választás, annak nem az az oka, hogy a tanító magyar. hanem az, hogy a pilis- szent-lászlói tanító egyszersmind kántor is, s így az 1868. t. c. XXXVIII. 58. szakasza értelmében meg- kívánhatják a kántortól azt, hogy tótul tudjon. Ugyancsak a plébános ur levele adja tudomásunkra azt, hogy az iskolában a gyerekek minden tárgyat magyarul tanulnak, s ezen a nyelven teszik le a viz- ségukat is. Mindezeket szíves készséggel vesszük tudó- másul.

— **Csenőrök és parasztek harca.** Rósahegyről jelentik, hogy a zolyomgyeji Uhegy községben ma több lipót-revutai paraszt megtámadta a csendőröket. Ezek elsütötték fegyverüket és a parasztek közé löt- tek, akik közül kettő szörnyen halt. Egy paraszt a halál- al kivődik, egy pedig súlyosan megsebesült.

— **Herceg és polgárleány.** Szombathelyről írják nekünk, hogy Baththy-Strattmann Odón herceg te- leségül veszi egy bécsi polgárnak gyönyörű szép leányát, Holzmann Amalie kisasszonyt. Az esküvő a legközelebbi napokban lesz Bécsben. A hercegnek e hó 9-én adták meg a kibírdetés alá való elmentést. A körmeneti kastélyban már minden intézkedés meg- történt a hercegi pár fogadására.

— **Vonatösszettközés.** Tegnap éjjel a *Predeál- ról Budapest* felé közlekedő 501. számú gyorsvonat helytelen váltóállás következtében *Fegyvernek* állomá- son nekiment az ott álló tehervonatnak. Az 501. számú vonatonál, mely az állomásba a fennálló szabályok szerint mérsékelt sebességgel járt be, a mozdony, kalauz-, posta- és hálókocsi, az 542. számú vonatonál pedig a mozdony és öt kocsi megrongálódott. Az utasok és a vonatszemélyzet közül senki sem sérült meg. A gyorsvonat 3 óra 10 perc késéssel folytatta útját *Fegyvernek*ről. A szigorú vizsgálat folyamat- ban van.

A magyar államvasutak igazgatósága egy kisebb balesetre vonatkozólag a következő kommuniké köz- lésére kért fel bennünket:

A *Neue Freie Presse* ma reggeli és a *Pester Lloyd* ma esti számában a *Dévény-Ujfaú* átlomás előtt előfordult eseményről közölt híre vonatkozólag érte- sítjük, hogy *Szokoláról Possony* felé közlekedő sze- mélyvonat postakocsijának a taja menet közben kinyi- volt és a kétvágányú pálya másik vágányára haladó *szolna-bécsi* gyorsvonat egyik első osztályú kocsiját horzsolta, minek következtében egy kocsi ablakai be- törték. Az utasoknak bajuk nem történt.

— **A birkózás világbajnoka.** Nagy a szenzáció a birkózók világában. Párisban tegnap legyőzték a ná- lunk is jól ismert *Hackenschmidt*-t, a birkózás legyőz- hetetlenek tartott bajnokát, aki olyan souverain volt eddig a küzdőtéren, mint *Künsem* a versenypályán. És most sikerült ennek a modern Achillesnek ellesni a sarkát és *Beucairois*-t, a fürge francia huszonhárom perc alatt egy fejfogással vállára fordította *Hacken- schmidt*-t. A közönség minden zugot megtöltött, hogy lássa a két *Herkules: Hackenschmidt* és *Beucairois* döntő viaskodását. Az érdeklődés azért volt olyan nagy, mert már harmadik este folyt a küzdelem a két kolosszus között. Első este *Hackenschmidt* 23 perc alatt földhöz teremtette a világbajnok *Beucairois*-t. A második küzdelem már sokkal óvatossá- ban folyt, a ravasz francia nagyon is vigyázott ter- jedelmes vállára. A mérkőzés 1 és fél óráig tartott eredménytelenül. A harmadik nap történt a szenzáció- s eredmény, amely — mint említettük — minden kom- binációt keresztül húzott, mert *Beucairois* 23 perc alatt vállára fordította *Hackenschmidt*-t. E győzelmé- avatta *Beucairois* igazi világbajnokká. *Hackenschmidt* a birkózások kezdeténél 5000 frankot tett le oly kiköté- ssel, hogy ha legyőzik, a betétet elveszti. És szo- montan hallgatta az orosz bajnok, mikor a zsűri ki- hirdette, hogy a letett 5000 frankot a négy küzdő kö- zött el fogják osztani.

— **Sakkverseny.** A Magyar sakk-klub érdekes sakkversenyt rendezett tegnap, saját helyiségében, a *Viktória-kávéházban* (Lipótvárosi Kaszinó épület) *Bano- vits* Kaetán miniszteri tanácsos jelenlétében. A versenyen szép számban vettek részt a versenyzők.

— **Segítség a szegényeknek.** A szegény ember gondját mintha magukra akarnák venni a résztvevő emberek. Ma a betegekéről is történt gondoskodás. Dr. *Buday* Emil, a városi gyógyszerár érdemes gaz- dája a polgármesterhez intézett levelében bejelentette, hogy ingyen ad gyógyszert a szegényeknek. A ne- messzívűség e gyönyörű megnyilatkozásáról a köve- ző levél szól:

Méltván tisztelt polgármester ur! Nagyságos uram! A nemes áldozatkészség, amelylyel nagy- sagod, a főváros első és legtiszteltebb polgára, az inszerek sorsa iránt viseltetik, a többi polgáro- kat is a szokottnál nagyobb áldozattal terhelte serkent s ösztönzi a jobb érzésű embereket, hogy szívük egész melegevel segítsenek nyomorgó és szen- vedő embertársaikon. Hogy a főváros s így nagy- sagod nemes munkájában nekem is legyen egy parányi részem, kérem szíves tudomásul venni, hogy a jövőben s mindaddig, amíg csak tehetem, a IV-ik kerület batóságilag igazolt összes szegé- nyeknek Városi gyógyszerárámban a gyógyszer- reket ingyen, minden díj nélkül fogom kiszolgáltatni. Budapest január 7-ikén.

Alázatos tisztelettel
Dr. *Budai* Emil,
gyógyszerész.

A kenyérszító bolt segítségével is részt vesz- nek a jósziúk. A kenyérszításra ma gróf *Andrássy* Aladár, aki nemes és megható póda- adással mindig ott van a humanizmus bajnokai kö- zött, 200 koronát küldött. 11.200 adag kenyeret osz- tottak ki ma a Podmaniczky-utcai boltban, amelynek céljához a mi közönségünk ma 32 K. 50 f.-rel járult. Az egyes adakozások a következők: A. H. (Buda- pest) 20 K. A *Heller*-család gyermekei mulatózásuk közben gondoltak a szegény emberekre és dícséretes buzgóságuk 10 K. 50 fillért gyűjtött az ingyen ke- nyérre. *Scheffer* N. (Pétervási) 2 koronát küldött. A kenyérszító bolthoz a következő adományok érke- ztek még: Dr. *Farkas* Géza 25 K., *Hólya* Géza (Valéria- kávéház) 4 K. 20 L. *Kupli-társaság* (Szabadság-kávé- ház) 10 K., *Justus* Dezső 5 K., *Boselman* Arthur 10 K., *Nevelen* 10 K., *Daróczy* N. 10 K., *Könyves Kálmán* írók. r.-t. gyűjtőse 8 K., dr. *Schiff* gyűjtőse 14 K. 20 f., dr. *Klemen* Lajos 10 K.

(*) **A népszámlálás kiegészítéseként** a székes- fővárosi leltározata vagyonát. A gazdasági hivatal kiküldöttei most az iskolák ingóságait leltározzák és jegyzőkönyvet vesznek föl az iskolai szertárakról és berendezéseiről. Egyben az összes tárgyakat elállják a székesfőváros pecsétjével. A leltározás különben össze-eggy a tanácsnak azzal a rendi kezével, hogy a jövőben az iskolák minden szükségletüket nem di- rekt uton hanem a gazdasági hivatal közvetítésével kötelesek beszerezni.

— **Öngyilkos uriaszony.** *Dárdi* István nyugal- mazott gimnáziumi tanár felesége, született *Szedlák* Luza már régebb idő óta buskomorságba esett. Ma azután, hogy kintző baja elől meneküljön öngyilkossá lett. Délben egy őrzetlen pillanatban kiszaladt a Mikó-utca 1. szám alatt lévő lakásának udvari folyo- sóára és onnan leugrott s szörnyen halt. Holttestét a boncoló-intézetbe vitték.

— **Életunt iparossegéd.** *Rucsz* Leó tizenhátt éves cukrászsegéd ma délután az összekötő hídon a sínekre fektült és a vonat elgázolta. A szerencsétlen valószí- nűleg a nyomor kergette a halálba.

— **A osztályszórójáték húzása.** Az osztálysors- játék mai húzásán ötven koronát nyert:

72519. Kétezer koronát: 58746 52374. Ezer koronát: 56255 91921 13126 39797 36097 86730. Ötszáz koronát: 38989 43169 28107 75741 8323 60416 37037 61057 85642 1709 49032 76793 92184 4789 2401 12864 2519 98018 91078 15462.

(x) **Sápkörös fiatal leányok** használják fejlődési korban a *Kriegner-féle Tokaji china-vasbort*, üvegeje 6 K., vagy 3 K. 60 f. Kapható a gyógyszerárakban. Főrak- tár a Kálvin-téri gyógyszerárban.

(x) **Köhögés, rekedtség ellen**, valamint a torok és légzési szervek működési zavarainál páratlan szer *Egyszerű mellasztilló*, melyek a gyomrot nem rontják. Doboza 1 koroná és 2 koroná. (Próbadoz 50 fillér.) Főraktár: *Nádor-gyógyszertár*, Budapest, VI. Váci- körút 17.

(x) **Klub-koresolyák. Kertész Tódornál.**

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Tizezer utonálló.

(Külvárosi éjszakák. — A bellevillei indiánok. — Utonállás horvátok. — A rendőrség nagy hajlékosait. — Általános menekülés. — Megzavart szerelmek. — Egy újságíró kalandjai.)

— A *Budapesti Napló* levelezőjéről. —

Páris, január 6.

A rendőrprefektúra hivatalos kimutatása sze- rint tizezer utonállót és közveszélyes egyént fog- gott el a kiállítás óta a párisi rendőrség. A kiál- lítás ur i látogatói hazamentek, de a világ minden részéből idesereglett tolvajok, betörők, utonállók, fojtogatók, zsebmetszők, lassóval dolgozó rablók, és egyéb ily elemek itt maradtak. A lapokban napról-napra kétségbeesettebb cikkekké jelennek meg erről a szégyenletes állapotról, s magának a prefektusnak kijelentése szerint Páris külvárosi utóin éjjel *detveszélyes* egyedül, vagy fegyvertel- lenül járnak.

„A külvárosba — írja a *Le Français*, egy- szerűen lehetetlen esti tíz óra után kimenni. Ké- sek villannak, füttyök hangzauak, revolverlövések verik föl az éj esőndjét. A revolver egész éjjel hallatszik: legtöbbször egymás ellen fordítják az utonállók, de néha a gyanutlanul sétálóknak is kijut belőle. Majdnem minden este lát a késői hazatérő egy-egy nagy jelenetet, amelynek végén egy véres ember marad a következően.“

Legnagyobb a panasz az elzúllott utcai lá- nyok ellen, akik valóságos terrorizálják a kül- városi utcákon járókat. A minap történt meg a következő eset. Egy uriember békésen ment haza- felé, amikor egy ilyen lány megszólította. A férfi tudta, hogy még szóba állni is veszélyes, csak ennyit mondott neki:

— Nem.

Erre a lány kihuzta kalapjából a hosszú kalaptűjét s az uriember után futva, a karjába szurta. Ez visszafordult, s most már alaposan összeszidta a lányt. A lány kiabálni kezdett, mire a kerítések mögül előjöttek ezeknek a hölgyek- nek rendes barátai, a rendőrség fekete könyvében nyilvántartott esavagók, s úgy megverték és megkéselték a szegény embert, hogy a később arra jövő rendőrök vérfegyava találták meg. Persze az órája, láncá és pénze is hiányzott.

Van egy szervezett utonálló banda is, amely így nevezi magát: a *bellevillei indiánok*. Ezek az idegenekre utaznak. Egy-egy zúllott lánnyal el- esábáltatják, s aztán megfojtják. Arralok embe- rek jelentették a rendőrségnek, hogy ezek a gaz- emberek a szó szoros értelmében egy lámpa alá hurokják áldozatukat, s ott a világosságon kötél- lel fojtják meg. Egy ilyen elfogott bellevillei in- dián emikusan mondta a rendőrbiztosnak:

— Il faut bien voir l'ouvrage! (Kell, hogy jól lássuk a munkát.)

Utóbbi időben maguk a rendőrök is borza- lommal jelentették, hogy ennyi gyilkosság, ennyi utonállás évek óta nem volt Párisban. Egy héten belül a következő kivégzési módokról számol be a hivatalos jelentés: nyakelvágas, hasfölmetszés, fej-összezúzás, revolver, kötéllel való megfojtás, bunkóval való leütés, törzsúrás, stb. Olyanokat is találtak, akiknek a nyelvét tépték ki a ször- nyetegek.

Újra föllevenítették a *Lusso* használatát is. A mítsem sejtő áldozatnak egy kapu alól hurkot vetettek a nyakába s ennél fogva olyat rántottak

rajta, hogy a szerencsétlen azonnal szörnyet halt. Ezt a rémületes eszközt különösen egy ember használta, akit a rendőrség hosszú ideig nem tudott kézre keríteni. Néhány héttel ezelőtt fogta el a párisi rendőrség egyik leggyőresebb detektívje. Kiöltözött gazdag uri embernek, nagy aranyláncot tett a mellényére s egyesgyedül kiment éjszaka abba az utcába, ahol ez a szörnyeteg lenni szokta áldozatait. Az utonálló egy kerítés mögött a nyakába akarta dobni a hurkot, de a detektív elkapta s hírtelen olyat rántott rajta, hogy a bandita, akinek a kötél a kezére volt csavarva, elcsúszott. Ekkor ráugrott, félholtra verte s egy kocsin bevitte a prefekturára.

Lépine rendőrfőnök néhány hét óta valóságos hajtóvadászatokkal próbál segíteni ezeken a hihetetlen állapotokon. Hogy mekkorák ezek a razzikák, arról fogalmat ad a következő háromnapos statisztika: január 2-ikán elfogtak 206 egyént, harmadikán 310-et, negyedikén 282-öt.

Ezek a nagy hajtóvadászatok a következőképpen mennek végbe. A rendőrök azon kezdik, hogy tisztjeik vezetése alatt már délután őrizni kezdik azokat az utcákat, amelyek a vadászterületre vezetnek. Kapuk, kocsik mögé rejtőznek el és estére már minden kijárat el van zárva. Akkor a civilbe öltözött rendőr-tisztek elkezdnek sétálni a kerületben és szemügyre veszik az anyagot. Megvárják, míg minden gyanus alak kibújik az odújából, míg a züllött lányok ellepik az utcáskokat. Ez a vadászat oly nagy területen történik, hogy a jómadarak semmit sem sejtjenek. Magán a vadászterületen nem is látni rendőrt, mert valamennyi a távolabbi utcákat őrizi. Amikor már elég nagy számban kóborolnak az utcán az utonállók és a veszedelmes lányok, az egyik rendőrgyűzők szipjelt ad, amely azonnal felharsan az egész kerületben, mert az őrszemek egymásnak adják át. Erre lassan megindulnak az összes rendőrök, s mindegyre kisebb gyűrűbe szorítják össze a kóbor népet. Az az újságíró, aki ezt a *Matin*-ban leírja, azt mondja, hogy ez a legijesztebb látványok egyike. Rémes kiáltozás veri fel az utcák esőndjét, füttty, átkozódás, visítás hallatszik, revolverlövések dördülnek el, kések nyílnak ki. De az a célra kiválogatott hatalmas természetű rendőrök hamar elbánnak velük. Egyre jönnek, mindig van, aki segítségére siessen a társának. Valamennyit lefogják s vékony drótkötéllel megkötözik.

— *Sauve qui peut!* (Meneküljünk.)

Ez a kiáltás sivit szájról-szájra, de csak nagyon kevesek számára van menekvés. Akinek sikerült is áttörnie az első rendőrláncon, azt biztosan elfogja a második, amely háromszáz lépésnyire jön az első mögött. Legnehezebben bírnak a rendőrök a lányokkal. Ezek a földre vetik magukat, sírnak, könyörögnek, rimázkodnak és a férfiakra fognak mindent. Ezzel a stereotíp kijelentéssel:

— Majd igazolja magát a prefektúrán — ezeket is elcipelik a rendőrök.

Igy aztán egy óra múlva elesöndesedik a tájék, s ekkor a rendőrtisztek embereikkel sorra veszik a rosszhírű koreszmákat, mindenikből elhurcolnak néhány vendéget. Majd a kisebb szállókat látogatják meg, kikényszerítik az utcára a szerelmes párokat s elviszik őket. A lármába, a szállótulajdonos könyörgésébe, az elfogottak méltatlankodó kiáltásaiba egyhanguan vegyül a rendőrtiszt egyszerű kijelentése:

— Igazolja magát a prefektúrán . . .

Egy nagy párisi lap munkatársa a minap rongyos ruhába öltözött és egy barátja drága biciklijét sétáltatta végig egy ilyen külvárosi utcán, hogy biciklitolvajnak nézzék. Ez sikerült is neki. Elfogták, egész éjjel a rendőrségen tartották s csak reggel került rá a sor. Akkor igazolta magát s az udvari *commissaire de police* még reggelivel is megtraktálta és a saját kocsiján küldte haza. Ez az újságíró írta le legelőször ezeket a rémes állapotokat.

A legnagyobb baj az, hogy az elfogottak legnagyobb részét másnap haza kell bocsátani, ha nem követett el valami büntetendő cselekményt, s a rendőrség újra kezdheti a dolgát. Így már hónapok óta tart ez a nagytakarítás, amelyet páratlan ügyességgel végez a párisi rendőrség. A kiállított vidám vendégei hazamentek, a ragyogó

épületek kapui be vannak csukva, s a házigazda sehogyse tud megszabadulni attól a veszedelmes szeméttől, amit a vendégei ott hagytak nála . . .

Két boxer istennő.

Írta: *Pierre Loti.*

Aszalt almához hasonló, ráncos képű kínai vénasszony nyitja ki félénken az ajtót, amelyet dőngettünk. Félhomályban állunk ott, az egészségtelen bűzöket lehellő szűk folyosó végében, piszoktól megfeketült falak közt, valami olyan helyen, ahol úgy érzi magát az ember, mintha egy börtön legközepebe volna befalazva.

A rejtelmes ábrázatu vénasszony áthatathatatlannal, holt tekintettel néz rajtunk végig; majd, fölismerve közöttünk a nemzetközi rendőrség lejtét, szólanul félreáll, hogy belépessünk.

Komor, szűk udvarba térünk be utána. Öszutói satnya virágok tengődnek a vén falak közt és bántó szag tolamlik a lélekzetvételebe.

Akik ide beléptünk, még pedig mint a helyzet urai — egy csapat tiszt vagyunk: három francia, két angol, meg egy orosz.

Különös egy teremtetés ez a mi vezetőnk, ki imbolyogva tőtyögve hihetetlenül apró lábainak az ujjahegyéin. Szürke haja, amelybe hosszú tük vannak tűzelve, annyira hátra van feszülve a kontyába, hogy tulságosan feltűri a szemét. Sötét ruhája közönséges; de pergamentszínű ábrázatán a legmagasabb fokban megvan a kiélt fajoknak az a különös valamije, amit distinkciónak szokás nevezni. Ugy látszik, csak fizetett eseléd; de a külseje, a tartása zavarba ejtő; valami titok látszik ez alatt lappangani; mintha valami túlfinomult, agy uriaszóny volna, akinek szégyenletes, titkos üzelmekben volt része. Es különben ez az egész hely is inkább ilyesmit sejtetne azzal, aki a körülményeket nem ismeri . . .

Az udvar után szurtos piivar következik, s végre egy feketére festett ajtó, kínai felírással, amely két nagy vörös betűből áll. A vénasszony kopogtatás nélkül nyúl a reteszhez, hogy ajtót nyisson előttünk.

Látogatásunk célját félre lehetne érteni, de mi bizony csak azért jövünk, hogy megnézzük a két istennőt — a *goddesses*-ket, két angol társunk némi guynyal nevezi őket, két fogoly istennőt, akiket itt tartanak zár alatt e palota mélyében. Mert a peesití alkirályok palotájának hátsó udvarában, annak is egyik titkos zugában vagyunk itt: s hogy ide juthassunk, keresztül kellett vergődnünk egy ciklopsi falakkal kerített város végtelen pusztagán, amely ma már egyetlen nagy rom- és tetem-halmaz.

Vasárnap lévén, tehát ünnepnap a táborokban és a kaszárnyákban, különös látvány volt, és egyetlen a maga nemében, hogy e romokat milyen élénkítő tette a vidám katonák nyüzsgése. A mindenféle törmelékkel teli hosszú utcákban, a tető nélküli való házak kidőlt-bedőlt falai közt jökdévnél jártak-keltek francia zuavók és afrikai vadászok, karöltve a sisakos németekkel; apró, csillógó, gépies, mozdulási japán katonák, laposipkás oroszok, tollbokrotás bersaglierik, osztrákok, széles kalapu amerikaiak és rengeteg turbánokat viselő indiai lovasok. Európa összes lóbogói ott lengtek Tien-Cinnek e romladványai fölött, melyeken a szövetséges hadseregek megosztottak.

Egyes városrészekben a kínaiak, akik nagy futások után lassankint visszazállingóztak, jobbadán martalóceok és be nem valható mesterséget folytatók — a szabad ég alatt, az ősi vasárnap verőfényében bazárokat hevenyésztek a szürke porban, melyet a romlás felhalmozott, és a hamuban, mely a tüzek után ott maradt; és árulgatták a katonáknak a romok közül fölszedett holmikat, vázákat, selyem-ruhákat, prémeiket. Es annyi volt a katoná, annyi a mindenféle egyenruha, annyi a fegyverrel tisztelgő silbak, hogy az embernek belefáradt a karja a folytonos katonai köszöntések szünetlen viszonzásába ebben a páratlan nagy Babelben.

Az elpusztított város végén, a magas bástyák szomszédságában, az alkirályok e palotája előtt, ahova azért igyekeztünk, hogy az istennőket meglátogassuk: a fal mentén, kalodába zárt kézzel és fejfel hosszú sorban kínaiak álltak, a fejük fölött táblával, amely büntetőket hirdette. A kapukra két őresapat — egyik amerikai, másik japán — vigyázott feltűzőt szuronyonnyal a kőből faragott ódon szörnyetek mellett, amelyek kínai szokás szerint, a bejárás két oldalán kuporogva, ijesztő vigyorgással őrködtek ott.

Semmi drágaság ebben a pusztuló, porladó palotában, amelyen szöraközöttan haladtunk végig; sehol semmi nagyság, de Khina mindenütt igazi Khina, még pedig az ősrégi, arctorzító, ellenséges Khina; csupa szörnyeteg mindenféle, márványban, törött porcellánban, szuette fában, amelyek ott málladoztak, korhadóztak az udvarokban, vagy lekvánóztak az ereszekről; réműletes alakzatok, melyeket megült az idő pora, hamuja; szarvak, karmok, kétágu nyelvek, kidülledő kancsal szemek . . . Es a szomorúan körül-

falazott udvarokban néhány kései rózsa viritott még, százados fák alatt.

Most tehát, rosszul világított folyosókban való hosszas bolyongás után, itt állunk az istennők ajtaja, a két nagy vörös betűvel jelzett ajtó előtt. A vén kínai asszony, aki egyre titkoszatos és néma, fennhordva homlokát, de makacsul le-sütve életelen szemét, benyitja előttünk a fekete ajtószárnyakat, olyan megalázódó taglejtéssel, mintha azt mondaná: Itt vannak; nézzétek.

Síralmas rendetlenség közepett, homályos szobában, ahova nem hatol be az alkonyati napfény és kezdődik már az estborulat, két szegény leány, — két testvér, egymáshoz hasonló, — ül lehorgasztott fővel, mélységes bánattól megtörtén. Széken ül az egyik, s a nyilván közös ébenfa-ágy szélén a másik. Egyszerű fekete ruha van rajtuk; de itt-ott a földön ragyogó színű selymek vannak elszórva, mint megannyi veszendő foszlány, nagy virágokkal, arany-sárkányokkal kivarrt tunikák: disz ruházatok, amelyet akkor öltöttek magukra, mikor a seregek élere álltak, a sáveltő golyók közé — amazoni és istennői piperéjük . . .

Mert afféle D'arc Jóhannak voltak ők — ha ugyan nem istenkáromlás egybefogni velők ezt az eszményien seplőtelen nevet — *féltis*-leányok, akiket beállítottak a bombáktól átlukgatott pagodákba, hogy oltalmazták ott az oltárokat — sugallatos rajongók, akik harei kiáltásokkal rohantak a tűzbe, hogy magukkal ragadják a katonákat. *Istennői* voltak ők azoknak az érthetetlen boxereknek, akik utalatosai s egyuttal csodálatáramlók, nagy hisztikusai a kínai hazának, akiket őrgyöngyő tett az idegenek iránt való gyűlölet és rettegés, — akik egy nap félénken, csata nélkül futamodtak meg s másnap eszközvesztetten rontottak szinte foggyvertelenül a halálba, a golyók zápora alá, tiszteire nagyobb számu csapatok ellenében.

A két istennő — most fogoly — a hét szövetséges nemzetnek a tulajdona, hogy ne mondjam: érdekes csecebecsége. Nem bánnak velők rosszul, csak bezárják őket, nehogy öngyilkosságot kövessenek el, ami rögeszméjüké lett. Utóbb aztán mi lesz a sorsuk? Máris unni kezdik a nézegetésüket; nem tudják mit csináljanak velők.

Egy vereség után egy bárkaba menekültek, ahol körülzárták őket. Beleugrottak hát a folyóba az anyjokkal együtt, aki mindentivé velők ment. A katonák eszméletlenül halászták ki a vízből mind a hármójukat, ők, az istennők hosszas gondviselet után eszméletre tértek. De a mama sohasem nyitotta ki többé ferde kínai szeméit, s a leányaival azt hitették el, hogy korházban ápolják, ahonnan nemsokára élökérül. Eleinte a foglyok nyugodtak, igen élénkek, sőt fennbéjázó viselkedésűek voltak s mindig diszbe öltöztek. De ma reggel megmondták nekik, hogy nincs már anyjok és ez sujtotta le őket úgy, mint egy buzogány-csapás.

Mint hogy nines pénzök gyászruhára — ami Khinában fehér — legalább azt a fehér bőr-cipőt kérték, amely most takarja baba-lábacskaikat és amely itt épp olyan lényeges kellék, mint nálunk a fekete fátöl.

Vézna leányok, viasz-sárga sáppadtságu arc-csal; alig mondhatók csinosaknak, de van bennök bizonyos kecsesség, uri báj. Ott ülnek egymással szemben, könnytelen, földre süttöt szemmel, lecsüngő karokkal. Bánatos tekintetök még csak azt sem keresi, hogy ki jött be, mit akarnak tőlök; belépésünk egyetlen mozdulatot, egyetlen taglejtést, egyetlen rándulást sem vált ki belőlük. Egykedvűség minden iránt — ezzel várják a halált.

Es kétségbeesésöknek ez a méltósága im egyszerre tiszteletet gerjeszt bennünk, tiszteletet és kivált véghetetlen szánalmat. Nem tudunk mit szólni egyháshoz, rüstellen kezdjük, hogy itt vagyunk, úgy érezzük magunkat, mint mikor valami illetlenséget követett el az ember.

Eszünkbe jut ekkor, hogy ajándéknál dollárokat tegyünk le a bontott ágyra; de az egyik testvér, a nélkül, hogy még ekkor is észre látszanék bennünket venni, földre dobja a pénzeket s int a eselédnek, hogy szedje fel magának . . . Ügyetlenséget követünk el már megint . . .

Az európai tisztek és a boxer-istennők közt az egymást meg nem értésnek olyan örvénye táton, hogy még csak a részvételünket sem tudjuk semmiféle módon értesőkre adni. Es akik azért jöttünk ide, hogy egy érdekes látványban gyönyörködjünk: szólanul távoznak, elszorult szívvel tartva meg emlékezetünkben a két szegény megsemmisült teremtetést, ott az estborulattól elsötétült szomorú szoba fogságában.

SZINHÁZ, ZENE.

** A *Vigszínház* új bohózata. A *Vigszínház* az *Ocskay brigád*ossal párhuzamosan Antony Marsnak *Titkos rendőr* című háromfelvonásos bohózájára készül. Közönségünk Marsnak nevét eddig csak operettjeiből ismeri; ő írta a *Klári*, a *Brigitta* és *Hibbids asszony*.

szövegét. A Titkos rendőr, mint értesülünk, még az Ocskay brigádéros előtt fog bemutatóra kerülni.

**** Pálmay bucsufellépéseinek meghosszabbítása.** A Népszínház igazgatósága, mint megbízható forrásból értesülünk, megnyerte Pálmay Ilkát arra, hogy bucsu-vendégszínházát meghosszabbítsa. A diva a jövő hét folyamán még három estén fog a Népszínházban fellépni. Népszínházi bucsuja után Pálmay Ilka a vidéki színházokon kezdi meg bucsukörútját.

**** Jászai Mari Kolozsvárott.** A kolozsvári lapok nagy elragadtatás hangján irnak arról a nagy díszről, amelyvel a közönség Jászai Mari asszonyt legutóbbi vendégszínházát alkalmával fogadta. Négy estén át játszott a nagy művésznő szorongásig zsúfolt házak előtt és valóságos virágok kerté avatta a színhapot valamennyi estén a nagy stílusú színdíszítés barátainak gyöngéd figyelmessége. A két Barscay, Bethlen, Wesselényiné, gróf Bánffy, gróf Vass, Fráter Loránd és esténként a Böllöny-pár: ezekkel a nevekkel ékeskedtek a koszorúk, amelyek külső díszre is pompázatosabbá tették Jászai Mari idején kolozsvári játékaikat harmadik sorozatát.

**** Barbi Alice,** aki ma érkezett Budapestre, tegnapi bécsi fellépésével ismét nagy sikert aratott. A hangversenyen megjelent előkelő közönség sorában az udvar számos tagja is jelen volt. Barbi Alice budapesti bucsufellépései iránt a zenekedvelő közönség oly óriási érdeklődést mutat, hogy a szerdai hangversenyre a Harmonia-zeneműkereskedésben már alig kaphatók jegyek. Sőt már a pénteken, e hó 11-én a Budapesti Újságírók Egyesülete segítő alapja javára rendezendő hangversenyre is másfél száznál több jegyet jegyeztek elő a tegnapi nap folyamán. A művésznő a pénteki estén gazdag műsorának leggyönyörűbb számait fogja előadni. A zongorakísérést a hangversenyen Pahlen Rikárd, a hírneves bécsi zongoraművész látja el.

**** Lindh Marcella külföldön.** Lindh Marcellának, a híres énekesnőnek, aki legutóbb súlyosan megbetegedett, az állapota annyira javult már, hogy a napokban elhagyhatja az ágyát. Amint itteni hangversenyét e hónap végén megtartotta, rövid idei üdülésre a Rivierára megy, hogy aztán február végén megkezdje nagy külföldi hangverseny-körútját. Tíz hangverseny kezd meg a körutat, melyet Oroszországban rendez, ezután tízenegyzét állépés következik Angliában, végül pedig hat hétre Amerikába megy, ahonnan június elején tér vissza Európába.

**** Feld Zsigmond jubileuma.** A Városligeti Színház érdemes és népszerű igazgatója, Feld Zsigmond, az idén tölti be színgazgatói működésének huszonötödik évét. Feld évek hosszú során át német színész és színgazgató volt, de tizenkét esztendővel ezelőtt magyarrá tette színházát, sőt maga is magyar színészé lett. Azóta a Városligeti Színház sokat tett a jóváros külső részeinek megmagyarosítására. Feld igazgató tiszteletére, aki különben január 6-án ülte meg ezüst lakodalmát, fényes jubileumi ünnepet terveznek az évforduló alkalmából, melyre már most készülődnek őrül és alkalmi körökben.

**** A Magyar Színház angol operettje.** A Magyar Színház nagy gonddal állítja ki legközelebbi angol operett-ünnepségét, a postás fut. Az operetthez öt új díszlet készül. Az első kép díszlete a londoni Cecil-hotel fényes előcsarnokát tünteti föl, hol az előkelő londoni társaság tagjai egy jótékony célú bazáron találkoznak. A második kép a brindisi kikötőt ábrázolja, remek tengeri prospektusokkal és mozgó hajókkal. A harmadik kép Kairóban játszik, a Sheppard-hotel előtt. Nyit változás vezet a negyedik képbe, melynek színhelye a Nilus egyik kataraktája, mumia-templommal és gazdag, tropikus vegetációval. Az ötödik kép Szudánban játszik és a díszlet az el-barrai angol kormányzó fényes palotáját tünteti fel. Valamennyi díszlet már jobbra kész, úgy hogy a jövő héten a nehéz dekoráció-változásokból is meg lehet kezdeni a próbát. A díszleteket Clarkson és Elliot londoni színdíszítési irodájának Linhart Vilmos készíti.

**** A színházak és a szerzők kizárása.** Érdekes kis pörben hozott ma elvi jelentőségű határozatot Arany Sándor V. kerületi bír. Történeti ügyben, hogy Geiger A. Mór, szabadkai földbirtokos, egy saját szerzeményű *Vörösmarty nyitány* című zeneművet küldött be a Vigaszínháznak. A szerző, miután a színház többszöri felszólításra sem küldte vissza kizárólag, keresetet indított a Vigaszínház igazgatósága ellen a zenemű kiadása, illetőleg 320 korona kártérítés iránt. A bíróság azonban ellogadta a Vigaszínház jogtanácsosának, dr. Faldusi Jenő ügyvédnek, azt az álláspontját, hogy a színház, amelynek a szerző felszólítás és külön kikötések nélkül küldte be művét, azt sem visszaküldeni, sem megörözni nem köteles. Ennek következtében a zeneszerzőt keresetével elutasította és a perköltségek megtérítésében elmarasztalta. Titkos dráma- és zenei körben ez a bír. határozat nem számíthat rokonszenves fogadtatásra.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Az Operaház kasszadarabja, a Hoffmann mesei kerül szíre ma este nyolc a Magyar Királyi Opera színházán, a hármast női szerepben Pollinát Bianchi Bianca asszonnyal. Az opera

előadását a Telefon Hírmondó is közvetíteni fogja s így előfizetői odahaza is végighallgathatják Offenbach e fantasztikus operáját. Az opera-közvetítés után a rendezési felolvasás következik, annak végzetével pedig még cigányzene lesz hallható a kazikókön keresztül 11 óráig, melyet az Emke kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

MŰVÉSZET.

□ **Miniszter és festőművész.** Zemplényi Tivadar festőművész a téli tárlaton kiállított kisebbik képét, a *Bucsuok érkezését*, a magyar államnak ajándékozta. *Wlassics* Gyula, közoktatásiügyi miniszter, ennek ötleteiből ma a következő levelet intézte Zemplényihez:

Mélyen tisztelt művész ur!

Tudomásul vettem, hogy a *Képzőművészeti Társulat* téli tárlatán *Bucsuok érkezése* című, 1. szám alatt kiállított festményét szíves volt az államnak ajándékképpen átengedni, a *Sépművészeti Múzeumban* való elhelyezés végett.

Midőn tisztelt Művész urnak hazafias áldozatkészségből származó szép ajándékát szívesen és örömmel fogadom el, őszinte köszönetet kell mondanom önnek azért, hogy a létesítendő *Sépművészeti Múzeum* gyűjteményét oly becses műtárggyal gazdagította.

Fogadja, tisztelt Művész ur, kiváló tiszteletem kifejezését.

Wlassics.

A pénzügyminiszterium új palotája.

Budapest, január 8.

Hírül adtuk, hogy a pénzügyminiszterium számára új palotát épített a kormány s megirtuk ugyanakkor, hogy ennek a középületnek terveit nem nyilvános pályázat útján szerzi be a kormány, hanem kiadta a munkát egy építésznek s így kizárta a magyar építőművészek összeségét ennek a földadatnak a megfejtéséből s kizárta önmagát annak lehetőségéből, hogy e legújabb nyilvános épület részére megkivántatott tervek közül a legjobb, a legművészebbet kiválogathassa.

Eppen most történt ez, amidőn a magyar építőművészek és a magyar képzőművészek hangos kifejezést adnak ama sérelmeknek, amelyek a nyilvános pályázat kizárása révén a magyar építőművészeket érik. Kiszárta szólna, nem értjük ezt az eljárás, amelynek következményei a legsúlyosabbak. Ez a pragmatika elejét veszi nemzeti és független építőművészetünk kifejlődésének. Unos-untalan hangoztatuk s velünk jótórnán az egész magyar sajtó, hogy ily művészeti politikával valóságos öngyilkosságot követünk el az architektúra terén; sürgettük számtalanszor és sürgettük most is: magyarítsák meg nekünk, hogy miéle veszedelem rejlik abban, ha az ilyen nagyszabású középületek tervelésénél pályázatot irnak ki? Eddig erre nem kaptunk választ. A *Magyar Nemzet* az egyetlen lap, amely erre vonatkozólag határozottan a mi elveink ellen foglal állást s a pályázat mellőzését azzal indokolja meg, hogy a tervek elkészítésével megbízott építész két év óta tanulmányozta külföldi és belső fölének a palotának beosztását, következtetésképp semmi más magyar építész terve nem lehet jobb és praktikusabb, mint az övé. Soha művészeti kérdést ily nyárspolgári módon nem intéztek el, mint ezzel az okoskodással. Először is nem a probléma tanulmányozására fordított idő ad biztosítékot valamely architektónikus megoldás jóságára nézve. Amire nekünk itt esztendőre van szükségünk, az y esetleg egy szerencsés pillanatban megoldja. A genialitás az építőművészetben nem határidő-tűzlet. Másodszor: ha a kizárási építész csakugyan olyan felülmulhatatlanul kitűnő tervet készített, akkor épp a legkevésbé kellene félnie a nyilvános pályázattól, mert hisz terve akkor egész bizonyosan felülmúlja valamennyi versenytársát. Tegyük fel, hogy a megbízott építész csakugyan csodálatot készített: miért nem adják meg neki akkor azt a művészi elégtételt, hogy a nyilvános kritika nyilvános ellenőrzés mellett nyújtsa neki a babért? S mit árthat a nyilvános pályázat? Ha a többi magyar műépítész csakugyan képzetlen kitűnő pénzügyi palota tervelésére s a pályázatra csakugyan csupa hasznavehetetlen munkát küldenek: kinek van belőle kára? Akkor még mindig ellogadhatják a felülmulhatatlannak dícsért tervet és senki sem veheti szemére a pénzügyi kormányzatnak, hogy éppen ezekben a nehéz időkben sérelmet út a magyar építőművészetben.

Úgy tudjuk, hogy a kormány anguszibusban megkezdte az építkezést. Am kezdesse meg, de hirdessen nyilvános pályázatot a palota terveire. Juniusig, júliusig még van elég idő, hogy csakugyan a legjobb tervet válasszassa ki a pályamunkák közül. A magyar építőművészek szíves örömmel fogadnák a pályázati hírdetményt, mert ez teljesen egybevág érdekeikkel és a magyar művészet érdekével. Ez az óhaja a

magyar építőművészek grémiumának, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesületnek is. Minden más megoldás flagrans megsértése művészetünknek.

(L*)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Az izraelita-magyar irodalmi társaság** ma délután nagy és díszes hölgyközönség előtt tartotta felolvasó ülést. Dr. Blau Lajos *Zsidó varázslók* című a régi és újkorai zsidó varázslatokról, babonákról és bűbájosságokról tartott felolvasást, melyben az *Ó-zsidó bűvészet* című könyvében közölt anyagot kiegészítő újabb kutatásait ismertette. Utána dr. Neumann Arminé felolvasása következett *A nő otthon és a társadalomban* címen.

A felolvasó utalva a külföldi nők mozgalmára, kijelenti, hogy mint magányos küzdő, a nő feladata a családi tüzhely szentesítésének megővése. *Az otthon* az asszony működésének az igazi helye. Ezek a vezéreszmék vannak zászlóira irva. Visszapillantást vetve a nő-kérdésre, megállapítja, hogy a nő nem áll alacsonyabban, mint a férfi. A nőnek emelőerő teret kell nyitni tehetségei érvényesítésére és meg kell nyitni előtte a műveltség sorompóját.

Modern műveltség, modern leány-nevelés nem ismeri az egyoldalúságot család és világ számára egytörőn előkészíti a leányt. Egyszerűsége és önértékesítésre tanítja, elszoktatja attól, hogy egyre a felsőbb osztályokat majmolja. És ha ezen az uton elérkeznék a megismeréséhez, hogy az asszony rendezetése nem külsőjének varázslával hódítani, hanem lelkének a szépségével és nemességével, akkor elmúli a bűvészt, „cherchez la femme” minden károsatos esetenél jelhangzó jelszava és az altruizmus minden megnyilvánulásánál, minden nemes tetténél ott találjuk az asszonyt.

A vonzó előadást lelkesen megélezték.

Nyitván.

Dr. Bachrach Ernő

ügyvédi irodáját

1901. január 11-én V. nádor-utca 18. sz. alá helyezte át

Telefon-szám: 39-37.

Nyilvános közönség.

Mindazon jóbarátom és ismerőim, kik részvételt kifejezővel és megjelentéssel egyetnem írtam elvisevésével ért vizsgálati feladatokat engedélyeztettem, de különösen a fővárosi árogratáka kar, melynek főigazgatója mélyen sajnálta anyagi szívetemnek legjobbban esett, fogadják őszinte, hálás köszönetemet.

Budapest, 1901. január 8-án.

Özv. Terebessy Lászlóné.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

□ **Jég sport.** Vidám élet van most napról-napra az *Állatkert* kitűnő jégén. A pályán előkelő közönség van jelen és a korcsolyázók vigan élvezik a tágas jégpálya előnyét. Az állatkerti jégpálya nagy látogatottságát nem kis mértékben segítik elő azok a kitűnő közlekedési eszközök, amelyek a pályához vezetnek.

A Tis-tviselőte-épi-Torna-Egyesület népligeti jégpályáit az egyre növekedő előszeretettel keresik fel a korcsolyázók. Tegnapi nagy közönség volt a pályán, szabadon köröztek és táncoltak a vigan repülő párok a Forinnyak nevű veselő ezred renekarának pompás zenéje mellett. A közönség vidám hangulatát nem igen zavarta meg a zenekar meglehetősen szobájában keletkezett jelemtételek keményítője, melyet az igazgató néhány kanta vízzel maga oltott el. A veszedelm különben hi volt zárva; az emeletet ugyanis elszigetelő réteg választja el a többi helyiségtől. Az érdeklődés inkább egy fiatal leányka felé fordult, aki szerencsétlen elesés következtében egyik lábán zúzódást szenvedett. A figyelmes igazgatósság egyik orvosával hazaszállíttatta a lánykát s ma egy pompás virágoskört küldött, szalagján ezen felirattal: „Elvezetünk gyakran a szenvedések teszik becsesekké.”

TÖRVÉNYSZÉK.

□ **Az új-szent-anna-i zenélés.** Arad-ról táviratozták: A törvényszék ma reggel kezdte meg az emlékeztető új-szent-anna-i véres zendülés főtárgyalását. A vádlottak: Szefler Antalné és 33 társa, akik hatóság elleni erőszakért felelnek. Öten igazgatói vétségével vannak vádolva: nők és férfiak vegyesen. Estig a vádlottak legnagyobb részét kihallgatták. Valamennyien tagadják a bűnrészeséget. Kétségbeesve védekeznek azok is, akiket a esendőrök megsebesítettek. Egyik a másira tojja az igaztást és a lázítást. Közül 120 tanu van. Az ítéletet szombatra várják.

□ **A piséki bűnpör.** *Bécsből* táviratozták nekünk, hogy a polnai gyilkosság miatt halálra ítélt *Hilsner* Lipót védője semmisségi panaszt adott be a piséki bíróság ítélete ellen.

Szeless Adorján.

Budapest, január 8.

Szeless Adorján büntetőjogilag még nincs kiderítve, ellenben letartóztatva, elítélve ismételt volt. Ő magát lapjában, az *Olvasóban*, a *Hentzi-szobor megintőjének* nevezi. Igénytelen, egyszerű cím; az ember nem is sejtene, hogy dinamit lappang mögötte.

Ügyével, mely felől tegnap hírt adtunk, ma délután foglalkozott Puscariu vizsgálóbíró. Négy nő vádolja azzal, hogy királysértést követett el. Szeless a leghatározottabban tagadja, hogy a királysértő kifejezéseket valaha használta volna. Tagadta a rendőrség előtt, tagadta a vizsgálóbíró előtt, de tagadta még mielőtt feljelentés érkezett volna ellene.

Ugy látszik Szeless Adorjának pogány sejtései voltak karácsony hetében, mert lapjának karácsonyi számában egy rapszodikus meneti levelet ír *Bánffy Dezsőnek*, mint udvarmesternek. E levél egyik passzusa így hangzik:

„... Kérjük a főudvarmester urat, hogy védelmezze meg az ő vindikált dicsőségének osztályosát, a *Hentzi-szobor megintőjét*, az a mi szerkesztőnkét, az ellen, hogy ő a magyar nemes, a volt osztrák katona, a mi jó királyunk élete ellen akar törni.”

Ugyanebben a levélben arra kéri a főudvarmestert, hogy mondaná meg a királynak: *Ez az ember nem talpnyaló, hanem hűségese szolgálja felségének*, csak az a baja, hogy egy kissé szókimondó.

Mindez két héttel letartóztatása előtt íródott. Nem nehéz a nyílt levél s a bekövetkezett letartóztatás között a causalis nexust megtalálni. Szeless Adorján ugyanis két nő gyűlöletét ébresztette fel nem éppen szolid viselkedésével. A két nő: anya és leánya. Mind a kettőnek udvarolt, sőt a leánynyal egy kirándulást is tett Vácra, honnan a kirándulók csak másnap délután kerültek haza.

Ez a két nő: Rózsáné és leánya vádolja Szeless Adorján királysértéssel és felségérségre való szövetkezéssel. Az utóbbi, a súlyosabb vád, melynek minimális büntetése öt esztendői fegyház, már a vizsgálóbíró előtt megoldott. Még gyanuok sem fogott fenn arra nézve, hogy Szeless Adorján felségérséget céljából valakivel szövetkezett volna.

De a királysértésre vonatkozólag ott van négy nő vallomása, akik közül kettő igen kényes természetű vonatkozásban állott a terhelttel. A megtartandó végtárgyalás igen pikáns természetű háttér ígér, mert a két nő nem is tagadja a gyöngéd vonatkozásokat.

Szeless Adorján tehát ebben az újabb szereplésében inkább közveszélyes Don Juannak, mint anarkistának bizonyult. Nem számolt sem lelkiismeretével, sem feleségének hazaérkezéssel. Mert amint felesége Párisból megérkezett, azonnal otthagya legújabb hódításait: a koros mamát és a tizenhatéves leányt.

A törvényes családi nyugalmat azonban nem sokáig élvezte. Az asszonyok bosszúja sarkon követte. Puscariu vizsgálóbíró ma dében elrendelte előzetes letartóztatását. Az erről szóló végzés így hangzik:

Fogva lévő Szeless Adorján, nagyváradi születésű, 42 éves, nős, római kath. vallású, az *Olvasó* lap szerkesztője ellen. a btkv. 149 §-ába ütköző királysértés vétsége miatt a B. P. 141 §-ának 2. pontja alapján a székesfehérvári m. kir. államrendőrség által f. évi január 16-án elrendelt előzetes letartóztatást f. évi január 21-ig napjág fenntartom.

Indokok:

A hivatkozott szakaszba ütköző bűncselekménnyel gyanúsított tagadásával szemben az az előnyozomat során kihallgatott négy tanu vallomása által beigazolhatóan mutatkozik; — és miután a 2313—95. lajstrom számú iratok szerint Szeless Adorján már egy ízben a btkv. 420. §-ába ütköző vétség miatt ellene folyamatba tett bünyádi eljárás alól külföldre szökött, — ez alkalommal is, figyelemmel az előlétható büntetés nagyságára, szökéstől alaposan lehet tartani, miélt is előzetes letartóztatásának fenntartása indokolt.

Budapest, 1901. január 8-án.

Dr. Puscariu
vizsgálóbíró.

E végzés ellen *Visontai Soma*, Szeless Adorján védője, még ma délután felebezzést nyújtott be, hangsúlyozván, hogy — keresd az asszonyt. Vagyis az adott esetben az asszonyokat, kik bosszúból denunciatáltak hűtlen udvarlójukat. A denunciaciók, mondja *Visontai* a felebezzésében, nem szerepelhetnek tanúként.

A törvényszék váditanása valószínűleg holnap délután fog foglalkozni a felebezzéssel.

TÁVIRATOK.

Páris, január 8. A képviselőházban *De-schanel* 296 szavazattal újra megválasztott elnöké, *Brisson* 212 szavazattal esett.

Rochester, január 8. Az itteni árvaház beteg-

osztályában kázánrobbanás következtében tűz ütött ki. Két ápolónőt és két beteg gyermeket, akik ebben az osztályban voltak, nem találtak. A tűz az árvaház egyéb részeire is elterjedt, de sikerült a bennlevőket megmenteni. Azt hiszik, hogy mindnyájukat megmentették.

Miquel távozás.

Berlin, január 8. A *Vossische Zeitung* ma megerősíti azt a hírt, hogy *Miquel* pénzügyminiszter a csatorna-javaslat letárgyalása után *le fog mondani*. Hír szerint utódja már is ki van szemelve.

A porosz trónbeszéd.

Berlin, január 8. A porosz országgyűlés ma nyitották meg trónbeszédével, amelyet gróf *Bülów* birodalmi kancellár olvasott föl.

A trónbeszéd szerint az ország pénzügyi helyzete állandóan kedvező. A költségvetési év jelentékeny fölösleggel zárult. Hasonló eredmény várható a folyó évben is. Az 1901-iki költségvetés a bevételek jelentékeny növekedését tünteti föl. Az államvasutak jövedelme kielégítő. A jövő évre is kedvező eredmény várható. A trónbeszéd bejelenti, hogy *nemsokára be fogják nyújtani a kiegészített csatornájavaslatot*, amelyben a Rajna-Elba-csatornához hozzátvetek egy nagy berlin-stettini hajózási út, az Oderát és a Visztulát összekötő jobb vizűt építést, továbbá különféle más szabályozási munkákat. A trónbeszéd azmtán törvényjavaslatokat jelent be a tartományi pénzügyek tehermentesítéséről, a vasuti hálózat kiépítéséről, a lakáshányról, az utépítésről, a járványügyről és Berlin városának a birodalmi közigazgatáshoz való viszonyának rendezéséről. A trónbeszéd végül a porosz királyság kétszázéves jubileumára utalva, hazafias munkára buzdítja a képviselőket.

A kínai bonyodalom.

London, január 8. Pekingi magántávirat szerint Oroszország új konvenciót javasolt, amely szerint a Tiencinből Sanhajkvangba vivő vasutat orosz politikai ellenőrzés alá tennék, névlegesen azonban visszaadnák az angol részvényeseknek. Az orosz követ ezt a konvenciót aláírás végett bemutatta *Waldesee* grófnak, mint hogy Oroszország nem akarja a vasutat az angoloknak közvetlenül átadni. Pekingben azt beszélik, hogy *Waldesee visszautasította az egész konvenciót*, amelyhez előbb az angol kormányának határozott hozzájárulása volna szükséges. Az ügyet az angol külügyminiszteriumhoz terjesztették, amely megtagadta hozzájárulását. Az oroszok remélik, hogy diplomáciai uton foganatot szereznek akaratuknak.

London, január 8. A *Daily Mail* értesülése szerint az amerikai kormány azt javasolta a hatalmaknak, hogy a diplomáciai tárgyalás székelyét *Pekingből Washingtonba tegyék át*. Oroszország már hozzájárult a javaslatához, a többi hatalom még nem felelt rá.

London, január 8. Pekingből jelentik, hogy gróf *Waldesee* unokácaese *Ranesböl* levon felderítő utat tett és Pekingtől északkeletre német csapatoknak a kínaiakkal való harcáról hozott hírt. 3 század gyalogság és egy ulánus osztály 2000 kínaival ütközött össze. 200 kínait megölték, 400-at elvették és 300-at megsebesítettek. A többiek elmenekültek. A németek részeről 3 embert megölték, egy tisztet és több közembert megsebesítettek.

Peking, január 8. Gróf *Waldesee* tábornagy megtagadta a kínai békealkudozóknak azt a kérését, hogy a tárgyalások alatt minden katonai operációtól tartózkodjék.

Washington, január 8. Egy tegnapi pékingi távirat jelenti: Gróf *Waldesee* úgy nyilatkozott, hogy Kína képviselőinek a külföldi udvaroknál előterjesztett az a kérelme, hogy a katonai műveleteket szüntessék be nem teljesíthető. Gróf *Waldesee* hozzátette, hogy ok nélkül nem küldték ki expedíciókat; csak oly helyekre, ahol véres jelenetek vagy egyéb rendzavarások fordultak elő, küldtek csapatokat, hogy közbelépjenek, ami az egyetlen módja volt a kibégások megakadályozásának. Az expedíciókat nem megtorlás végett küldték ki, hanem csupán azért, hogy rendőri tevékenységet fejtsenek ki és az élet és tulajdon biztonságát óvják.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 8. A *Budapesti Napló* telefon-jelentése. New Yorkból kedvezőten ár/olyamjelentések érkeztek, melyeket a londoni jelentések igyekeztek paralizálni. Buzában kevés volt a kínálat, de a kereslet is. Az árak többnyire hasonlók maradtak a tegnapiakhoz, kivéve a rozst, mely három fillérrel esett.

Eladtak: buza tavaszra 7.87—7.88—8.—, rozs tavaszra 7.75, zab tavaszra 6.36—7.—, tengeri május—juniusra 5.29 korona.

Üzletelenség jellemezte a készáruk piacát, melyen kötöttek: Buza tavaszra 7.88, rozs tavaszra 7.76, zab tavaszra 6.36, tengeri május—juniusra 5.36.

Liverpool, január 8. Gabonapiac.) Amerikai buza 1/4—1 p-vel magasabb. Kaliforniai 1 p-vel magasabb. Orosz változatlan 1/2 p-vel magasabb. Amerikai tengeri 1/4 p-vel esőkkent. Amerikai liszt 6 p-vel magasabb. Az idő hűvös.

New York, január 8. (Terményföldes.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 10.1/4 (10.1/4). Február 9.67 (9.62). Áprilisra 9.60 (9.56). New-Orleansban helyben — (9.11/16). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.70 (7.70). Stand white Philadelphában 7.65 (7.65). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.28 (1.20). — *Zsír*: Western steam 7.60 (7.55). Rohe és Brothers 7.70 (7.70). — *Tengeri irányszata* tartott. — Január 45.1/2 (45.1/2). Márciusra — (—). Májusra 44.1/2 (44.1/2). — *Buza irányszata* tartott. Piros Oszti helyben 82.1/2 (82.1/2). Január 81.1/2 (81.1/2). Márciusra — (—). Májusra 82.1/2 (82.1/2). Júliusra 83.1/2 (83.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.1/2 (2.1/2). — *Kávé*: Iair Rio 7. sz. 7.1/4 (7.1/4). Jan-ra 5.70 (5.80). Márciusra 5.95 (6.05). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.80 (2.80). — *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). — *On*: 26.80 (27.—). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 8. (Terményföldes.) (Zárlat.) *Buza irányszata* tartott. Jan-ra 75.1/2 (75.—) Márciusra — (—). — *Tengeri irányszata* tartott. — Január 26.1/2 (26.1/2). — *Zsír*: Január 7.20 (7.15). Márciusra — (—). — *Szalonna* short clear 7.25 (7.40). — *Selyem*: Január 14.50 (13.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A délafrikai szabadságharc.

London, január 8.

A Reuter-ügynökség jelenti Riedfonteinből 6 hó 5-ikéről: Buffelsport környékén e hó 1-én jelentékeny boer osztályok mutatkoztak *Delarey Steenkamp* és *Boshof* vezénylete alatt. Számukat 5000-re becsülik. Paget serege és más angol csapatokhoz kivonultak, hogy a boerokat körülzárják és utjokat elvágják. A boerok visszavonultak. Nagyobb részük *Braedneken* át vonult el. Bizonyosnak látszik, hogy az ellenség ezen a felületen jelentékeny erősítéseket kapott *Ventersberg*-ből. Egy kaffer főnök jelenti, hogy 3000 boer *Zoutpansdrieten* át *Magaliesberg* felé vonult. *Magaliesberg* az ellenségnek nagy előnyöket nyújt; birtoka 1000 embert ér.

Fokváros, január 8.

Két önkéntes csapat, amelyet a legutóbbi főhívas következtében szerveztek, *Piquetberg-Roadba* érkezett és onnan nyugat felé ment. *Henniker* ezredes egy vegyes eszappal a *Sutherland*-től délre emelkedő dombokat tartja megszállva. Az afrikander-szövetséghez tartozó parlamenti tagok gyűlést tartottak és elhatározták, hogy *Merimant*, *Sauer* és *Hofmeyert* Angliába küldik azzal a megbizással, hogy a kormányt, a parlamentet és a népet felvilágosítsák a dolgok állásáról.

Johannesburg, január 8.

Babington tábornok tegnap *Ventersdorp*-ból mintegy ezeröttszáz emberrel észak felé ment és a *Magalies-hegyektől* délre, öt mérföldnyire *Nauwpoort*-nál és *Randfontein*-nél *Delarey* seregére bukkant. Az angolok a boerokat, akiknek száma mintegy nyolcszázra rughatott, kiűzték *Witwatersland*-ból. *Babington* tábornok és *Gordon* ezredes tízezt mérföldnyire üldözte őket.

London, január 8.

A *Daily Mail* jelenti *Matjesfontein*-ből tegnapi kelettel, hogy *Sutherland*-től északra négy mérföldnyire mintegy ezeröttszáz főnyi boer sereg áll.

Fokváros, január 8.

Calvinában, *Clamwilliamban*, *Piquetbergben*, *Natmersburyban*, *Tullagban*, *Paariban* és *Stellenboschban* kihirdették a hadüjogot.

Bleemfontein, január 8.

Hír szerint befolyásos emberekből békebizottság van alakulóban, amely *Oranjoban* fölkéri *De Wet*-et, *Steynt*-et már boer vezéreket, hogy velük *Lord Kitchener* proklamációjának az önként hódoló burgherekre vonatkozó feltételeit közölje és őket meghódolásra bírja.

Fokváros, január 8.

Az *Omsland* című lap kiadóját, akit igazgató cikkek közlése miatt letartóztatták, biztosíték ellenében szabadlábra helyezték.

Madrid, január 8.

Az egyesült republikánus párt felhívást intézett a kamrához, amelyben azt javasolja, hogy mihelyi akár *Hollandia* akár más nemzet a délafrikai háborúnak választott bíróság útján való eldöntését indítványozza. Spanyolország rögtön csatlakozzon hozzá, ha pedig más állam nem tesz ilyen indítványt, akkor Spanyolország ragadja meg az iniciatívát.

KÜLÖNFÉLEK.

Az én órám.

— Széll. —

Egy órát bordok vélem,
Ahol járok, kelek,
Pontosan látom rajta
Az éjfélt, a delet.

Nagy mester rófta össze
Sok finom részelt,
Noha nem is jár mindig
Bobó vágyam szerint.

Nem egyszer azt kívántam:
Gyorsabban járna még!
Máskor meg: Bár lassabban
Fordulna a kerék!

Viharban, nyugolomban,
Óróm s baj közepett,
Eltemben bármi történt,
Ő vert rá ütemet.

Ő vert a koporsónál
Mely jó atyám földé,
Ő vert, midőn borultam
Baráti sir fölé.

Ő vert a szerelemnek
Bűbajos reggelén,
S mikor a szép menyasszony
Kézét nyujtá felém.

Vert fiam bölcseséjénél
S még gyakran verni fog,
Ha, mint leltem reményli,
Majd jönnek szebb napok.

Ha lassabban jár néha
S aggódok, hogy ver-e?
Felhuzza nagyilekűen
Újból a mestere.

De ha egyszer megállna:
Órókra vége már!
Csak alkotója tudná
Módját, hogy újra jár.

Akkor el kéne mennem,
Hol trónod mestereim,
Föl a magas egzekbe,
Túl földön, tengeren.

Hálásan visszadnám,
Mint szerető gyerek:
Im, Uram, — nem rontám el,
Magától állá meg.

Feketi Sándor.

— A gyöngyörről. Ugy akarja a divat szeszélye, — mint egy angol újság írja — hogy a gyöngyök az idén en vogue legyenek, és a londoni előkelő hölgyek nyakán, karján már ragyognak a színes gyöngyösrörök. Senki sem tudja, hogy tulajdonképp mikor és ki találta fel a gyöngyviselet divatját; annyi bizonyos, hogy csigákat, halfogakat fűztek eleinte zsinórra, de igazán csak akkor terjedt el a gyöngy, mikor az üveget feltalálták. Nagyon szép gyöngyöket készítettek az egyiptomiak, a föníciaiak. Manapság az iparnak ezt az ágát különösen Venecia üzi: több mint háromszázezer métermázsza üvegyöngyöt szállít kiülöldre s ezért legalább hatvanöt millió líra jövedelemre tesz szert; kivált Afrikába, vad népeknek szállítanak üvegyöngyöket s vannak Európában gyöngy-gyárak, amelyek kizárólag Zanzibárnak dolgoznak csak. A gyöngykereskedés nem csekély gondnal jár, mert tudni kell, hogy bizonyos országba mily színű gyöngyöknek van kelendőse; így például, ahol a kék gyöngyöket kedvelik, oda hiába szállítanak vöröset, mert az ott értéktelen portéka. Az afrikai gyöngykereskedésben mintegy négyszázféle gyöngy szerepel, ezeket a ben-szülöttek néha furcsa néven nevezik el, így: ökör-szemnek, mézcseppnek és fecsketojásnak. Afrikában a né-gerek nyakát még manapság is sok oly gyöngy díszíti, amelyet Salamon király kereskedői vittek oda és néhol valóságos müizlés nyilvánul a vadaknak gyöngy-szeretletében.

— Japán gyermekdalok. Lange berlini nyelvész-professor egy német folyóiratban néhány japán gyermekdalt tett most közzé, amelyeket maga gyűjtött össze Tokióban egy ottani tanító segítségével. A dalcsokák rümtelenek, a japán poétika nem ismer rimeket; hét vagy öt szótagu sorokból állanak a versesekék, akad köztük olyan is, amely határozatlan rokon a magyar gyermekdalokkal, így például ez:

Csiga-bíga öltöd ki a szarvadat, ha nem öltöd, betöröm a házatad.

A tokiói gyermekek estelelé a fészkebe téré varjuhoz így szólnak:

Varju, varju gyere ki, ha nem jössz ki, meggyul majd a házatad.

Oszakai gyermek-dal a következő:

A kis vérese „totó” kiált, leég atyám háza, a varju káldá” szavára anyám háza gyul ki.

Ugyanok az oszakai ez a dal is:

Menj azon az uton végig, menj aztán a másikon is végig, arannyal telt hordót látsz majd a város erdejében, a tó partján; ott ül a hordón a vízi-tündér. Siess, siess, tégy egyet a vízi-tündér szárnyának a tollából.

— Új mód a tojások eltartására. A gazdaszanyoknak nem kis gondot okoz a tojások eltartása; többnyire mészbe szokták elrakni tavasszal, hogy azután télen, mikor drága a tojás, felhasználják.

Most azt ajánlják, hogy az előbb nedves s azután száraz kendővel jól megtisztított tojást vékony lenolaj-réteggel kell bekenni. A megszáradás után az olaj kemény burkot képez s megőrvi a tojást tizenkét-tizenöt hónapig a legkisebb romlástól is s tizenöt hónap múlva is mindössze annyira változik meg, hogy a leherje és sárgája összekeveredik, de azért még tészták készítésére alkalmas. Ebben az eljárásban csak arra kell ügyelni, hogy a lenolaj-réteg se nagyon vastag, se túlvékony ne legyen; mert mindkét esetben könnyen lepatogzik s akkor a tojás elromlik. Legjobb pár csepp lenolajat a tenyérre önteni s azután a tojást a két tenyér között forgatni, akkor az olaj egyenletesen behatol a tojás porusaiba.

— A tökéletes női szépség. A tizenötödik században élt Firenzei a: Della bellezza delle donne című művében megírta a tökéletes női szépség föltételeit. E szerint az ideális szépségű nőben: a test magassága legfeljebb a fejnek hét és fél szeresét teheti, a fejnek a hossza hét hüvelyk. A homlok kétszer oly széles, mint magas. Bár a klasszikusok szerint az istenasszonyok fekete szeműek voltak, Firenzei szerint valóban szép csakis a kék szem, mert ez szemérmes és ingerlő egyszerre. Az arcból fehér legyen, az orr kissé hajlott, a száj kicsi, a cseresznyeörös ajk vékony bár, de ne keskeny, a fogak aprók és sűrűek, a fog-hus piros. A kövér áll gödröcskés, megosztott legyen, a haj hosszú és aranyoskó, továbbá sűrű és hullámos. A fül arányos legyen az arc nagyságához, a nyak hosszú bár, de gömbölyű, a karok is gömbölyűiek meg fehérek legyenek, a kezek különösen fölül fehérek, az ujjak hosszukásak, a körömök rózsásak. A lábszár a bokában vékony, a térdig gömbölyű legyen, a láb fehér, kicsiny és hófehér. Megtalálta-e valaha Firenzei a női szépségnek e fizikai föltételeit egyetlen nőben?...

— Új rendszerű hűtőköszülék. Két német feltaláló új rendszerű hűtőköszüléket talált fel; ebben a lehűtendő folyadékot vízszintesen fekvő csövekben vezetik át, melyek egyik vége egy zárt talu torony külső falában van elhelyezve, míg a másik vége a torony belsejébe falába torkolódik. A külső levegő kénytelen a toronyban fellepő légvonat folytán a csöveken átvonulni és így azokat lehűteni. A különbözőképpen egymás felett csoportokban elhelyezett csövek közöt hullámlemez vagy hasonlók vannak cik-cak alakban elhelyezve, úgy, hogy az egyik csősorból lefolyó víz a mélyen alatta fekvő csősorba ömlik, ez idő alatt azonban vékony, finom rétegekben folyva, ugyszóván minden cseppje a folyadéknak közvetlen érintkezik a hűtő levegővel s így a víz a fenéken már jó friss állapotban érkezik meg.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Hirta: STEPNJÁK.

(39)

Andrej röviden elmondta az egész kalandot, — gyanuját, felfedezését, menekülését.

— Valóban jó szerencse, hogy elmentünk, — szólt a fiatal asszony merengve. — Milyen csekélységekkel függ a mi sorsunk. Most fel kell keresnünk Dávidot, vagy más valakit, hogy körüljárja az embereinket és értesítse őket a történetekről. Egészen közel vagyunk Dávid szállásához. Megismered a helyet?

— Legkevésbé sem.

— Most a másik oldalról közeledünk hozzá.

Elengedte Andrej karját és egy sötét kapu alá lépett. Itt levette előkelő kalapját és fehér zsebkendőjébe kötötte. Ernyőjét odaadta Andrejnak, levette kezét a fejét shawlijával takarta be, amelyet parasztmódról állá alatt kötött meg.

Híven módon felszerelve, a fehér csomaggal kezében, egész olyan volt, mint egy csinos fiatal varrónő, aki csomagot visz egy vevőhöz.

— Vári meg itt, szólt, egy negyedóra múlva itt vagyok. Mutasd az órát. Összehasonlított a sajátjával.

— Három perccel nyolc előtt; sem előbb, sem később, ezen a helyen.

— Megtartottad a szent-pétervári szokásaidat, — szólt Andrej.

— Meg. Nincs bosszantóbb, mint határozatlanul várn.

Eltűnt a sötét utcában.

Andrej egy ideig követte szemével a fehér csomagot, azután az is elenyészett.

Gondosan megnézte a házat, azután elindult a lehető legegyszerűbb irányban, hébe-korba az órájára nézett. Amikor körülbelül a fél idő elmúlt, lehetőleg egyenletes léptekkel visszafelé indult. Csak egy perccel jött korábban.

Már látszott a fehér pont; azonban most nem a csomag volt. Zina újra feltette kalapját és kezében tartotta zsebkendőjét. Egy fekete alak volt mellette. Dávid volt, aki szerencsés megmenekülése alkalmából üdvözölni akarta Andrejt.

— Ezekben a kis városkákban csunyán befűtnek néha, szólt nevetve. Jó, hogy mindjárt kezdetben megperzselted a kezét.

Zina még néhány utasítást adott Dávidnak, aki azonnal utra kelt, hogy teljesítse megbízatását.

— Aggódok, szólt Zina, amikor egyedül voltak. Dávidtól hallottam, hogy egy másik előkelő társadalmi helyzetben levő embert hírtelen letartóztattak. Nem bízom a „biztonságodat” a nagyfejúekre, inkább nálunk maradsz.

— Jól van. Menjünk haza.

— Jobb lesz, ha tiz után térünk haza. Az utca akkor már alszik s senkisémet lát meg.

Két szabad órájuk volt, amelyet valahogy el kellett tölteniük.

Andrej azt ajánlotta, hogy tegyenek egy sétát a folyó partján. Ott elbeshelgöhetnek és élvezhetik a gyönyörű déli éjszakát.

— Nem, szólt Zina, hasznosabban is tölthetjük el. Menjünk el a börtön mellett; legalább nem kell Vasilijjel elmened. Azután jó, ha éjjel is megvizsgálod a helyet, minthogy a merénylet is éjjel lesz.

Egyenesen a börtön felé mentek. Nagy négyszögű kétemeletes épület volt. Magas kőtal zárta el a nagy világtól. Lélekölősen unalmas téren feküdt, amelyen a növényzetnek még csak legkisebb nyoma sem volt. Egyik sarka a térnek a nyílt rétekre szolgált.

Zina és Andrej a szomszédos utcákon körüljárták a teret s éppen azon a ponton lyukadtak

ki, ahol a kocsinak kellett állania. Innét az egész helyzetet át lehetett látni.

— Csak az általános fekvést nézd meg, szólt Zina. Nem kell lépéseket számolnod vagy távolságokat mérned, ezt Vasilij már elégszer megtette. Ő majd mindent elmond.

A Vasilij kocsijának szánt hely elég alkalmas volt, vagyis helyesebben a legkevésbé kifogásolható volt, amelyet találhattak. Egy kicsit messze volt ugyan az alagut nyílásától, hanem a házak által védve volt a falon cirkáló ór szemétől, esetleg golyóitól. Az utca jó volt. Már ebben az aranylág korai órában egy lelket sem lehetett látni.

Andrej közölte benyomásait Zínával.

— A gyengéje a dolognak azonban itt van, szólt Zina egy rongyos csapszékre mutatva, vagy kétszáz lépéssnyire a helytől. A vidék teljesen embertelen éjfélkor. Hanem abban a nyomorult koresmában vagy két óráig eltart az ivás. Könnyen kijöhet valami pincér vagy vendég és nehézséget okozhat.

— Ami azt illeti, nincs mitől tartanod, — szólt Andrej. — Az én dolgom lesz rendben tartani őket, vagy ha mindenképpen bele akarnak avatkozni abba, amiben nincs mit keresniök, majd elbűnözök velök. En azt ajánlanám, hogy Vasilij kocsija álljon még közelebb a koresmához; sokkal természetesebbnek fog látszani. En majd az utca végén őt állok, s amikor kijönnek a menekülők az alagutból, jelt adok Vasilijnek, hogy közelebb hajtsjon.

Újra eltűntek a sötét utcákban, s nem sokára feltűntek a tér egy másik sarkában. Zina most a börtönfallal párhuzamosan vezette Andrejt.

— Ezek itt a „politikusok” cellái, — szólt egy sor ablakra mutatva az emeleten.

Egyenéhány sötét volt, mások meg voltak világítva.

— Nem mutathatnád meg Boris ablakát? — kérde Andrej megindult hangon.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Borjuvásár. 1901. évi január hó 8-án. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvénystársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 237 db, leült borju 46 db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növénydekarha 10 darab, bárány élő — darab, leült bárány — darab. **Arjegysek.** — Belöldi élő borju I. rendű 88—92 f.-ig, kivételes 96 f., II. rendű 72—86 f.-ig, I kilonként, leült borju I. r. 70—96 f.-ig, II. r. — f.-ig, I. r. — f.-ig, I. r. — f.-ig. Növénydekarha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű 46—52 f.-ig, alarendelt — f.-ig, I kilonként, bárány élő — k., leült bárány — k., kivételes ár 14—19 k.-ig pánorkint. — Az irányzat szilárd, az árak változatlanok.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-úvárosi sertés-konsumvásár arjegyése 1901. évi január 8. Készlet 1417 darab. Erkezett 1865 darab. Összesen 3282 darab. Eladott 1754 darab. Maradt 1628 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 72—78 koronára, 220—280 kilogramm sulyban 74—84 koronára, 320—380 klg. sulyban 76—86 k.-ig, Oreg nehéző pánorkint 400—500 kiós 72—84 koronára, Malac 50—100 kgrig — korona. A vásár lanyha.

Bécsi sertésvásár. A st.-mari központi vásár-csarnokban tegnap megtartott sertésvásárra bejelentettek 14171 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 6476 darab fiatal sertést, 6945 darab magyar hizott sertést, — nehéző sertést, összesen 13421 darabot. Az irányzat nagyon gyenge.

Jegyzések: kékint élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 82—84 fillér, kivételesen 86 filléren, középmínőségű sertés 72—78 fillér, könnyű sertés 62—70 fillér, fiatal sertés 52—72 fillér.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, január 8.

A hozatlok ma némileg javultak, érkezett 8179 métermáza, melyből csak 774 métermáza szállított el. A kínálat elég bőséges volt, melylyel szemben azonban a malmok tartózkodók voltak, és a forgalom ma csak 16000 métermáza volt tartott árak mellett. A többi cikkeknél nem volt forgalom.

Eladatok.
Buza Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. 02 1/2 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 1500 mm. 78-9 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 78-2 k. 7 K. 85 f., 150 mm. 78-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 62 1/2 f., 300 mm. 75-5 k. 7 K. 62 1/2 fillér.
Pestvidéki: 150 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f.

Raktárára: 2700 mm. 75-8 k. 7 K 35 f., 1300 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 2300 mm. 75-5 k. 7 K. 30 f.
Mind három hónapra.
Zab: 300 mm. 6 K. — f., 200 mm. 6 K. — f., 100 mm. 6 K. 10 f., 200 mm. 5 K. 65 f.
Arpa: 380 mm. 5 K. 90 f.
Rozs: 400 mm. 7 K. 22 1/2 f., 100 mm. 7 K. 17 1/2 fillér.

Készpénzfizetés mellett.
A kászaru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde sokasági szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a		500 kilogramm árn		500 kilogramm árn	
		K-tól	K.-ig	K.-től	K.-ig
Tiszavideki	6	75	7.35	74	7.20
"		75	7.45	70	7.15
"		77	7.60	70	7.15
"		78	7.65	77	7.35
Fehérmegyeri		75	7.3	74	7.25
"		79	7.45	70	7.15
"		77	7.60	70	7.15
"		78	7.65	77	7.35
Pestvidéki		75	7.35	70	7.20
"		79	7.36	74	7.26
"		77	7.60	70	7.15
"		78	7.65	77	7.35
Bánáségi		74	7.30	70	7.20
"		75	7.40	70	7.20
"		79	7.60	70	7.15
"		78	7.65	77	7.35
Bácskai		74	7.30	74	7.30
"		75	7.85	76	7.80
"		76	7.70	79	7.85

Egyéb gabonafélék		Kilós		50 kilogramm árn	
		K.-től	K.-ig	K.-től	K.-ig
Rozs	nj elsőrendű	70-72	7.	7.	7.20
	másodrendű		6.85	7.	7.20
Arpa	takarmany	60-64	5.75	6.	6.
	égetni való	62-64	5.50	5.70	5.70
Zab	szőrfésűre való	30-41	5.80	5.75	5.75
Tengeri májusra	bánáségi		4.70	6.80	6.80
	másodm		—	—	—
Repece	káposztai		—	—	—
	bánáségi		—	—	—
Kőles			6.	5.20	5.20

A határidőszület folyamán a következő kütések történtek:
Buza áprilisra . . . 7.58—7.59—7.60—7.59—7.59
Buza októberre . . . 7.69—7.68
Rozs áprilisra . . . 7.39—7.37—7.35
Zab áprilisra . . . 5.99—5.98—6.00—6.02
Tengeri májusra . . . 4.99—5.00—4.97
Repece augusztusra . . . —

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.57	pénz	7.58	áru
Rozs áprilisra	7.34	"	7.35	"
Zab áprilisra	6.00	"	6.01	"
Tengeri májusra	4.99	"	5.00	"
Repece augusztusra	12.75	"	12.87	"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra	7.58	—	7.59	
Buza 1901. októberre	7.68	—	7.70	
Rozs áprilisra	7.35	—	7.37	
Zab 1901. áprilisra	6.00	—	6.01	
Tengeri májusra	4.99	—	5.00	
Repece augusztusra	12.75	—	12.87	

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde, a már általunk annyira megszokott gyenge irányzat után itélve, megérdemli, hogy eléggé kedvezőnek nevezzük. Értékeink, különösen az internacionális papírok, élénk kereslet tárgyat képeztek, eléggé szilárd árak mellett.

A helyi értékekben a forgalom igen korlátozott volt.

A déli tőzsde kezdetben szintén e jobb irányzatot követte, mely azonban nem volt tartós, mert a zárlat felé egy nagy spekulánsnak tetemes eladása alacsonyabb árakat hozott felszínre.

A valuták és ércváltak mozgulatlanok.

Az előtőzsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 673.—, Osztrák hitelrészvény 667.50—668.75, Osztr.-Magy. Államvasut 673.—674.25, Közüti vasut 515.50—573.— korona.

A déli tőzsde kezdetben tartott, később gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 672.50—673.—, Osztrák hitelrészvény 668.—668.75, Osztrák-magyar államvasut 673.50—674.50, Jelzőlokal-hitelbank részvény 428.25, Rimamurányi vasut részvény 468.50—469.—, Közüti vasut 576.—577 korona.

Forgalomban került: Kereskedelmi bank 2550, Erzsébetvárosi takarékpénztár 170.—172, Fővárosi takarékpénztár 2110.—2120, Magyar általános közszézbánya 220.—225, Salgótarjáni 628.—632.—, Adria 459.—460 korona.

Útőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 665.50, Magyar hitelrészvény 671.—, Leszámitoló bank részvény 421.—, Rimamurányi vasműrészvény 467.50, Osztrák-Magyar államvasut 671.50, Közüti vasut részvény 577.—, Villamos vasut részvény 294.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti arjegyözönosság hivatalosan a következők arjolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 55.—58.— korona, nagyszemű 61.—65.— korona. Disznósír: budapesti 52.—52.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 41.—42.—, korona. 3 darabos 45.—45.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.25—15.75 korona, 85 darabos 15.60—16.— korona, azonnaliszállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 13.75—14.— korona, 100 darabos 14.75—15.— korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.25—18.60 korona, szerbiai 16.50—17.— korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsden a német császár rosszulletérel elterjedt hírek következtében bágyadtabb az irányzat. Déli tőzsdén valamivel javult Berliure. Zárlat ismét gyenge, nyugoti tőzsdékre.

Bécs, január 8. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjardék 117.10, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.25, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.30, Magyar keleti vasuti állami kölcsön 120.—, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 420.—, Rimamurányi vasműrészvény 465.50, Magyar koronajardék 92.30, 4%-os Magyar földterhm. kötvény 91.75, Magyar hitelbank részvény 673.—, Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 166.75, Kassa-oderbergi vasuti részvény 364.— Magyar kereskedelmi bank —, Magyar kőcipar 1910.—

Bécs, január 8. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjardék 98.40, 4%-os osztr. aranyjardék 117.05, 1860-iki sorsjegy 137.75, Osztrák hitelszorgjegy 383.50, Angol-osztrák bank 1694, Déli vasut 109.75, Dunagőzhajózási részvény 737.—, Dohányrészvény 291.—, Császári és királyi arany 11.89, Német bankváltók 117.85, 4%-os orosz jardék 98.20, Osztrák koronajardék 92.30, 1864-iki ezüstjegy 197.50, Osztrák hitelintézői részvény 657.—, Unionbank 540.—, Osztrák Länderbanc 466.50, Osztrák-magyar Államvasut 671.75, Elbavölgyi vasut 468.—, Alpesi bányászati 429.50, 20 frank arany 1914, Londoni váltóár 240.60, Bécsi Tramway Lätt B. 237.—, Bécsi Tramway Lätt A. 243.—, Lipót kohó —, Az irányzat nyugott.

Bécs, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 666.—, Magyar hitelrészvény 674.—, Angol-Osztrák bank 270.50, Bécsi bank-egyesület 461.—, Union bank 541.—, Länderbanc 406.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 671.50, Lombard 110.—, Elbavölgyi vasut 460.—, Északnyugati vasut részvény 460.—, Dohányrészvény 291.—, Rimamurányi vasut 466.50, Alpesi

bányarészvény 429.—, Májusai jardék 98.40, Magyar koronajardék 92.30, Török sorsjegyek 105.—, Német birodalmi mária 117.78, Napoleon d'or 1914.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 8. (Zárulati tudósítás.) A new-yorki 16zede tegnapi igazgatóságára a mai tőzsde határozottan tartózkodó irányattal nyílt meg, ami az üzletet az egész vonalon megbénította. A porosz országgyűlést megnyitó frónszéd nem teit mélyebb benyomást, csak cement-rezervéinek emelkedtek szárazlékzámra a csatorna-javaslat bejelentésének hatása alatt. Erre azután mielőg kohórészvények is javultak. Vasutak nyugodtak, amerikaiak a pénzbiőség hatása alatt renyhék, 3 százalékos szász jardék bágyadt volt arra a hirre, hogy legközelebb 30 millió mária értékű 3 százalékos jardékok bocsátanak ki. Magánészámítási kamatfák 3%/4%.

Berlin, január 8. (Zárulati.) 4 2/3%-os papírjardék —, 4%-os osztrák aranyjardék 99.75, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajardék 92.80, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 84.95, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 176.40, Általános villamosági Edison 206.08, Gelsenkircheni 173.90, Laura-kohó 103.80, 4 2/3%-os ezüstjardék 97.90, 4%-os magyar aranyjardék 93.50, Osztrák hitelrészvény 209.75, Déli vasut 25.75, Károly Lajos vasut 101.50, Orosz bankjegyek 216.40, 4%-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz jardék 95.40, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 140.—, Harpeni 170.75, Az irányzat csendes.

Berlin, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Etti forgalom, 4%-os magyar aranyjardék 98.50, Magyar koronajardék 92.80, Osztrák hitelrészvény 209.—, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Déli vasut 25.60, Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz 206.40, Buschtienhradi —, Orosz bankjegy —, (Ultimeo) Lombard —.

Hamburg, január 8. (Zárulati.) 4 2/3%-os ezüstjardék 97.80, 1890. sorsjegy 138.50, Déli vasut 25.75, 4%-os osztrák aranyjardék 99.75, Osztrák hitelrészvény 208.90, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Olasz jardék 95.20, 4%-os Magyar aranyjardék 98.95, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, január 8. (Zárulati.) 4 2/3%-os papírjardék 98.30, 4%-os osztrák aranyjardék 99.30, Magyar koronajardék 92.95, Osztrák-magyar bank 121.60, Déli vasut 25.90, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 20.44, Bécsi bankjegyesület 116.50, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcsön 81.60, 4 2/3%-os ezüstjardék 97.90, 4%-os magyar aranyjardék 98.30, Osztrák hitelrészvény 210.40, Osztrák-magyar államvasut 144.20, Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 84.90, Párisi váltóár 81.40, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 217.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arjolyamok januárja, Etti forgalom, Osztrák hitelrészvény 210.50, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Déli vasut —, Osztrák aranyjardék —, Olasz jardék 95.50, Laura-kohó —, Harpeni —, Discont —, Alpesi —, Bécsi bankjegyesület —, Bányáértékek szilárdult.

Páris, január 8. (Zárulati.) Osztrák-magyar államvasut 115.—, 4%-os osztrák aranyjardék 100.10, Osztrák Länderbanc —, 3%-os francia jardék 101.97, Otomanbank 641.—, 3 1/2%-os francia jardék 103.50, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjardék 98.50, Párisi bankrészvény 1080, Olasz jardék 94.15, Francia törleszt. jardék —, Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 314.—, Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 8. A sertésüzlet irányzata lanyha.
A Hízott sertések ára: I.) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (pánorkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérig, Oreg közép (pánorkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, Fialat nehéz (pánorkint 320 kilogramm felüli sulyban) 95—96 — fillérig, Fialat közép (pánorkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 94—95 — fillérig, Fialat könnyű (pánorkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 93—94 — fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (pánorkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig, Közép (pánorkint 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig, Könnyű (pánorkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz (pánorkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig, Közép (pánorkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, Könnyű (pánorkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (pánorkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (pánorkint 260 kilogramm felüli sulyban) 88—90 — fillérig, Közép (pánorkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 86—88 fillérig, Könnyű (pánorkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 80—84 fillérig.

Sertésleltárszám 1901. január 6. napján volt készlet 32.573 darab, — 1901. január 7. napján felhajtotta 492 darab, 1901. január 7. napján elszállított 1724 darab, 1901. január 8. napjára maradt készletben 31.341 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 8. —

Kinevezések, megmozdítások, áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ambrus Antal okleveles tanítót a mezőlividai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Lehocznky szilvestert Németh Anna okleveles tanítóné az alsó-kubini állami elemi népiskolához rendes tanítóné; — az igazságügyminiszter Szohár István deési kir. járásbíróági inokot a maros-llye kir. járásbírószobhoz segédlekkönyvvezetővé, Biró Ilme kir. csendőrorfester igazgatónyi a tisztelt a kalcseai kir. törvényszékhez, ifjabb Till Ferenc kulai kir. járásbíróági díjokat az apatini kir. járásbírószobhoz inokká; — a m. kir. tengerészeti hatóság Paskvan Mirkó kereskedelmi hadnyugtengesejzárható tengerész-kapitányává nevezte ki. — Az igazságügyminiszter "a nagytalpacseányi kir. járásbírósnágnál idegelenes minőségben alkalmazott dr. Schulek Theofil ügyvéd, a szigetvári kir. járásbírósnágnál idegelenes minőségben alkalmazott Eckert Aladár inokot; — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Finály Gábor budapesti VII. kerületi állami főgimnáziumi rendes tanárt, Medvezky Lajos budapesti VII. kerületi állami főgimnáziumi idegelenes rendes tanárt ezen állásukban véglegesen megőrsítette; az igazságügyminiszter Ticsierics János temes-kubini és Karácsony János teregovai kir. járásbíróági segédlekkönyvvezetőket, valamint Milaucv Miklós verscei és Makra

László szécsényi kir. járásbírósi irnokokat a telekkönyvi betétzerkesztési segédtelekkönyvvezetők, illetve irnokok tisztí létszámába, Borza Aladár dévai kir. járásbírósi irnokokat a dévai kir. törvényszékhez, Zwicker László szepes-zombati kir. járásbírósi végrehajtót a szepes-ófalui kir. járásbíróshoz, a kolozsvári kir. törvényszék elnöke Nagy András kolozsvári kir. törvényszéki és Gróza Sándor moosi kir. járásbírósi hivataloszlókat saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Anyakönyvi kincskeresés. A helygimnázist Trencsény vármegyében a szatoki kerületbe Benyovszky Lajos segédjegyzőt, a kossácbai Pláthy Andor segédjegyzőt, a rakovai Simonffy Lajos segédjegyzőt, a rossinaiba pedig Dualsky Antal segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és Dualsky Antalt, Pláthy Andort és Simonffy Lajost a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

Ügyvédi kamarák. Az egri ügyvédi kamara közírárré teszi, hogy dr. Dicity Géza ügyvédet, Gyöngyös székhelyvel az ügyvédek lajstromába bejegyezte; ellenben abból Balás Ignác gyöngyösi ügyvéd nevével, önkéntes lemondás okából, törölté. — Az aradi ügyvédi kamara közírárré teszi, hogy dr. Sólyom Fekete Ferenc dévai ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, az ügyvédi lajstromból kitörölté. Iródtját dr. Réthy Gyula dévai ügyvéd vette át. Továbbá hogy dr. Berthóy Károly ügyvédet Orosháza székhelyvel, dr. Rozvány István, dr. Reisinger Ferenc és dr. Sugár Jenő ügyvédeket pedig Arad székhelyvel az ügyvédi lajstromba felváltatván felvette.

Pályázatok. Postamesteri állásra Nagyszőlányban január 31-ig; — pénzügyi segédtitkári állásra a szabolcskeréki pénzügyigazgatóságnál 2 het alatt.

Napirend.

Napár: Szerda, január 9. — Római katolikus: Julián VI. — Protestáns: Julián. — Görög-orosz: (december 27.) István földi. — Zsidó: Tebeth 18. — Nap kél: 7 óra 31 perckor. — Nyugszik: 4 óra 11 perckor. — Hold kél: este 9 óra 28 perckor. — Nyugszik: délelőtt 9 óra 20 perckor. A horvát műveltség fogad d. u. 4 órakor. Városgép-kiállítás a technológiai iparmúzeumban este 7 óráig. Nemzeti Múzeum. Képtár. — Nyitva d. e. 9 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekintetűk. Téli kiállítás a Műcsarnokban délelőtt 9 óráig délután 4 óráig 1 korona belépődíj mellett.

A Visszatartottak Szalonya a Klotild-palotában. Nyitva délelőtt 9 óráig este 9-ig. Belépődíj 50 fillér.

Iparművészeti társulat kiállítása nyitva délelőtt 9 óráig 1-ig.

Országos Képtár és a Dürer-kiállítás az Akadémiában délelőtt 9 óráig 1 óráig.

Iparművészeti múzeum délelőtt 9 óráig délután 1 óráig. Technológiai Iparmúzeum nyitva d. e. 9 óráig 12-ig és d. u. 2 óráig 6-ig és este 7 óráig 9-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Földtani múzeum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 óráig 12 óráig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3-5-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban d. e. 9-től délután 2 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Goethe-szoba az Akadémiában délelőtt 10 óráig 12-ig. Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig.

Legyetleni könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára nyitva délelőtt 10 óráig 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig.

Statisztikai hivatal könyvtára nyitva délelőtt 10 óráig d. u. 1-ig.

A kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya d. e. 9 óráig 12-ig és délután 3-tól 6-ig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 9 óráig este 6-ig. Belépődíj 1 korona.

Mentőegyesület helyiségei reggel 8 óráig este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerületi út 22. sz. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintafarj kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 2 óráig 4 óráig. A külügyi kiállításhoz központi ügykezelőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

Budapest, január 8.

A maximum Európa nagyobb részét elborította, alacsony nyomás csupán a nyugati partokat érinti. Az idő ennel fogva Európaszerte csapadék- és jobbra felhő-szegény volt. A hőmérséklet nyugati Európában és Közép-Oroszországban emelkedett, egyébut változatlan.

Nálunk az idő száraz volt. A hőmérséklet az éjjel derült ég mellett újra süllyedt.

Kilátás. Jobbra száraz idő várható erős fagygyal.

Vizállás.

Table with columns for location (Jan. 7, 8), measurement (m óráig), and water level (Jan. 7, 8, m óráig). Locations include Danube, Tisza, M-Siget, etc.

Purgleitner J. gyógyszerháza a „Szarvashoz”, Grác. Engelhoffer ideg- és izomerősítő esszenciája. Stiriál növénynedv (Steirischer Kräutersaft) mell- és tüdőbetegék részére. Dr. Wuchta növénykenőcsé.

Hatóságilag engedélyezett Végeladás. Az üzlet felosztására folytatva a rakitáron levő összes uridivat-ekkek, u. m. férfi-fehérnemű, nyakkendőik, angol echarpok, angol keztyűk, zsebkendőik, harisnyák, esernyők, sárpelők, kecsk. és nőtakarók, eső-képzények, vadász-harisnyák, vadász-mellények stb. stb., legjobb minőségben a beszerzési áron alól eladnánk. V., Dorottya-utca 6. szám. (Wurm-udvar.) KANITZ G. ZSIGMOND. Az üzleti berendezés eladó.

Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt császári kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. DÍJAZOTT LEVELEKRE LEGGYÖNBŐB TUDOMÁNYOS VÁLSZOLTÁIK ÉS GYÓGYKÉZÉSEIRŐL IS GONDOSKODNAK. NŐKNEK KÜLSŐ VÁROTEREM. Ugyanott megjelölt és a szerződés: DR. GARAI ANTAL NAL megrendelhető NÉPSZERU UTMUTATÓ (már a 10-k kiadásban megjelent) a neml betegségeket és ezek egyszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 30 kr. A könyv jól beismogattal lesz kivételre, 1 frt közzelzelettel bérmentve vagy 50 kr. utánvét mellett.

UJDONSÁG! 7 jóízű magyar tréfa (uralok) Oldás nélkül, nagy keresés. Árjegyzék: 1. sz. 2. sz. 3. sz. 4. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz. 100 orb 20 K. 10 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. Ismételladókak 50% engedmény! Teljes mintaküldeményt 70 fillérért bérmentve küld a Corvina műintézet, Szigetvár.

M. kir. államasvatok. Igazgatóság. Legrövidebb és legolcsóbb utazás Olaszországba. A Fiume-Valence és Fiume Ancona közt közlekedő termes gőzhajók menetrendje. Érvényes 1900. évi november 1-től 1901. évi október 31-ig. Fiume-velencei vonal: Ejjeli járatok. Fiuméből indulás minden kedden és szombaton este 8 órakor Velencéből indulás minden hétfőn és csütörtökön este 7.30 órakor Nappali járat: március 15-től október 31-ig Fiuméből indulás minden csütörtökön reggel 7 órakor Velencéből indulás minden szombaton reggel 7 órakor Velencében érkezés és indulás a Szt. Márk-téren. Menettartam 10 óra. Fiume-anconai vonal: Nappali járat: Fiuméből indulás minden hétfőn reggel 7 órakor Anconából indulás minden szerdán reggel 7 órakor Ejjeli járat: Fiuméből indulás minden csütörtökön este 8 órakor Anconából indulás minden szombaton este 8.30 órakor Menettartam 10 óra. Menetdíjak: A gyorsvonatok használatára jogosító menetjegyek árai a hajó átkelés díjjal együtt: a) Budapestről Dombóvár-Fiumén át Velencébe vagy Anconába vagy gyorsvonaton I. oszt. és a gőzhajón I. oszt. 34 korona II. 26 I. 26 A budapest-velencei vagy anconai jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért 2 korona utánfizetendő. b) A gőzhajókon Fiuméből Velencébe v. Anconába vagy viszont: diszterem, hálóhelylél együtt 16 korona I. osztály, 12 III. osztály, (fedélzet) 6 Továbbá kaphatók még ezen utitirányon érvényes Olaszországba szóló kombinálható mérseket körutazási jegyek is. A gyorsvonatok Fiumében a gőzhajók kikötőhelyéig és onnan közlekednek. A termes gőzhajók csatlakozásában közlekednek a Budapest-Fiume közt forgalomban levő gyorsvonatokkal, valamint a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező vonatokkal. A gyorsvonatok használatára jogosító közvetlen menetjegyek árai a hajó átkelési díjjal együtt: Budapestről: I. oszt. II. oszt. Romába vagy viszont: 73 frt 75 c. 54 frt 05 c. Nápolyba: 100 „ 55 „ 72 „ 85 „ Flórenczbe: 73 „ 50 „ 53 „ 80 „ Genovába: 89 „ 25 „ 64 „ 92 „ Milánóba: 69 „ 95 „ 61 „ 90 „ Turinba: 89 „ 10 „ 61 „ 90 „ Nizzába: 113 „ 75 „ 61 „ 90 „ Marseille-Saint-Charlesba vagy viszont: 138 „ 80 „ 68 „ 90 „ Lyon-Perracheba vagy viszont: 128 „ 25 „ 91 „ 50 „ Ezen jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért 2 korona: utánfizetendő. Menetjegyeket kiadnak és közlekedni felvilágosítással szolgáltatnak a m. kir. államasvatok útutazási és városi menetjegyjelölési, valamint a Cook Tamás és Fia cég összes utazási iródti. Budapest, 1900. november 22. A m. kir. államasvatok igazgatósága.

BUTOR részletfizetésre! Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházi-ferdek, valamint más hitelképes egyének kedvező feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpitonett butorokat. Dósa Kálmán Épít., Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. Annyagjához 25 kr. levőleggel beküldése ellen bérmentve küld lentű cég R. osztálya. 5197

Titkos betegségek szakorvosa gyantán, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óráig szemédkünk, 30 éves korbánl és magán-gyakorlati tapasztalatainkal legva legjobban ajánljuk Dr. CZINCZÁR J. egyetem. orvos-tudor gyógyít férfinakl és néknél foglalkozási szar nélküli mindennemű bármily régi kelétű Nemi betegségekét úgyminl húgyvesőfolyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphillist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bőrbetegségekét és szépséghibákat, továbbá Nemi gyengeség állapotokat (impotencia) meglepő biztos eredménynel gyorsan a legújabb módon. Rendelöl-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. sz. I. o. Rendelés: délelőtt 10-4 óráig, délután 6-8-ig. Külön váróterem. Kélen bec. és kijárat. Lovelökre sőtölű válasz.

Titkos betegségek gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag körilási tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfinakl és néknél: húgyvesőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphillist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az öntörzészől származó nemi betegségeket. Melepleg az rádmény ferlül gyengeségnél (impotencia) úgy fiatal, mint öregebb egyéknél. Biztos siker folytán a honórarium utólag is fizethető. Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyezzerel. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-uten sarok, I. emelet). Bejáról a lépcsőn. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. kir. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 9-én.

Pollinóné Bianchi Bianca vendégfelléptével.

Hoffmann meséi.

Fantaszitikus opera 3 felvonásban, egy elő- és utó-játékkal. Zenejét szor. Offenbach Jakab. Szövegét írta Barbier Gyula. Fordította dr. Váradi Antal, Fái J. Béla és dr. Radó Antal.

Személyek:

Olympia	Koppéliusz	Kornai
Giuletta	Dappertutto	Miracle
Antonina	Gábor	Stomil
Miklós	Hegedüs	Ocohenille
Spelsuzani	Várady	Pittchinaccio
Crespel	Ney B.	Ferenc
Luther	Strósz	Nathanel
Hermann	Kertósz	Az anyja hangja
Hoffmann		Berts

Kézlete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 9-én.

A párisi asszony.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá B. equo Henry. Fordította Lázár Béla.

Személyek:

Du Mesnil	Vizvári	Clotilde	Lánczy
Lafont	Császár	Adéle	Boros F.
Simpson	Dezso		

Kézlete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 9-én.

Az asszonyregement.

Látványos, zenés bohóság 3 felv. Irtá: Reiner Ferenc, zenejét szerlette: Rosenzweig Vilmos.

Személyek:

Szerencsy	Kardos	Briska	Fonyvessi
Ejcsaky	Margó	Piroska	Béres M.
Mariiska	Gombaszögi	Mandi Manó	Sziklai
Juliska	Horváth	Rézi	Láng Etel

Kézlete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 9-én.

Coralie és Tsa.

Bohózat 3 felvon. Irták Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Dufauret Jules	Tapolozai	Thommerel	Bihari
Lucienne	Kalmár	Coralie	Hunyady
Laure	Nikó L.	Etienne	Hegedüs
Clapissard	Vendrei	Liane	Berezei
Clémence	Harasztly	Hóféléhrke	Varsányi
Versaquette	Fonyvesi		

Kézlete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 9-én.

Pálmay Ilka asszony mint vendég.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenejét szerlette Offenbach.

Személyek:

Páris	Hegyi	Achilles	Kiss M.
Manelous	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Pálmay	2. Ajax	Szerdahelyi
Gagammon	Tollagt	Orestes	Kápolnai
Galchas	Németh	Leona	Radványi

A 3-ik felvon. Páris almája. Táncoz némajáték. Kézlete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. január hó 9-én.

A XIX. század.

Előadás 3 felvonásban, egy előjattékkal. Irtá Pekár Gyula.

Kézlete 1 1/2 óraker.

Pénteken, jan. 18-án, a Royalteremben „Concert populaire”

Kleeberg

Clotilde. Jegyek 6, 4, 2 kor. Méry Béla zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. Telefon.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor.

Az előadás kezdete 8-kor.

FREGOLI!!

vendéjjátékának

utolsó hete.

Ma:

„9 óra 23 perc”.

Bohózat 1 felvonásban, 2 képből, 9 személyben. Előadja:

Fregoli Lipót ur.

Fregoli heti műsora:

Csütört. jan. 10-én: „Belapagó” (a gyors pincér).

Péntek. „11.: „A becsületesség”.

Szombat. „12-én: „Chamäleon”.

Holnap, csütörtök, január hó 10-én d. n. 1/24-kor nagy jótékonycselekedés előadás, a kenyérgyártás és népkönyv javára

Fregoli vendéjjátéka

válogatott műsorrall.

Továbbá:

Käthe és Armin József

realisztikus, humorisztikus színjázi parodisták.

Mde. Marquise Diane de Fontenay

Status vivants en blanc.

Miss Clara Ballerini

a trapéz királynője.

A téliert kávéházban zene, reggel 5 óráig.

Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9-1 óráig és délután 3-tól és este a pénztáránál, ugyanígy Weiss A. nagytőzsdé Károly-körút 26., tőzsdé Andrássy-ut 38. és 29. szám alatt egész napon át.

Alkalmi ajándéknak

legcélszerűbb egy

INTONA

családi hangszer.

E közkedvelt hangszeren el lehet játszani a legnépszerűbb és legújabb magyar vagy más tiszta szerinti nótát korlátlan számban minden zongora-ros nélkül. Ára 10 forint. Nagyobb alakú 12 forint. A nóták drága (10-20) kor. Sternberg Armin és Testvére

STERNBURG ARMIN és TESTVÉRE

cs. és kir. udv. hangszergyár. Általános hangszergyártók és KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS

Kerpesi-ut 26. szám.

Zongora-termék: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sorok). Zenepalota. Illusztrált árjegyzék ingyen kapható csak meg kell nevezni, hogy miéle hangszerrel kívánták az árjegyzék.

Schiller Frigyes

színművei.

Fordította: Tomor Ferenc.

Egy-egy kötet ára 1 kor.

I. Wallenstein tábora. A Piccolominiak.

II. Wallenstein halála.

III. Az orléansi szűz.

IV. Stuart Mária.

A messzini menyasszony. Fordította Váradi Antal. M. K. 43. sz. 30 fill.

Tell Vilmos. Fordította Tomor F 1 kor 60 fill.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Magyar kir. Államvasutak. Gyors- és teherárak házhoz szállítása.

A magyar kir. Államvasutak a vasúti üzemeltetés 88. §-a alapján március 1-étől rendszerezte azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugati és budapest-metropolitányi tehergyorsárakba érkező gyors- és teherárakat a címzeteknek saját szerződésű fuvarosával házhoz, — illetve a feladóhoz árukat a lakóhelyi a vasúthoz szállítják, ha a címzett a Duna balpartján a IV-X. kerületben vagy a tiszvárségi-csepeli lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával változtatja el a Budapestre átmenő és azon Budapestre helyben rendelendő árukat is, melynek elmozdítása a vasútra bízott; egyúttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítmányok után külföldi árnyalásokról is ezen megjelölés által állítják ki.

Utánvételei terhére, Budapestben a jobbfejű lakó felek részére szálló, továbbá terjedelmes, tűrvényes és oly árú, melyeknek megszűlése az egy hónap meghaladja, csak a feladóhoz, kétféle választás egyetesen alapján szállítható házhoz.

Jegyek áll azonban mindenkinél, hogy a vállalkozó által való házhoz szállítást igénybe ne vegye, mis az illető Állam-széki egyszerű irással megismeresével köthető.

A házhoz való elszállítás díjak a következők:

a) gyorsárúkról: 10 kg. súlyig — — — 20 fillér

10 kg. — 25 kg. — — — 40 „

25 kg. —on felül 50 kg.-ig 50 „

50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 40 „

b) bűrakárúkról: 50 kg. súlyig — — — 40 fillér

50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 30 „

A szállított áruiról az utólagos kiállításért a vállalkozó nyilatkozatokat 5 krajcárt számíthat.

Az árú házhoz szállítása esetén, ha az árú fogyasztási vagy vámszállítónak átvétele nélkül, s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen felalábá, s az árut ott is veszik csak a fuvarlevélben felszámított összeg szerződik be.

Ha az árú vámszállítónak vagy fogyasztási adónak van aláírva, még a címzetnek kézbesítendő vámsnyuga, illetve adóbarát szerinti fizetett vámszállító, fogyasztási adó és vámszállítási díjaknak is megfizetendő.

A szállítmányozó az árú a lakás vagy üzlethelyiség azon részére tartozik állítani, mely a címzettnek kijelölendő.

Ha címzett az árú befuzarozási idején lakásán nincs, a másodszor, esetleg többször is megkezdett kézbesítést, külön illeték nem számítható fel.

Ha azonban címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem állítandó, s a tartózkodási helyén csak a bejelentési hivatal utján lehet megadni, a rendes fuvarlevél díjon kívül még 10 krajcárt fizetendő.

Ha címzett az árú átvételét megtagadja, vagy azt a vámszám, nem a fuvarlevélben megjelölt helyre kéri, a visszaírt, újra való áruját, vagy más helyre való szállítást díjszabás szerinti illeték újól felszámítható.

Esetleges panaszok a budapesti jobbjárati ügyosztályhoz juttatandók.

Második bővített kiadásban, számos kiállításban és tisztelettel alakban

MIRJAM.

Irtá: Dr. Kiss Arnold, vesprémi főrabbi. Remek vezéreltetett nő számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv. Ára: Vámszabás szerint 2 frt 50 kor. Bőrkötésű 3 frt 50 kor. Csontvázlatú díszes kötésű 5 frt. Legfinomabb bőrkötésű 6 frt. Kapható: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

Sisters Ilenth

nemzetközi ének- és tánc-duettisták.

„Erblich belastet.”

Előzőleg:

Üsd vissza!

10.000 Gulden Mitgift.

Reggel 5 óráig cigányzene a pompás télikertben.

Magyar kir. Államvasutak. Gyors- és teherárak házhoz szállítása.

Szalonsör Maláta Sör

Külföldi sörök: Szalon Sör, Maláta Sör.

12500 HECTOL

Magyar kir. Államvasutak. Gyors- és teherárak házhoz szállítása.

Megrendelési helyek: Budapestben V. Kárály-utca 5. Magyar-malacskák háza; Hagenmayer Budafok

DIÁK-OTTHON.

SORSJEGYEK HUZÁS JANUÁR 12-ikén

FŐNYEREMÉNY

10.000

KORONA

40 FILLÉRENT

MINDENÜTT KAPHATÓK.

„MAGYAR KÖNYVTÁR.”

Szerkesztő: RADÓ ANTAL. Kiadó: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai).

A decemberi füzetek a következők:

196. **Nikles Kelemen.** Válogatott levelei. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Bánóczi József.

A XVIII. század legkiválóbb prózatorjának örökbecsű levelei.

197. **Bródy Sándor.** Emberfejek.

A kiváló író legzebb elbeszélései, amelyek tiszta képet adnak érdekes, eredeti egyéniségeknél.

198. **Herzeg Ferenc.** Elbeszélések.

A magyar közönség kedvelt írójának egy csomó gyönyörű elbeszélés. Ily első kiadásban először jelenik meg Herzeg a könyvtárban.

199. **Junius.** (Zsuzs K. Béla). Katona József élete.

A kiváló esztétikus Bánk bán íróját és a kort, melyben élt, elevenen jellemzi.

200. **Rákosi Jenő.** Acsopus. A szerző arcképével.

Érdek immár irodalomtörténeti fontosságú szándék új irányt jelölt meg a magyar színi-irodalomban.

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Minden füzet egyenkint kapható.

Teljes jegyzék minden könyvtárkereskedésben ingyen kapható

Az eddig megjelent 200 szám részletezésére is kapható.

Megrendelhetők:

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvtárkereskedésben

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám,

és minden könyvtárkereskedésben.

LINDH

Marcella EGYETLEN DALESTÉLYE. Jegyek kizárólag MERY BÉLA zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. Telefon.

Olesó tüzelőanyag

köszén brikket

métermázásánként házhoz szállítva 1 frt 56 kor. Tüzelésével óriási pénz takarított meg. Megrendelhető: **SZÉCSI GYULA** első budapesti köszén-brikket-gyárában VI., Lehel-utca 23. — Telefon 23-49.

Minden szó egyszerű beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vaastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... minden szó egyszerű beiktatása...

Brener nővérek... Engelmann Mór... Frank Pál... Fischer J. D.

Goldberger A. V. ... Haasenstein és Vogler... Leopold Gyula... Messe Rudolf...

Mezei Antal... Schwarcz József... Tenezer Gyula... Sikráy Samu...

Kernberg Rozália... Ifj. Nagel Ottó... Nemetsch A. J. ... Rohancsik Ilona...

Szabó Mór... Szponyi V. ... Toldi Lajos... Zíper és König...

Benda Józsefné... Blockner J. ... Deutsch Miksné... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Nagyságú asszony... Veronikának...

KERESLET... Szépirással... Keresek... Kereskedelmi...

Égőnők... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi... Kereskedelmi...

Fiatal leány... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Óvodáképes... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Két elegáns... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Házgondnok állást... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Egy... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Szépirással... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Mezőgazdát... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Egy... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Fehérvarróné... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Intelligens... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

I-56 szobalány... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Fűszer... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Két csinos... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Fiatal özvegy nő... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

A vadászatok... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Célszó és jó... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kínálat... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Nevelőnőket... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Nagyrabesült... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Pénzkölcsönt... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Korsma helyiség... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Butor... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Fizetőközpont... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Singer varrogépek... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kütnő... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Bizalmi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Hovastáji... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Cimbalmozni... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Elegáns... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Egy csinos... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kiadó szoba... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Ruha-varróné... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Csemegé-üzlet... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Hegedűoktatás... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Szóba... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Palackbör... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kiadó... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Zongora... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Hírdetmény... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Hírírték... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Elegáns... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Megrendelhető... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Butor... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Andrássy-ut 2. sz... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kávé... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Tea... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Nevelőnő... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Balogh... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

László... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Üzletek... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Köznevelő-osztály... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Rothberger Jakab... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Szepeességi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Sérvből... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Nevelőnő... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Szegheőné S. Lujza... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Ajtók és ablakok... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Az asszony... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

„Mindnyájunkat... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

ingyen biztosítja... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

halál esetén 2000... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Mindenki anyji... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Kerepesi-ut 10 D. Új képes arjagrések és orngalás ingyén.

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Hírdetmény... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...

Magyar királyi... Kétféleképpen... Kétféleképpen... Kétféleképpen...